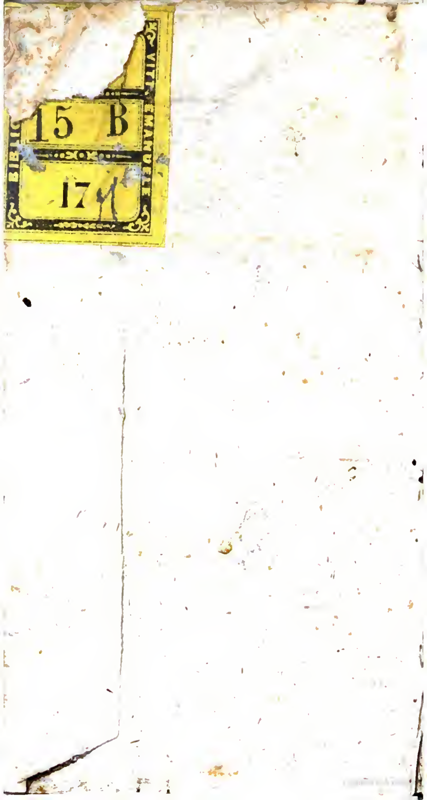

15 B
17
EMANUELE

IO: PRÆVOTII

MEDICINA

PAVPERVM:

ET

LIBELLVS

DE VENENIS.

IOANNIS PRÆVOTII.

Medicinæ Practicæ, Olim in Patauina Sede Interpretis Primi.

MEDICINA PAVPERVM.

Siue

DE REMEDIIS

Facilè Parabilibus.

Tractatus Posthumus.

HVIC PAVPERVM Thesauro adiungitur eiusdem Auctoris libellus Aureus

DE VENENIS.

Editio Quarta Emendatissima; ex proprio Authographo desumpta.

Di Gennaro Gjannelli

VENETIIS, M.DC.LXXIX.

Apud Stephani Curtij.
Cum Licentia, & Priuilegio.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

IN ENCHIRIDION IOANNIS PRAEVOTII,

Medici celeberrimi.

PRaxis opes Medicæ si quæris, & optima quæque,
Phæbi Sacerdos huc pete.
Ecce tibi Herbarum locuples penu, & ampla supellex,
Et pharmacorum Synthesis,
Qua Græci stupeant, Arabes mirentur hiantes
Suis superbi præbijs.
Degere si libeat Ruri, medicina redundat,
Luxuque prostat prodigo.
Pauperies si dura premat, seu morbida tabes,
Posthac reparcant sumptibus.
Nullibi deest medicina, & viribus integra totis,
Qualis nec est exotica.
Iam paulum concede tuis Auicenna Tabellis
Pænùm tenebris obrutus.

SI citò, iucundè, tutò medicarier optas,
Huc pete, & optatum pro ratione feres.
Hìc Panacea nitet, pulcherrima Flora renidet,
Et micat has inter diues Hygeas Deas.
Non multo pretio tibi emenda medela notatur,
Sed quam Siciliquo prorsus habere queas.
Brunsfelsi, Vvechere vale, palmaria nostro
Cedite Prauotio, texite serta Viro.

DE

DE MEDICINA PAVPERVM.

Siuè,

DE MEDICAMENTIS Facilè parabilibus.

QVicumque medendi arte claruerunt, atque ex humanæ salutis custodia magnam sibi apud omnes gratiam compararunt; prima existimationis suę fundamenta in pauperum tabernis iecisse videntur. Cum enim medicum duo præcipuè commendent, curandi peritia, & eximia in ægros charitas, sine qua vix esse potest alienæ calamitatis tanta commiseratio, quæ ad ferendum auxilium anxiè quemquam sollicitet: vtrumq; est eiusmodi, vt diuitibus, atq; Prin-

cipibus facilè probari non possit medicus ; nisi frequenti pauperum medicatione se talem esse prius ostenderit . Nam quibus res illæ omnes affluunt, quarum penuria vitam reddit alijs minus caram : suspecta est mederi incipientium peritia , quæ multis experimentis, ac præclaris curationibus popularium hominum testimonio euulgatis non innotuerit : isque solus non ægrè persuadebit diuitibus , ad quos accersitus fuerit , se morbi , & non proprii commodi , lucrique caussam serio suscepisse , qui multis egestate pressis strenuam operam aliquando nauauerit , atque illorum consuetudine humaniter cum ægris agere didicerit. Quæ causa est , cur medicam artem addiscentibus,atque ex eius professione famam , commodaque ingentia quærentibus illud in primis curæ esse debeat , vt benè medendi precepta acri studio cognita ;

gnita, infimæ ſortis hominibus ægrotantibus applicare ſciant, indeque primas artis exercitationes feliciter auſpicentur. Qua in re non parum obſtat medici conatibus fortunæ tenuitas, quæ non modo idonea ad tuendum ægri robur alimenta, ſed etiam accommodata ad ſanationem medicamenta comparari ſæpè vetat; adeò v t ex pharmacopolarum officinis nihil peti poſſit, ne leui ſumptu graue paupertati vulnus infligatur, nouæque miſeriæ, ad priorem morbum fiat acceſſio. Prouidit tamen naturæ liberalitas pauperum neceſſitatibus, multas medicamentorum materias, quæ, & vbique locorum obuiæ ſunt, & leui artificio præparatę ad omnem vſum aptari poſſunt, in quibus non minus exercitatum debere eſſe medicum ac in ijs, quę diuitibus conueniunt, ſcribit Galenus 6. de compoſ. medic. per

 loca

loca c. 1. præſertim cum obuia illa remedia non tam vtilia ſint pauperculis, quàm neceſſaria diuitibus iter facientibus, ſi fortè procul ab vrbibus, & Pharmacopæorum frequentia, atque præſidio in morbum inciderint.

De his ergo remedijs, quæ Latinis, facilè parabilia, Græcis εὔπορισα dicuntur, præſens erit hæc tractatio in duas diuiſa partes, quarum altera materiam obuiorum medicamentorum omni ægritudinum generi conferentium exhibebit: Altera modum oſtendet ſingula expeditè, abſque labore, & ſumptu præparandi, quando ſincera vſui eſſe non poterunt.

MA-

MATERIA

Medicamentorum facilè præparabilium.

N recensendis medicamentis facilè parabilibus, conuenientissimus est ordo exequutionis, remediorum methodo inuentorum, vt sciat vnusquisque expeditè proferre materiam, principio, aut progressu curationis eligendam. Cùm igitur remedium à causa morbi indicatum, inuentione quidem vltimum, sed executione sit primum, atque ante omnia causa tolli debeat, vt tandem morbus expugnari valeat, 7. meth. cap. 12. Primum sibi locum iuremeritò vendicabunt medicamenta aduersantia causæ morbificæ, quæ varia sunt pro varietate causæ. Alia enim materiam copia peccantem minuunt, vacuantque: Alia deficientem augent; Alia prauam eiusdem qualitatem corrigunt; alia intempestiuum motum

inhibent : aut vitiosam quietem ad naturalem motum reuocant: alia denique causas toto genere præter naturam, & substantiam, vt aiunt, peccantes extirpant.

A Vacuantibus exordiendum; eòque magis, quòd pauperes ob victus prauitatem pluribus abundant excrementis, quam diuites: ac proindè ex cacochymia frequentius morbos incurrunt, quam ex plenitudine.

Vacuantia porrò alia materiam sensibiliter euocant per aluum, vomitum, vrinas, sudorem, sputum; palatum, nares: alia insensibiliter digerunt, & in halitum vertunt; quibus in curatione locus est, post sensibilem euacuationem.

VACVANTIA PER ALVVM.

HOrum alia respiciunt impuritatem primarum Viarum, neque vltra mesenterij vicinam regionem vires suas exserunt, & lenientia dicuntur: Alia secundam, & tertiam regionem corporis expurgant, purgantiaque, & catharctica appellantur.

Alui lenitio fit assumptis per os, iniectis per clysteres, & suppositis glandibus.

Quæ

Quæ aſſumuutur duplicis ſunt generis ; alia enim ventrem ſtrenuè laxant, indeque excrementa educunt : Alia debilius agunt, quibus præcipuè vtendum eſt ad lubricam aluum detinendam, ne excrementa naturalia primæ coctionis nimis diu detineantur.

STRENVE LAXANT in cauſa biliosa.

Serum lactis depuratum bibitum à lib. iij. ad viij. interuallo vnius horæ : Fit efficacius diſſoluta in primo cyatho ſalis communis drac. j.

Aqua hordei non decorticati, præſertim decocta cum paſſulis, & prunis à lib. ij. ad vj. pota ſpatio ſemihoræ.

Violæ purpureæ recens ſuccus ab onc. j. ad onc. ij. cum cyatho aquæ hordeaceæ, vel fontanæ.

Roſarum pallidarum ſuccus eodem modo hauſtus.

Cucurbitæ ſatiuæ ſuccus leuiter coctus cum quarta parte mellis, & pauxillo ſalis ab onc. ij. ſem. ad onc. v.

Hæc omnia corrigantur maceratione abſynthij ; ſi debilem ventriculum contingat bile repleri.

Suc-

Succus cichorei depuratus ab onc. iij. ad v. & vj.

Oleum commune bene maturum cum triplo aquæ fontanæ coctum ad humiditatis consumptionem: ab onc. iv. ad onc. vj. per se bibitum.

Cerasi, aut *Persici* flores recentes P. j. in acetario esitatus.

Rosę Moschettę Num. iv. in acetario sumptæ, maximè si rore adhuc madeant.

Pruna dulcia Num. xij. leuiter cocta ex aqua mellis.

Potest ex prunis parari rob instar sapæ, exigui sumptus, & admodum gratum.

℞. *Prunor. dulcissim. lib. j.*
Siliquar. dulc. minutim incis. onc ij.
Aq. font. vel. Vin. alb. sub dulc. lib. iv.

F. decoctio lento igne, donec materia vtcunque inspissetur, tum per setaceum traijciatur, rursusque bulliat ad consistentiam sapæ, cuius exhibeatur pro iusta purgatione onc. j. sem. circiter, vel sola, vel cum aquæ cyatho: potest vlteriori decoctione inspissari in formam electuarij, pro illis, qui tantum bolos assumunt, sed

ad-

addenda est quarta pars mellis, vt aliquamdiu seruetur incorruptum, & datur ab onc. j. ad drac. xij.

IN CAVSA PITVITOSA.

S*Acchari rubr. onc.* j. ex iure pulli, aut aq. coriandror.

Sacchari fini onc. j. sem. vsque ad onc. ij. eodem modo propinati.

Mulsa plena non cocta ab onc. viij. circiter ad lib. j. Corrigenda est eius flatulentia sem. fenicul. Anis. aut Coriand.

Vinum dulce cum 3. parte mellis crudi ab onc. iv. ad onc. viiij. additis quoque semin. odoratis, ne ventrem distendat.

Fœnugraci decoctum cum melle.

Mercurialis olerum more esa, præcipuè condita oleo, & sale.

Eius decoctum ab onc. iv. ad vj. addito sale.

Hyssopi, vel puluis à drac. ij. ad iv. cum oxymelite; vel decoctio M. j. circiter data cum oxymelite.

Tartari crudi puluis à drac. sem. ad drac. ij. ex iure galli, vel mulsa, vel decocto hyssopi, aut polij.

Re-

Resina laricina illota à drac. j. ad drac. v. in bolo, vel pillulis.

In hunc finem parari potest oxymel laxatiuum efficax hunc in modum.

℞. *Mercurial. spicat., seu fœmina M. ij.*
Absinth. communis M. j.
Mellis lib. j.
Aq. fontan. lib. iij.

Bulliant lento igne ad perfectam despumationem mellis, dein adde

Hyssopi.
Poly an. M. j.
Acet. opt. lib. sem.

Iterum bulliant ad consistentiam oxymelitis, & F. Colatura, cuius dentur onc. iij. ad onc. vj. per se, vel cum iure.

Sunt quoque obuiæ, & exigui sumptus pillulæ de aloe lota, dantur à scrup. j. ad drac. ij. circiter. Scribit Garzias ab orto, si folia aloes concisa coquantur cum modico salis, eorum decoctio ad onc. viij. circiter aluum quater, aut quinquies innoxiè subduci.

IN CAVSA MELANCH.

T*Artarum* modo iam dicto vſurpatum.

Eius cremor à drac. j. ad drac. iij. cum iure.

Ex tartaro, cum momento ſenæ gratia ſtimuli fiet puluis efficax, hac ratione.

℞. *Tartari crud. el. drac. j.*
Fol. ſenæ. ſcrup. j.
Sem. Aniſ. vel fœnic. aut Cinam. ſcrup ſem.
Sacchar. ff drac. ſem.
M. pro j. Doſi.

Fumariæ in vmbra ſiccatæ puluis ad drac. iij. circiter ex mellicrato.

Eiuſdem ſuccus recens ab onc. j. ſem. ad onc. iv. circiter, per ſe, vel cum ſero depurato.

Eiuſdem decoctio ex M. j. præſertim additis paſſulis.

ALVVM MOLLIENTIA.

QVibus vtendum eſt potius ad impedienda retentionem naturalium excrementorum primæ coctionis, quam ad alias neceſſa-

cessarias euacuationes: Quæ valentius laxantia postulant, sunt huiusmodi.

IN CAVSA BILIOSA.

SEquentes herbæ olerum more coctæ, & earum decoctiones, scilicet Acetosa, Atriplex, Blitum, Lactuca, Lapathi omne genus, Malua, eiusque cauliculi, Spinacia.

Hæ herbæ magis emolliunt decoctæ cum passulis in iure pingui, vel conditæ multo oleo, & tantillo salis.

Cerasa dulcia cocta maxime cum iure, & consperſa ſaccharo.

Cerasorum ſuccus cum melle inſpiſſatus ad j., vel ij. cochlearia, vel per ſe ſumptus, vel cum iure.

Mala persica cocta, & ſaccharo consperſa.

Poma dulcia cocta.

Passulæ corynthiacæ i. ſine acinis, vel per ſe ſumptæ, vel maceratæ in lacte, donec turgeant, vel decoctæ, aut ex iure vino albo, & ſaccharo consperſæ ab onc. j. ad onc. ij. pro vice.

Pruna dulcia cruda, vel cocta ex vi-

vino, & saccharo conspersa.

Ptisana dilutior.

Panis hordeaceus.

Oleum bene maturum copiosum in ferculis.

Horum omnium, quemadmodum & sequentium præcipuus vsus est in prima mensa, aut ieiuno adhuc stomacho, duabus circiter horis ante cibi sumptionem.

IN CAVSA PITVITOSA.

A*Sparagi* maximè petræi germen coctum, conditum oleo, & sale.

Auenæ farina in ferculis, ac pulmentis.

Brassica satiua, magis autem crispa, leuiter decocta, condita oleo, & sale.

Eiusdem benè coctæ primum ius dicta ratione conditum.

Eiusdem succus expressus ab onc. ij. ad onc. iv. ex iure bibitus.

Beta eodem modo vsurpata; candida censetur efficacior nigra, & rubra.

Calendulæ folia decocta, oleoque, & sale condita.

Cicerum, atque *lentium* primum ius cum oleo, & ſale.

Ius piſcium ſalitorum.

Ficus recentes benè maturæ.

Ficus paſſæ num. iv. aut vj. maceratæ in lacte, aut vino dulci donec turgeant.

Alij verno tempore caricas ſternunt roſis pallidis recentibus, quas frequenter mutant ſpatio 14. dierum; atque in dolio compreſſas recondunt ad vſum: dantur duæ, aut tres in prima menſa.

Iuglandes recentes, vel ſiccæ præmaceratæ in aqua, donec molleſcant comeſæ cum ſale.

Panis furfuraceus, aut ſimilagineus, fit efficacior additis paſſulis, & ſena.

Furfur ipſum cum iure coctum.

Siliquarum decoctum.

IN CAVSA MELANCH.

C*Apparis* fructus ſale conditus, leuiter coctus, comeditur in acetarijs cum oleo, & aceto.

Lupuli turiones elixi, conditi oleo, & ſale; ſoluunt efficacius; ſi ſuperbibatur eorum decoctio.

Vua-

Vua dulcis recens quæcumque, sed magis rore adhuc madens, pensilis est inefficacior.

Vinum dulce pro potu.

Condimenta ex sapa, & defruto.

Huc referuntur etiam pruna, & passulæ, maximè in melancholia adusta.

CLYSTERES LENIENTES.

EXtemporanei, & vilissimi clysteres intestina expurgantes parantur, ex iuris carnium lib. j ol. oliuar. vel sem. lini, recrementi Sacchari an. onc. iij. salis communis drac. j. M.

Vilior, & magis abstergens fiet ex aquæ salitæ naturalis marinæ, aut thermalis lib. j. & ol. communis onc. iij.

Vel ℞. *Decoct. Mercurial. malu. betæ. Furfur. lib. j.*
Suc. brassicæ, vel mellis, vel betæ. onc. iij.
Salis communis drac. j. M.

Si opus sit emollitione insigni, vel augeatur quantitas olei, vel oleo omisso augeatur quantitas decoctionis factæ cum multa malua, Alth. branc. Vrs., & fortiter expressæ.

Re-

Refrigerandi vim, si ea sit opus, tribuent folia violæ purpureæ, parietaria, & hordeum addita decoctioni.

Si languida sit expultrix, duplicetur quantitas salis.

GLANDES LENIENTES.

IRritant leniter aluum ad excretionem suppositoria ex onc. j. mellis, aut recrementi sacchari ad duritiem cocti addito salis tantillo, si langueat expultrix.

Pariter ex radice betæ, aut raphani in debitam formam redacta, oleoque, aut butyro illita, cum, vel sine sale.

Idemque præstat truncus brassicæ.

Ex ficu inuersa oleo illita, & sale aspersa.

Ex Sapone, candela, lardo, in glandis formam concinnatis, oleoque, aut butyro illitis.

PVRG. PER ALVVM.

QVæ excrementa trahunt ad ventrem ex remotioribus partibus, cathartica, & purgantia dicta

licet

licet sinceros humores vix euocent, sed magis permixtos: sumunt tamen denominationem ab excremento, quod efficacius mouent; Qua ratione reduci possunt ad quatuor classes, pro varietate humorum, qui purgatione educuntur: nempe ad purgantia bilem, pituitam: melancholiam, & aquositates.

Horum singula rursum partiri lubet in *Benigna*, quæ clementer absque torminibus, & à locis iecori circumiacentibus expurgant: in *Strenua*, quæ à locis remotioribus, & vena caua, non sine labore vacuant: in *Valentissima*, seu furentia, quæ à remotissimis partibus trahunt, ac nisi probè corrigantur maximo cum conatu, viriumque dispendio opus suum peragunt. Cum hac enim distinctione facile erit vnicuique deligere purgantia, pro diuersitate situs, loci affecti; maiori, aut minori resistentia, humoris vacuandi; viriumque fortiorum, aut debiliorum tolerantia. Ergò,

Bile Prædominante conueniunt pro benigna vacuatione dulcamaræ Lignum decoctum ab onc. j. ad onc. ij. c. anis.

Frangula cortex flauus in vmbra siccatus, & potissimum ineunte verè delibratus. Dil. & ferm D. drac. ij. ad iv. S. scrup ij. ad scrup. iv. C. semen arom., vel exter. cortex, niger, ideò simul exsiccatur, decoquitur, & territur.

Rhabarbari Monachor bil. & pit. rad siccatæ pulu. drac. j. ad drac j sem. ex iur. cal. cum zinz. aut Hissopo.

Viola purpurea in vmbra siccatæ puluis à drac. j ad drac. ij cum iure cicerum, aut pisorum modice coctorum.

Conuoluulus maior Matthioli D. onc. iv aut vj. Corrigitur stomach. adstring maxime myrtho, rosmarino, & cypero.

STRENVE PVRGAT

C*Entaurum minus* bil. & pit. crass. D. ad drac. ij. in onc. viij aquæ, ad cons mediet addito aliquo dulci ad corrigend. amarorem. sem. drac. j. ex decoct. prun. aut pass.

Gratiola, bil. & pit. Dat. siccæ pulu. ad drac. j. ex vino, aut iure alterato stomachicis.

Recens D. à drac j. ad iij.

Peplij, puluis, ad scrup. iv. ex mulsa, instillato modico aceto.

VA-

VALENTER

PEriploca recentis succus in vmbra siccatus idem præstat, ac *Scammoneum*; Vtrumquè purg. bil. & pit. corrig. coton. aut fumo sulph. à gr. v. ad xv. circiter, datur ex liquore conuenienti; corrigitur cotoneo, aut fumo sulphuris, vel formatur in bolos, aut pilulas.

Ex dictis varia componi possunt, de quibus illud notandum, faciliorem reddi purgationem, si purgantia misceantur cum lenientibus sui generis, quod de omnibus alijs purgantibus proportionaliter est intelligendum. Exempl. gr.

Potio cholagoga ex tempore sic parabitur.

℞ *Passular. onc sem.*
Prunor. dulc. par. iiij.
Gratiolæ vel centauri minor. drac. ij sem. fenicul. drac. sem.
Aq Hordc vel Comm onc x.

F. Decoctio lento igne ad consumptionem medietatis, & fiat colatura pro potu.

Si bolus eligatur,

℞. *Rad Hippolapath. pul drac. i.*
Centaur min drac sem.
Rob. prunor inspissati drac. vi.

vel pulp. passul.
Zingib. *gr. x.*
F. boli.

Si in stomachum ab omni medicamento abhorrentem incidas, efficies pruna solutiua, vel passulas, aut caricas, si in propositis decoctionibus bilem trahentibus macerentur dicti fructus, donec turgidi euadant, vnde pro euacuatione sufficient pruna vj. caricæ iij. aut iv. passular. onc. sem. vsque ad onc. j.

Eodem pacto præparabuntur hi fructus ad aliorum humorum expurgationes, mutata liquorum purgantium, quibus infundendi sunt materia.

PITVITA PRAEDOMIN. benignè vacuabunt

AGaricus infusus per noctem in vino, in quo præmaceratum sit zingiber, vel hyssopus, Thymus, aut alia similis herba calida, & acris, deinde siccatus, vti vulgo fit in agarico trochiscato, purg. pit. & vtramque bil. S. à scrup. ij. ad drac. ij. in pilulis, bolo, & potu ex oxymelite: M. scrup. iv. ad drac. iij. circiter, præsertim in mulsa.

Asarina Matthioli. pit. crass. & mel;

mel; Radix eſt efficacior. S. drac. j. ad drac. ij. cum oximel.

Carthami ſeminis pulpa à drac. ij. ad v. circiter: datur emulſio ex mulſa, vino potenti, aut iure, corrigitur calefacientibus, & ſubaſtringentibus ſtomachum, vti ſpica, cypero, roſmarino &c.

Rhamni cathartici, baccarum ſuccus, quo Bibliopolæ librorum tegmina luteo colore tingunt. S. à drac. iij. ad vj. Corrigitur odoratis herbis, ſeminibus, aut aromatibus.

Vlmi craſſior cortex: in puluerem tribus ad onc. ſem. circiter; ex vino, vel mulſa, vel decoctione hyſſopi.

Radix caua, ſiue fumariæ bulboſæ radix S. drac. j. ex liquore conuenienti.

Planta maxima ſem. decorticata: deuorantur Num. x. ad xx. circiter, inſtar nucleorum pini, vel bibitur eorum cremor ex vino.

Ex Rhamno dupliciter componitur ſyrupus gratus, & pro pauperculis aſſeruandus: hoc pacto.

℞. *Succ. bacc. ſpin infecto. deſpunc. lib. ij.*
Mellis deſpumat. lib. ij. ſem.

DEcoque lento igne ad syrupi crassitudinem, & rariore linteolo percolentur, postmodum adhuc calentibus immisceantur,

Cinnam. drac. iij.

Zing. drac. i. sem.

Seru. ad vsum.

Vel. ℞. *Dicti succi percolati, & per se decocti ad 4. partis consumptionem lib. i.*

Mellis despumati onc. viij.

Coq. vna ad consistentiam syrupi. Coctis verò, & iam aufferendis ab igne inijcito Cinam. drac. ij.

Vterque datur ab onc. j. ad onc. j. sem. dissolutus vino, aut iure Carnium, vel decoctione hyssopi, aut polij.

STRENVE PVRGANT

ESula maioris, & minoris radix, quæ aliquanto est efficacior maiori: aq. & vtranq. bil. Vsurpatur cortex maceratus in aceto rosato, vel cydoniato, & siccatus ad vsum: Si desint hæc aceta; alteretur acetum vulgare aliquo stomachico frigido astringente, vti rosis, fructibus berberis, balaustio, cytino, Capreolis vitis, flor. labruscæ, myrtho, & datur in substantia a gr. vj. ad xx. M. à scrup j.

ad v. circiter, ex vino, vel Mulsa,&c.

Esula Veneta radicis cortex eadem præstat? eodem modo præparatus, & exhibitus.

Genista hortensis, quam Hispanicam vocant, folia, & semina S. à drac. j. ad drac. ij. M. aut D. drac. ad iv. Corrigitur vino aromatico, vel alijs stomachicis odoratis.

Genista angulosa omnes partes eadem præstant eodem modo exhibitæ.

Hermodactylus vulgaris, seu Colchici Dioscoridis radix, eruta, priusquam floreat, & præcipuè post exortum foliorum, non patitur infusionem, aut decoctionem. Datur puluis à scrup. ij. ad drac. ij. in pill. Tabel; bolo. vel per se in potu Acui debet vis illius iners aliquo acri, vt zingibere, hyssopo, thymo, Si placet etiam addere alexipharmacum corrigent ventositatem, tutior erit purgatio.

Pseudonarcissi lutei syluestris radix pit. & aq. D. à drac. ij. ad onc. sem. corrigitur stomachicis odoratis.

Vua taminia seu vitis nigræ Matthioli radix siccata pit. aq. & bil. datur drac. j. sem. ad iij. S. drac. sem. circiter ad drac. j. sem. corrigitur cortice, aut sem. citri, vel Arantior. spica, &c.

VALENTER PVRGANT

B*Rioniæ* (quæ purget pit.aq. & bil.) *aſparagi* ad M.ſem.olerum modo cocti, & ſumpti.

Succus germinum à drac. j. ad ij.ex vino, vel iure, aut decocto hyſſopi, origani, calamenti, &c.

Placenta abſinthij frixæ in oleo per D. facto ex bryoniæ germinibus.

Eiuſdem radix D. à drac. j ad drac. iij. circiter; ſubſtantia à ſcrup. j. circiter ad drac. j. ex vino, iure, aut decoct. arom. ſtomachicor. &c.

Colocynthidis pulpa pit.craſſ.& bil. M à gr. v. ad xx. D. à gr. x. circiter ad ſcrup. j. corrigitur aliquo ſtomachico, Emplaſtico, quodque ſua lubricitate citiorem faciat deiectionem, vti malua, fœnugræco, & ſem. citri, vel cinam. &c.

Dat. etiam vinum generoſum (maxime Abſynthite) quod per noctem in excauata colocynthide intabuerit.

Colocynthis pyriformis eadem præſtat, ſed aliquantò inefficacius, ac proptereà in doſi ferè dupla.

Chamælaa, pit. ſer. & bil. folia à drac. ſem. ad drac. j. In ſubſtantia à gr. x. ad ſcrup. j. corrigitur abſinthio, & hordeo.

Thy-

Thymelaa idem prȩſtat eadem ratione.

Laureola mas quȩ Matthiolo Chamædaphne, & fœmina, quæ eidem Daphnoides appellatur, idem faciunt, ſed inefficacius. D. à drac. j. ad iij. In ſubſtantia à ſcrup j. aut gr. xv. ad ſcrup. ij. corrigitur eadem ratione.

Tithymalus quicunque, excepto latifolio pit. vtrumque & bil. Dat. lac. à gut. v. ad xij. Ramuli, & folia in ſubſtantia à drac. ſem. ad ſcr. iv. Cortex radicis in ſubſtantia à ſcrup. j. ad drac. j. M. à ſcrup. iv. ad drac. iij. circiter.

Ex his varia componi poſſunt, & vel extempore vſurpari, vel in vſum reſeruari. Exempli gratia. In potione.

℞. *Agarici prępar. ſcrup. iv.*

F. infuſio in decoct hyſopi, onc. iij. per horas x. Facta colatura adde *oxymel. onc. j.* Miſc. pro potu.

Vel, ℞. *Rad. Eſulæ pręp. drac. ij.*
Fol. Laureol. recent. onc. j.
Fol. Myrth.
Hyſſopi M. j.
Vini alb. lib. j. ſem.
Mell. deſpum. lib. j.

Coq. lento igne ad mediocrem conſiſtentiam, poſtea adde

Sem. Anis. drac. i.

Coriand. praeparat. drac. sem.

Cinamom. drac. i.

Bulliant iterùm ad syrupi consisten. tiam, F. Colatura, seruetur ad vsum. Cuius dosis erunt onc. ij ad iv.

IN PVLVERE.

℞. *Hermodactyl. à superior. cort. mundat. drac. i.*

Tartar. crud. vel praep. scrup. i.

Zingib. gr. vi.

Sacch. ff drac. sem.

Misc. F. puluis exhibendus ex vino, aut iure.

IN BOLO.

℞. *Agar. praepar. scrup. ij.*

Tartar. drac. sem.

Cinam. gr. v.

Pulpae. caricar. vel passul. ab acin. purgat. onc. sem.

Misc. F. Bolus.

IN PILVL.

℞. *Hermodact.*

Agaric. praeparat. an. scrup. i. sem.

Zingib. gr. vi.

Trita in pul. subigantur oximelite, vel mell. & formentur pil.

Melancholia praedominante benignè vacuabunt Cuscuta &c. à drac.

vj. ad

vj. ad onc. j. ſem. pro vna vice recipitur inter aperientia infrà onc. ſem. decocta, corrigitur abſinthio in hunc modum.

℞. *Herb. Cuſcutæ onc i.*
Abſinthij com. Comas ij. vel drach. ij.
Aq. Commun. onc. x.
Bulliant ad conſumption. mediet. addendo ſub finem
Sem. fœnic. aut Aniſ. ruditer contuſ. drac. ſem.
Coletur pro vno potu.

Epithymi vſus eſſe poteſt, Græciam, vbi oritur, incolentibus in ſubſtantia ad onc. ſem. ex ſero depurato, vel lacte, aut ſimili refrigerante, in decoctione à drach. vj. ad onc. j ſem. ſed moderatè coquendum eſt; tarda eius vis deijciendi, corrigitur acribus, vti pipere, zingibere. Eius loco alibi vſurpetur thymus, cui facultas eadem ineſt, idem præparationis modus, præſtat tamen eius decocto diluere alia melancholiam, purgantia, quàm eo ſolo vti.

Polipodij radix in ſubſtantia à drac. j. ad iv. ex iure galli, aut cremore ptiſanæ. Decoquitur autem à drac. vj. ad x. Corrigitur diſcutientibus

Sem. Aniſ. drac. i.
Coriand. præparat. drac. ſem.
Cinamom. drac. i.

Bulliant iterùm ad ſyrupi conſiſtentiam, F. Colatura, ſeruetur ad vſum. Cuius doſis erunt onc.ij ad iv.

IN PVLVERE.

℞. *Hermodactyl. à ſuperior. cort. mundat. drac. i.*
Tartar. crud. vel præp. ſcrup. i.
Zingib. gr. vi.
Sacch. ℔ drac. ſem.

Miſc. F. puluis exhibendus ex vino, aut iure.

IN BOLO.

℞. *Agar. præpar. ſcrup. ij.*
Tartar. drac. ſem.
Cinam. gr. v.
Pulpæ. caricar. vel paſſul. ab acin. purgat. onc. ſem.

Miſc. F. Bolus.

IN PILVL.

℞. *Hermodact.*
Agaric. præparat. an. ſcrup. i. ſem.
Zingib. gr. vi.

Trita in pul. ſubigantur oximelite, vel mell. & formentur pil.

Melancholia prædominante benignè vacuabunt Cuſcuta &c. à drac. vj. ad

vj. ad onc. j. ſem. pro vna vice recipitur inter aperientia infrà onc. ſem. decocta, corrigitur abſinthio in hunc modum.

℞. *Herb. Cuſcutæ onc i.*
Abſinthij com. Comas ij. vel drach. ij.
Aq. Comm. onc. x.

Bulliant ad conſumption. mediet. addendo ſub finem

Sem. fœnic. aut Aniſ. ruditer contuſ. drac. ſem.

Coletur pro vno potu.

Epithymi vſus eſſe poteſt, Græciam, vbi oritur, incolentibus in ſubſtantia ad onc. ſem. ex ſero depurato, vel lacte, aut ſimili refrigerante, in decoctione à drach. vj. ad onc. j ſem. ſed moderatè coquendum eſt; tarda eius vis deijciendi, corrigitur acribus, vti pipere, zingibere. Eius loco alibi vſurpetur thymus, cui facultas eadem ineſt, idem præparationis modus, præſtat tamen eius decocto diluere alia melancholiam, purgantia, quàm eo ſolo vti.

Polipodij radix in ſubſtantia à drac. j. ad iv. ex iure galli, aut cremore ptiſanæ. Decoquitur autem à drac. vj. ad x. Corrigitur diſcutientibus

Sem. Anis. drac. i.
Coriand. praparat. drac. sem.
Cinamom. drac. i.
Bulliant iterùm ad syrupi consisten. tiam, F. Colatura, seruetur ad vsum. Cuius dosis erunt onc. ij ad iv.
IN PVLVERE.
℞. *Hermodactyl. à superior. cort. mundat. drac. i.*
Tartar. crud. vel prap. scrup. i.
Zingib. gr. vi.
Sacch. ff drac. sem.
Misc. F. puluis exhibendus ex vino, aut iure.
IN BOLO.
℞. *Agar. prapar. scrup. ij.*
Tartar. drac. sem.
Cinam. gr. v.
Pulpa. caricar. vel passul. ab acin. purgat. onc. sem.
Misc. F. Bolus.
IN PILVL.
℞. *Hermodact.*
Agaric. praparat. an. scrup. i. sem.
Zingib. gr. vi.
Trita in pul. subigantur oximelite, vel mell. & formentur pil.
Melancholia pradominante benignè vacuabunt Cuscuta &c. à drac.
vj. ad

vj. ad onc. j. ſem. pro vna vice recipitur inter aperientia infrà onc. ſem. decocta, corrigitur abſinthio in hunc modum.

℞. *Herb. Cuſcutæ onc i.*
Abſinthij com. Comas ij. vel drach. ij.
Aq. Comm. onc. x.

Bulliant ad conſumption. mediet. addendo ſub finem

Sem. fœnic. aut Aniſ. ruditer contuſ. drac. ſem.

Coletur pro vno potu.

Epithymi vſus eſſe poteſt, Græciam, vbi oritur, incolentibus in ſubſtantia ad onc. ſem. ex ſero depurato, vel lacte, aut ſimili refrigerante, in decoctione à drach. vj. ad onc. j ſem. ſed moderatè coquendum eſt; tarda eius vis deijciendi, corrigitur acribus, vti pipere, zingibere. Eius loco alibi vſurpetur thymus, cui facultas eadem ineſt, idem præparationis modus, præſtat tamen eius decocto diluere alia melancholiam, purgantia, quàm eo ſolo vti.

Polipodij radix in ſubſtantia à drac. j. ad iv. ex iure galli, aut cremore ptiſanæ. Decoquitur autem à drac. vj. ad x. Corrigitur diſcutientibus

Semi. Anis. drac. i.
Coriand. praeparat. drac. sem.
Cinamom. drac. i.

Bulliant iterùm ad syrupi consisten. tiam, F. Colatura, seruetur ad vsum. Cuius dosis erunt onc. ij ad iv.

IN PVLVERE.

℞. *Hermodactyl. à superior. cort. mundat. drac. i.*
Tartar. crud. vel praep. scrup. i.
Zingib. gr. vi.
Sacch. ff drac. sem.

Misc. F. puluis exhibendus ex vino, aut iure.

IN BOLO.

℞. *Agar. praepar. scrup. ij.*
Tartar. drac. sem.
Cinam. gr. v.
Pulpae. caricar. vel passul. ab acin. purgat. onc. sem.

Misc. F. Bolus.

IN PILVL.

℞. *Hermodact.*
Agaric. praeparat. an. scrup. i. sem.
Zingib. gr. vi.

Trita in pul. subigantur oximelite, vel mell. & formentur pil.

Melancholia praedominante benignè vacuabunt Cuscuta &c. à drac.

vj. ad onc. j. ſem. pro vna vice recipitur inter aperientia infrà onc. ſem. decocta, corrigitur abſinthio in hunc modum.

℞. *Herb. Cuſcutæ onc i.*
Abſinthij com. Comas ij. vel drach. ij.
Aq. Commu. onc. x.

Bulliant ad conſumption. mediet. addendo ſub finem

Sem. fœnic. aut Aniſ. ruditer contuſ. drac. ſem.

Coletur pro vno potu.

Epithymi vſus eſſe poteſt, Græciam, vbi oritur, incolentibus in ſubſtantia ad onc. ſem. ex ſero depurato, vel lacte, aut ſimili refrigerante, in decoctione à drach. vj. ad onc. j ſem. ſed moderatè coquendum eſt; tardą eius vis deijciendi, corrigitur acribus, vti pipere, zingibere. Eius loco alibi vſurpetur thymus, cui facultas eadem ineſt, idem præparationis modus, præſtat tamen eius decocto diluere alia melancholiam, purgantia, quàm eo ſolo vti.

Polipodij radix in ſubſtantia à drac. j. ad iv. ex iure galli, aut cremore ptiſanæ. Decoquitur autem à drac. vj. ad x. Corrigitur diſcutientibus

VALENTER PVRGANT

B*Rionie* (quæ purget pit.aq. & bil.) *aſparagi* ad M.ſem.olerum modo cocti, & ſumpti.

Succus germinum à drac.j. ad ij.ex vino, vel iure, aut decocto hyſſopi, origani, calamenti, &c.

Placenta abſinthij frixæ in oleo per D. facto ex bryoniæ germinibus.

Eiuſdem radix D. à drac.j ad drac. iij. circiter; ſubſtantia à ſcrup.j. circiter ad drac.j. ex vino,iure,aut decoct. arom. ſtomachicor. &c.

Colocynthidis pulpa pit.craſſ.& bil. M à gr.v. ad xx. D. à gr. x. circiter ad ſcrup. j. corrigitur aliquo ſtomachico, Emplaſtico, quodque ſua lubricitate citiorem faciat deiectionem, vti malua, fœnugræco, & ſem. citri, vel cinam. &c.

Dat.etiam vinum generoſum (maxime Abſynthite) quod per noctem in excauata colocynthide intabuerit.

Colocynthis pyriformis eadem pręſtat, ſed aliquantò inefficacius, ac propterea in doſi ferè dupla.

Chamalaa, pit.ſer. & bil. folia à drac. ſem. ad drac. j. In ſubſtantia a gr.x. ad ſcrup. j. corrigitur abſinthio, & hordeo.

Thy-

Thymelaa idem pręſtat eadem ratione.

Laureola mas quę Matthiolo Chamædaphne, & fœmina, quæ eidem Daphnoides appellatur, idem faciunt, ſed inefficacius. D. à drac. j. ad iij. In ſubſtantia à ſcrup. j. aut gr. xv. ad ſcrup. ij. corrigitur eadem ratione.

Tithymalus quicunque, excepto latifolio pit. vtrumque & bil. Dat. lac. à gut. v. ad xij. Ramuli, & folia in ſubſtantia à drac. ſem. ad ſcr. iv. Cortex radicis in ſubſtantia à ſcrup. j. ad drac. j. M. à ſcrup. iv. ad drac. iij. circiter

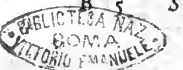
Ex his varia componi poſſunt, & vel extempore vſurpari, vel in vſum reſeruari. Exempli gratia. In potione.

℞. *Agarici præpar. ſcrup. iv.*

F. infuſio in decoct hyſopi, onc. iij. per horas x. Facta colatura adde *oxymel. onc. j.* Miſc. pro potu.

Vel, ℞. *Rad. Eſulæ præp. drac. ij.*
Fol. Laureol. recent. onc. j.
Fol. Myrth.
Hyſſopi M. j.
Vini alb. lib. j. ſem.
Mell. deſpum. lib. j.

Coq. lento igne ad mediocrem conſiſtentiam; poſtea adde

Sem. Anis. drac. i.
Coriand. praeparat. drac. sem.
Cinamom. drac. i.

Bulliant iterùm ad syrupi consisten. tiam, F. Colatura, seruetur ad vsum. Cuius dosis erunt onc. ij ad iv.

IN PVLVERE.

℞. *Hermodactyl. à superior. cort. mundat. drac. i.*
Tartar. crud. vel praep. scrup. i.
Zingib. gr. vi.
Sacch. ff drac. sem.

Misc. F. puluis exhibendus ex vino, aut iure.

IN BOLO.

℞. *Agar. praepar. scrup. ij.*
Tartar. drac. sem.
Cinam. gr. v.
Pulpa. caricar. vel passul. ab acin. purgat. onc. sem.

Misc. F. Bolus.

IN PILVL.

℞. *Hermodact.*
Agaric. praeparat. an. scrup. i. sem.
Zingib. gr. vi.

Trita in pul. subigantur oximelite, vel mell. & formentur pil.

Melancholia praedominante benignè vacuabunt Cuscuta &c. à drac. vj ad

vj. ad onc. j. ſem. pro vna vice recipitur inter aperientia infrà onc. ſem. decocta, corrigitur abſinthio in hunc modum.

℞. *Herb. Cuſcutæ onc i.*
Abſinthij com. Comas ij. vel drach. ij.
Aq. Comm. onc. x.

Bulliant ad conſumption. mediet. addendo ſub finem

Sem. fœnic. aut Aniſ. ruditer contuſ. drac. ſem.

Coletur pro vno potu.

Epithymi vſus eſſe poteſt, Græciam, vbi oritur, incolentibus in ſubſtantia ad onc. ſem. ex ſero depurato, vel lacte, aut ſimili refrigerante, in decoctione à drach. vj. ad onc. j ſem. ſed moderatè coquendum eſt; tarda eius vis deijciendi, corrigitur acribus, vti pipere, zingibere. Eius loco alibi vſurpetur thymus, cui facultas eadem ineſt, idem præparationis modus, præſtat tamen eius decocto diluere alia melancholiam, purgantia, quàm eo ſolo vti.

Polipodij radix in ſubſtantia à drac. j. ad iv. ex iure galli, aut cremore ptiſanæ. Decoquitur autem à drac. vj. ad x. Corrigitur diſcutientibus

flatus, & subadstringentibus ventriculum, vti sem. citri, arant. spica Ital. &c.

Senæ folia, & folliculi Mel. pit. & aq. substantia à drac. j. ad drac. ij. macerantur à drac. ij ad drac. vi. corriguntur sem. odoratis, alijsque flatus discutientibus: fit maceratione Vinum Senatum, cuius datur semicyathus, vel ad iustam purgationem seruata prædicta dosi, vel ad simplicem laui lenitionem, si singulæ doses non plus contineant quàm drac. j. senæ per noctem infusæ.

Strenue purgant Consiligo Matthiol., quam Tragus Elleborum nigrum esse censet; Dodonæus Buphthalmum; easdem habet vires, sed paulo inualidiores, ac elleborus niger officinarum, eademque ratione præparatur.

Saniculæ fæminæ Fuchsii radix, easdem habet facultates, easdemque præparationes.

Valenter purgant: Antimonium deiectorium, tale autem redditur terna calcinatione cum duplo salis nitri igne non admodum vehementi, materiamque bacillo ferreo continue agitando. Datur substantia à gr. iv, ad

ad xij. xiv. & xvi. in ijs, quæ difficillimè purgantur. Datur ex quocunque liquore, item cùm cochleari panatellæ, aut ptiſanæ; facilius operatur additis aliquot gr. cremoris tartar.

Ellebori nigri radix præparata. Variæ autem ſunt præparationes, quibus reddi poteſt hoc medicamentum æquè benignum, ac Sena. Vulgo infunditur radicis cortex aceto generoſo, deindè in vmbra ſiccatur ad vſum. Datur in ſubſtantia à ſcrup. j. ad ij. circiter. D. ad dr. ij. circiter. M. a drac. ſem. ad ſcrup. iv. Corrigitur ſem. odoratis, præcipuè dauci, & nymphęę. Si placidum purgans reddere cupias, eoque vti loco benignorum, antequam exiccetur ad vſum, bulliat aliquantum in aceto, ſic enim multum virium deperdet, vel cùm decoquitur, aut maceratur vulgariter præparatum, abijciatur primum decoctum, aut infuſum, & eidem radici nouus liquor addatur pro ſecunda infuſione, aut decoctione exhibenda.

Præterea *ex Elleboro* duplex præparatur rude extractum, alterum altero efficacius.

Pri-

Primum ℞. *Rad. Elleb. nig. vino ablut. & à terra purgat. lib. i.*

Concidantur, & infundantur per horas xxiv.

in Vini alb. lib. iv. addendo

Fl. Nymph. M. i. Sem. Dauc. drac. ij. vel. rad. dauci. unc. sem.

F. circa finem leuis ebullitio, vt radices mollescant, atque turgescant, tum prælo exprimantur, succus percoletur, & depuretur, sensimque inspissetur lento calore, cùmque mellis crassitudinem acquisierit, adde Mastiches 4. partem. Datur à scrup. sem. ad scrup. j. in pil. aut bolo.

Secundum ℞. *Rad. elleb. siu. recent. siue siccat. q. v.*

Coque in Octuplo aquæ, donec remaneat tertia pars, tum Radices fortissimè exprime, expressionem, & decoct. per duplicatum colum traiectum simul inspissa ad consistentiam mellis, addendo mastiches octauam partem, succo iam crassefacto. Datur à gr. xvj. circiter ad drac. sem. in pilulis, aut bolo.

Fit etiam ex Elleboro pomum solutiuum, si radiculæ exsiccatæ, & præparatæ pomo infigantur, pomumque coctum exhibeatur extractis radiculis;

lis; vel, si spatio diei naturalis sinantur radices pomo infixæ, tumque abiectis radicibus pomum crudum edatur.

Denique fit ex Elleboro oxymel, aut quicunque syrupus solutiuus, si radices vna coquantur, maximam enim decoctionem sustinent; Inest autem vis catharctica æqualiter ferè elleboro nigro officinarum, quem Matthiolus ellebor. nigrum flore purpureo vocat, & elleboro nigro herbaceum florem gerenti, qui Matthiolo est pseudoellebor. niger. Verum prior cum minori molestia purgat, quam posterior, qui propterea maiori indiget præparatione, & minori dosi.

Ex dictis componi poterit syrupus vtilissimus, & gratissimus pro pauperculis asseruandus hac ratione.

℞. *Rad. elleb. nig. præpar. onc. iij.*
Borrag.
Lupulor.
Fumar.
Cuscut. an. M. j.
Malum citrium semi lib. ponderans, in frustula dissectum.
Aq. com. lib. v.

Bulliant lento igne ad consumpt. lib. iij., deinde abiectis herbis adde

Suc.

Suc.pomor.dul lib. sem.

Bulliant iterùm ad consumptionem medietatis, facta omnium forti expressione, colatura, & clarificatione, adde

℞ *Mellis despumat lib j.*

Bulliant ad syrupi consistentiam: Cuius dosis erit onc. j. ad onc. ij.

Ex tempore verò talia E. G. componentur. Pro pótu.

℞ *Fol. sena drac. iij.*
Sem. fœnic. vel anis. drac j.

F Infusio per horas xij. in onc. iv. decoctionis Lupul. aut passular. & facta vnica ebullitione, & colat. adde oxymel. simpl. (nempe ad viarum apertionem, & crassorum humor. detersionem.) onc. j. Misc. F. Potus.

IN BOLO.

℞. *Folior. sen pulueris. drac. j.*
Tartari
Sem Anisi vel Cin. an, scrup. j.
Pulpa passul. drac. iv.
Misc. F. Bolus.

IN PILVLIS

℞. *Fol. sena scrup. ij.*
Rad. Elleb nig. scrup sem.
Sem Dauci.
Cinam. an gr. vi.

Pulue-

Puluerisata subigantur cum oxymelite, & F. Pilulæ.

PVLVIS.

Antimon. deiectorij gr. vij.
Cremor tart. scrup. j.
Cinam &
Sacch. an scrup. sem.
Misc. F. puluis.
Vel, ℞. *Fol. Sena. drac. j.*
Tartar.
Sacch ff.
Cinam. an: scrup. j. Misc. F. puluis pro vna vice

Serositate prædominante
benignè purgabunt.

Carlina radix, vel in puluerem trita ad drac j ex vino absynthite, aut oxymelite, vel decocta à drac. ij. ad onc. sem corrigitur sem. odoratis.

Herba mirabilis Hispanorum variegatum florem gerentis radix ad drac. ij. quomodolibet sumpta.

Mercurialis syluestris, vel decocta ad M. j. sem vel olerum more cocta, oleoque, & sale condita.

Iridis domestica purpureum florem gerentis radicis succus. Recens extractus, & depuratus ab onc ij. ad onc. iv. Condensatus à drac. ij. ad onc. sem. potissimum ex vino absinthite.

Stre-

Strenue vacuant Anthoræ radix derasa à scrup j. ad scrup. ij. ex iuscu-lo, aut vino sumpta, non eget corrigente.

Cucumeris asinini radix siccata, in substantia à gr. xv. circiter ad drac. sem. maceratur è scrup. ij. circiter ad scrup iv. Decoquitur à drac.ij.ad onc. sem. corrigitur stomachicis, sed vti. lissimè omnium exhibetur infusa per noctem in vino generoso absinthite.

Ebuli quatuor germina, quatuor foliolis constantia, in vino, aut iure cocta, olerumque modo sumpta.

Eiusdem radix macerata in vino à drac. ij. ad iij.

Eiusdem succus, sol aut fructuum ad onc. j. ex vino potenti, vel iure correcto absynthio.

Eiusdem sem. puluis à drac. sem. circiter ad drac. j. ex eodem liquore.

Succus cum melle inspissatus ad consistentiam sapæ ab onc. sem. ad onc. j. per se, vel ex vino, aut iure.

Sambucus idem præstat, ijsdem modis præparatus; nisi quod radicis cortici maior inest vis purgandi, quàm alijs partibus.

Lactucæ syluestris succus à drac. iij. circiter ad vj. cũ melle, aut oxymelite.

Rici-

Ricini vulgaris ſemen decorticatum: datur emulſio à drac. j. ad drac. iij. cum vino, aut iure pingui correcto aliquo aromatico: maceratum leuiter contuſum à drac. iij ad vj.

Soldanella, ſeu braſſica marina in decoctione ex iure pingui à M. j. ad ij., eduntur quoque cymæ, vt ait Plinius .i. teneriora germina olerum more cocta, corrigantur ſtomachicis.

Ex hac planta fieri poteſt rude extractum ad vſum aſſeruandum,& gratum; ſi foliorum ſuccus exprimatur; depuretur; condenſetur cum 4 macis, & maſtichis quarta parte in pillularum maſſam formetur; vel ſi inſpiſſetur cum quarta parte mellis,& octaua parte ſucci abſinthij. Cuius, doſis erit drac. j. ad drac. ij. circiter.

Vitalbæ (quæ Matthiolo eſt tertia clematis) radix decocta ad onc. ſem. circiter in vino pari aqua diluto, corrigitur ſtomachicis temperatis vti ſem. coriandror.

Valenter purgat: Ricinus Americanus gr. ſem. ad integrum granum, ſeu ſemen; maceratur per noctem in vino; vel bibitur ſem. emulſio ex iure.

Gra-

Granum Dendæ Auicennæ, quod circumforanei passim vendunt pro Ricini Americani semine, eadem præstat, ac Ricinus Americanus.

Catarutiæ semina si maiora sint, à gr. vi. ad x. Si minora, ab viij. ad xv. uel redacta in pil., aut bolos, cum caricis, uel emulsa ex hydromelite. Ventriculo ualde sunt infesta, ideo superbibendum ius alteratum absynthio, & sem. citri, uel Arantiorum.

Tythimalus Platyphyllos, secundùm omnes sui partes exhibitus modo, & quantitate dicta de alijs Tythimalis ualenter expurgantibus pituitã.

Ex dictis potest præparari iucundus, ac uilis syrupus ad usum reseruandus.

℞. *Rad irid. domest. recent. onc. iv.*
Cucum. asin. in vmbra siccat. onc. ij
Absinth. pontic.
Origan. an. M. j.
Vini alb. lib. ij. sem.

F. Maceratio per horas v. bulliant lentissimo igne ad consumpt. tertiæ partis. F. Colatura: adde

Mellis despumati lib. i.

Bulliant ad consistentiam dilutioris syrupi, addendo sub finem.

Ci-

Cinam. vel Anis. drac. ij.

Huius dosis erit onc.i. ad onc.ij. ad summum.

Extemporaneæ Compositione fieri poterunt hac ratione:

V. G pro potu.

℞. *Rad. cucum. asin. crasso modo tritæ. drac. i.*
Comar. Absynth. pontic. Num. i.
Sem fœnic. vel Anis. aut cinam. scrup. i.
Vini generos. onc. iij.

F. infusio per noctem, F. colatura, adde *Oxymel. onc. i.* Misc. pro potu (potest etiam omitti oxymel.)

Pro bolo.

. *Succi Irid. condens. drac. iij.*
Absynth. pulueris. drac. sem.
Sem. Anis. scrup. sem.
Pulpæ Caricar. onc. sem. Misc. F. boli.

Pro pilulis.

℞. *Sem. Ebuli. scrup. ij. vel*
Rad. Cucum. asinin. scrup. i.
Cinamo. scrup. sem.

Trita subigantur cum succo Absynth. F. pilulæ.

PVLVIS GRATVS.

℞. *Rad. cucum. asin. scrup i.*
Crem. Tart.

Cin-

Cinnam. an. ſcrup. ſem.
Sacc. fin. drac. ſem. M.

Fiat pul. exhib. cum iure, aut vino odorato: Atque hæc ſunt purg. tantum per aluum, aſſumpta per os.

CLYSTERES PVRG.

QVæ inijciuntur per clyſteres purgantia duplici finem vſurpantur, nempe, vel irritandi expultricem valdè ſopitam, vt fit in affectibus ſoporoſis, paralyſi, & delirijs, vndè clyſteres acres appellantur, vel trahendi excrementa à longinquis partibus vacuationis, aut etiam reuulſionis gratia. Vt irritent, parantur modo, & quantitate iam dictis in clyſteribus lenientibus, addendo tantùm decoctioni pro clyſtere communi herbas aliquas purgantes, nempe centaurum minus gratiolam; in cauſa biliosa; ſemina Carthagen ſtæ folia, pulpam colocynthidis rariori linteolo illigatam, rad. Eſulæ aut cyclamin. in cauſa pituitoſa; Rad. elleb. nigr. in cauſa melancholica; Folia Ebuli, & ſanbuci in cauſa ſeroſa. Verum vt purgent, & ſuppleant vicem medicamenti per os aſſumpti; non debent inijci vltra Menſuram onc. viij. ea nimirum quantitate, quæ etiam per os aſſu-

assumi posset, & præcedere debet clyster intestina expurgans, quia sic retinetur pluribus horis clyster purgans commodèque actuatur à calore intestinorum, quantitas tamen purgantium per os assumendorum duplicari debet in parandis clysteribus, quia non ita probè actuantur in intestinis, ac in ventriculo v. g. adpurgandam, & reuellendam pituitam, fiet clyster huiusmodi.

℞. *Fol. malu.*
Betæ
Origan.
Chamomeli an. M. sem.
Pulp. Colocynth. in pet. ligat. drac. sem.
Sem. Carthami drac. ij.
Aq communis lib. j.

F. decoctio ad consumpt. medietat Colaturæ adde
Recrement. Sacchar. vel
Mellis onc. j. aut ij. Misc. pro clystere.

GLANDES ACRES.

PVrgantia supposita nullam videntur habere per se vim purgandi, hoc est, facultate tractoria humores è longinquis partibus ad intestina ducendi; sed tantum irritandi pigram

aluum

aluum ad excretionem, quo irritamento aliquando per accidens purgationibus idem euenit,quod in purg. excrementa ſcilicet è venis, & diſtantibus membris per aluum exturbari, verùm non pharmaci trahentis, ſed irritatæ expultricis robore; Quamob cauſam glandes acriores interdum ſupplent vicem medicamenti purgantis, & debilibus quibuſcumque tutius adminiſtrantur, quàm clyſteres.

Fiunt autem glandes acriores ex melle, aut recremento ſacchari ad duritiem coctο, addendo pro ſingulis vncijs idem,ſuppoſitorijs gr.v. vſq; ad x.vel colocynthide, ſcamm. vel ellebor. vtriuſque, lactis tithymal.,Eſulæ, & ſalis nitri.

VACVANTIA per vomitum.

HOrum quoque duplex eſt genus, alia ventriculum tantum purgant, omnis trahendi virtutis expertia, & ad lenientium medicamentorum ordinem pertinent: alia ſuperfluitates aliunde ad ventriculum tractas euacuant, ſuntque catharctica; illa per ſe vomitum vix prouocant, niſi ventriculum offendant valde nauſeabundum, ſed externo indigent

irri-

irritamento, gutturis nimirum irritatione, immiſſo digito, aut penna, hæc per ſe excitant vomitum abſque externo auxilio.

LENIENTIA per Vomitum.

IN *cauſa calida* aq. tepida, aq. hord. ius pingue, hydrelæum. dantur omnia tepida à lib. j. ad ij. adultis, pueris ab onc. viij. ad lib. j.

In cauſa frigida tenui. decoctum ſem. citrij, vel arantior. ex iure ad lib. j. cum oxymel. onc. ij.

Lauri foliorum decoctum tepidum ad lib. j.

Narciſſi radix cocta eſa, vel eius decoctum dicta quantitate bibitum.

Puluis rad. beton. drac. j. ad iij. cum iure, & oxymel.

Puluis rad. peponis à ſcrup. j. ad drac. j. ex eodem liquore.

Decoctum teſtudinum veprium ex aqua, vel iure.

In cauſa frigida craſſa. Raphani ſuccus ab onc. j. ad ij. cum iure, & oxymelite.

Nitrum à ſcrup. j. ad drac. j. cum melle, & iure.

Ius cum oxymel. ſimp. aut mel. cui admixtus ſit ſcrup. j. zingib. vel hyſoppi, vel piperis.

C VO-

VOMITORIA
Purgantia.

QVæ per vomitum purgant omnia quoq;aluum mouent,ideòque tunc eligenda in purgationibus moliendis, quando natura magis inclinat ad superna. Triplex autem statui potest illorum ordo, vti & per aluum purgantium. Alia sunt benigna, quæ à partibus ventriculo circumiacentibus trahunt, minimaque molestia ventriculum subuertunt. Alia strenua, quę à longinquioribus partibus efficacius trahunt, cum aliquo ventriculi labore. Alia valentia quæ fortissimè trahunt, & materiam valdè crassam, aut in remotissimis partibus contentam, magnoque cum conatu ventriculi vomitum cient. Benigna erunt.

Bila prædominante. Frangulæ cortex flauus recens, decoctus à drac. ij. ad iv.

Nasturtij hortensis semen in puluerem tritum à drac.iij. ad vj.bibitum ex aqua.

Strenua. Atriplicis semen s.ad drac. j. ad drac. ij. ex iure pingui. alterato coma absynthij.

Chamæcerasus montana Gesneri, quam

quam Tragus hasimum facit à v. ad viij. circiter cerasa deuorata.

Asari radix, æqualiter fere trahit bilem, & pituitam, maceratur à drac. ij. ad v. substantia à drac. j. ad drac. ij.

Valentia: Mandragoræ radicis succus à scrup. sem. ad scrup. j. ex vino mulso.

Pituita prædominante benignè vacuant: Agaricus non præparatus à drac. ij. ad scrup. ij. ex iure, & oxymel.

Coluteæ Vesicariæ semen substantia drac. j ad ij. Maceratur à drac. ij. ad onc. sem. corrigitur vino aromatico.

Coluteæ scorpiodis semen idem præstat.

Genistæ hortensis flores, & ramuli virentes M; aut D. à drac. ij. ad iv.

Spergulæ semen . s. à drac. ij. ad iij. ex oxym.

Strenue: Staphidis agriæ semen ad drac. j. sem. circiter tritum ex copiosa mulsa, superbibendum est ius pingue, donec vomitus sequatur, ne ex nimia medicamenti mora ventriculus inflammetur.

Tithymali cuiuscumq; recentia folia cocta cum mulsa à drac. j. sem. ad onc. sem.

Tabaci folior. succus à drac. j. ad ij cum iure alterato sem. citri, vel arantiorum.

Vitriolum album à drac. sem. ad drac. j. ex iure.

Valenter. Anagyris semen à drac. sem. ad drac. j. eiusdem cortex siccatus, & in puluerem tritus idem præstat, sed paulo inefficaciùs.

Quæ ex his componuntur eiusdem ferè sunt formulæ, verbi gratia.

Pro bilis vomitione.

℞. *Aquæ hordei lib* j.
Ol. bene matur. onc ij.
Rad. Asari pulueris. drac. i. Misc.

Pro pituitæ vomitione.

℞. *Iuris alterati sem. lib.* j Arant. lib. j.
Oximel. onc. ij.
Suc. Raphan. onc. i.
Agar. crud. scrup ij Misc.

Si placet syrupum vomitiuum componere ad vsus: talis esse poterit.

℞. *Ramulorum virid. Genistæ* hortens. onc. j. sem.
F. Lauri.
Tabaci. an. M. j.
Sem. citri, vel arantior. crass. mod. *contus. drac. ij.*
Aq. commun. lib. ij.

Bul-

Bulliant ad consumptionem medietatis. F. Colatura. infunde per horas xij.

Rad. Asari.

Agaric. crud. an. drac iij.

F. rursus colatura, & clarificat. adde.

Melis despum. lib. i.

Coq; lento igne ad consistentiam syrupi, cuius dosis sit onc. sem. ad onc. j. ex iure, aut aqua tepida.

Huius generis erit hoc Electuarium ad annum efficax.

℞. *Rad. Asari.*

Agaric. crd. an. onc. sem.

Rad. beton

Papon. an. drac. ij.

Cinamo. drac i.

Sem. Anis. drac. semi.

Trita in subtilissimum puluerem excipiantur.

Mellis despumat. onc. iv. & F. Electuar.

Cuius dosis erit drac. j. sem. ad drac. iij. circiter ex iure, vino, aut aqua.

Melancolia, & atra bile pradominante: Strenua tantum, & valentia conueniunt, quia humor suapte natura grauissimus paulò ægrius ad superna trahitur, quam alij humores.

Strenue autem vacuat: Antimonium præparatum. Facillimè præparantur flores, calx, & vitrum, paulò difficilius tinctura, & oleum, quod in frigidam præcipitatum abit in candidum puluerem flori non absimilem. Dantur in substantia à gr. iij. ad vj. ex panatella ptisana, conserua stomachica, cochleari vini & Cor. vino Arom. absinth. roremarino, alijsque stomachicis subabstringentibus: Macerantur à gr. iv. , aut v. ad x., potissimum in vino generoso, aut absyntite. Ex hoc fit præstantissimus syrupus omnium antimoniatorum medicamentorum placidissimè vacuans per superna, & inferna.

℞. *Flor. aut vitri Antim. drac. j. sem.*

Vini albi generos. lib. j.

F. infusio per dies duos naturales, facta colatura adde.

Melis despumat. onc. x.

Coquantur ad syrupi consistentiam: cuius dosis erit onc. sem. ad onc. j. sem. circiter per se, vel ex quocunque liquore gratiori.

Valenter purgat: Ellebori albi radix præparata, idest emedullata, atque per diem in aceto rosato macerata, rur-

rurſuſque in vmbra ſiccata ad vſus; loco aceti roſati, ſubſtituatur acetum cydoniatum; quod melius eſt, vel aliud alteratum aliquo ſtomachico frigido, & aſtringente, datur à ſcrup. ſem. ad ſcrup. j. non in ſubſtantia, ſed in infuſione, quæ fit dupliciter. Prima eſt veterum, qui radiculas ellebori raphano infixas per noctem ſeruabant, poſtridie raphanum exprimebant, ſuccique onc. j. porrigebant cum ptiſana, cuius loco ſumi poteſt panatella liquidior ad humectationem oris ventriculi, nè conuellatur.

Secunda priori melior, & gratior eſt; vt ſcrup. ſem. rad. infigantur fruſtulo mali cydonij, & in eodem coquantur, poſt modum extractis radicibus datur comedendus ille bolus, vel expreſſus ex eo ſuccus diluatur vino, aut iure pingui alterato ſem. citri, deturque hauriendus: Redditur elleborus albus longè mitior, ſi radix emedullata, poſt debitam infuſionem, ſinatur aliquandiu bullire in aceto, deinde verò ſiccata ſeruetur ad vſus.

Seroſitate prædominante benigna cenſebuntur: ſuccus rad. ebuli à drac. j. ſem. ad iij. cum iure pingui alterato coma abſynthij.

Succus corticis rad. sambuci idem præstat eadem dosi.

Sambuci aquaticæ baccæ sub. ad drac. ij. superbibendum ius pingue modò dictum.

Strenua: Cataputiæ folia sursum auulsa dantur à drac. j. ad drac. j. sem. ex eodem iure.

Valentia: Elaterium ob insuauitatem in pilulis, vel bolo sumptum. Vulgò miscetur pilulis aromaticis. Misceri potest pulpæ caricæ cum portione absynthij, quod fit per expressionem. *Fructus cucum. Asinini*, datur à gr. iij. ad x., quod extilat ex fructu tantummodo puucto à gr. ij. ad vj.

VACVANTIA

Per Vrinas.

Vacuatio per vrinas, quæ non solum viæ renum, & vesicæ, sed etiam totum corpus venarum, & arteriarum beneficio expurgatur, fit medicamentis diureticis, quorum aliqua propriè sunt talia calida, & sicca, acriaque, & tenuium partium, alia impropriè sunt tella, remissum habentia calorem, aut etiam ad frigidum vergentia, partium tamen tenuium, quibus vtendum est magis

in

in febribus, renibusque calidioribus, nisi fortasse præsentia corruptæ, & venenatæ materiæ in venis citissimam vrgeat vacuationem; quæ melius, citiusque perficitur diureticis proprijs, & calidioribus: præcipua, magisque obuia in vtroque genere sunt ista.

Propriè diuretica: Asparagus vterque præcipuè radix, Apij seù Selini vulgaris, radix & semen, Cardui, cuiuscumque radix, & sem., Cumini sem., Eryngij, cuiuscumque radix, Fœniculi radix, & semen. Irionis vtriusque sem., Laurifolia, baccæ, rad. cortex, Menta syluestris, Napi sem., Ononidis aculeatæ radix, Pulegium, Petroselini communis omnes partes, Raphani vtriusque cortex, Rubię radix, Rusci turiones, & radices, Satureia, Serpillum. Semina dantur in puluerem trita à drac. sem. ad drac. j. (idem intelligit de impropriè diureticis.) alia v. decoquuntur ex aqua, vino, & omnium commodissimè ex iure Cicerum; datur tamen etiam radicum puluis, pręcipuè lignosarum, vt Ononidis. Ex his aliqua ex tempore componi possunt.

Efficacissimus est hic puluis.

℞. *Rad. Ononid. drac. ij.*
Sem. Irion.
Bac. Laur. an. drac. i.
Cinamom. drac. ſem.

Miſc. F. puluis; datur ad drac. j. ex vino, aut iure cicerum calido: vel ſi infundatur per noctem, tum facta vnica ebullitione, & colatura ſumatur, abiecta pulueris fæce; reddetur medicamentum adhuc efficacius additis aliquot guttulis liquoris, quem præbet ſal in excauato raphano detētus in loco humido, donec ſoluatur.

Pro illitione pubis tale oleū parato.

℞. *Fol. Lauri.*
Mentaſtri.
Serpil.
Puleg. an. M. i.
Cinamomi. M. ſem.
Cort. Rad. Raphan. onc. ſem.
Serm. Cumini. drac. ij.
Ol. communis lib. 1. ſem.
Vini alb. lib. j.

Facta per 4. horas maceratione coquantur ad humiditatis comſumptionem, & F. Expreſſio cum colatura.

Fit quoque Emplaſtrum ex diſſecto raphano decocto cum folijs petroſelini, apij, & pulegij, deinde ſimul contuſo, & admoto pubi.

Im-

Impropriè diuretica: Sem. cucurb. cucum.citrul.melon (inde fiunt emulſiones.) Maluæ, Milij ſolis, Fructus Alkekenigi, Nuclei ceraſorum, oſſicula Meſpilor. Auellanar. longiorum cortex, Limonum maturorum aciditas, Folia, & cauli fragariæ, capil. Ven., parietar. tribuli, radices gram. maximè arundinei, liquiritiæ, quinque folij, raphani, datur vtiliter ius cicerum rubeor. cum 1. 4. ſuccilimonis. Habetur pro ſecreto hic potus.

℞. *Succi parietar. onc. iij.*
Iuris cicer. onc. iv. Miſc. pro potu.

Eius generis cenſetur & iſte.

℞. *Rad. liquirit. onc. ſem.*
Aqua communis lib. ſem.

Bulliant lento igne ad conſumptionem medietatis. Colaturæ adde

Succi Limonum. onc. i. Miſci

Dantur quoque vtiliter, ſucci raphani onc. ij. ex vino generoſo calido.

Extrinſecus admouetur vulgare, & optimum Emplaſtrum ex fol. parietar. ſolis. vel cum raphano trito, frixis in ſartagine cum butyro, aut oleo, & calidum pubi admotum. Si anethinum ol. aut chamomæli præſto ſit, præferendum communi.

VACVANTIA
Per sudorem.

ET hæc duplicis sunt generis: Alia propriè sudorifica, quæ materiam fundunt, inquè halitum vertunt: alia impropriè talia, quæ materiam facile conuertibilem in halitum præbendo, per accidens prouocant sudorem, valdè consentanea variolis incipientibus calidioribusque affectionibus cutaneis, & febribus putridis inclinante naturæ motu ad cutem.

Propriè sudorifica: Decoctum alij ligni buxi (quo lues gallica curatur non secus, ac Guaiaco) Chamædrios, Chelidonij maioris, Card. ben. lign. Iunip. laurin. & Myrrhidis, dantur ab onc. iv. ad viij. circiter, fiuntque efficaciora decocta ex mulsa & vino albo.

Eadem decocta depurata, & lento calore inspissata præbent rudia extracta: danda ad drac. j. circiter, vel diluta vino generoso, aut decocto impropriè sudorificorum calidiorum, vel formata in bolum, aut pilulas quibus onc. iij. circiter decocti superbibant. G. E.

In affectibus articulorum & neruorum

uorum à frigido catarrho tale fiat decoctum.

℞. *Ligni Laurin.*
Buxi an. onc. j. sem.

Concidantur minutim, & infundantur per diem in Aq. communis lib. v. deinde adde.

Fol. Betonic.
Chamadr.
Iua an. M. j.

Bulliant. lento igne ad consumptio. tertiæ partis, & F. colatura pro 5. vicibus.

Impropriè sudorifica: Decoctum chamæmeli, cærefol., fumar., hor. non decorticat. milij, lentium leuiter coctar. rad. lupulor. quinque folij, tormentil. fol. pimpinel. vulgar. scabiosæ, & violæ matronalis.

Huc pertinet syrupus Sancti Ambrosij vocatus, ex vna parte vini, & duabus, decocti milij.

Horum omnium decocta dari debent maiori quantitate ab onc. viij. circiter ad lib. j. E. G. in affectu cutaneo tale fit decoctum.

℞. *Fol. Scabios.*
Fumar. sicca an. M. j.
Rad. Lupulor. onc. sem.
Aq. hordei lib. j. sem.

Coq.

Coq; lento igne ad consumptionem fere dimidij, & F. Colatura pro potu vno

Apparentibus variolis.

℞. *Fol. pimpinel. M. i.*
Scabios. M. sem.
Prima decoct. lentium. lib. j.

Coq; ad consumptionem 3. partis, & F. colatura pro vno haustu.

Sciendum verò est, vix prouocari sudorem iam dictorum medicamentorum opera, nisi illorum vis ad cutim pertrahatur remedijs trahentibus, quorum etiam beneficio laxantur pori cutis, & ad sudorem præparantur; Itaque sesqui horæ spatio circiter à sumpto sudorifico, vel collocandum est corpus in laconico, vel balneo calido naturali, aut artificiali, vel stragulis benè tegendum, vel admouendæ tegulæ calentes, aut vasa aqua calente plena, vel fricanda etiam leniter cutis, aut varijs partibus admouendæ cucurbitulæ non scarificatæ, prout necessitas magis postulare videbitur.

VACVANTIA PECTVS
Per Sputum.

QVæ viarum spiritalium infarctum expediunt, ab officio expe-

pectorantia dicuntur, quæ omnia triplici differentia comprehendi possunt.

Alia enim conueniunt sputo crasso, incidentia nimirum, & detergentia. Alia sputo tenui, ac insipido siccantia nempè, & quadantenus incrassantia. Alia demum sputo salso contemperantia scilicet, vel etiam erosionem impedientia.

Conueniunt ergò pro Lambitiuo in sputo mediocriter crasso Aqua mulsa, Oxymel, Mel crudum, Decoctio caricarum, liquirit. Siliquar. passular. addita portione farfaræ, pulmonar. aut Scabios. Harum etiam herbarum pulueres misceri possunt oxymeliti ad consistentiam eclegmatis, seu mollioris electuarij, qua forma vtiliter etiam vsurpabitur pulu. rad. ireos cum oxymelite mixta.

Sputo admodum crasso conueniunt Decocta Botryos, Enulæ, Hedysari, Hissop. Prassij, Satureiæ, Thymi, Aristol. long. Harum pulueres vtiliter miscentur oxymeliti pro lambitiuo, vel excipiuntur melle in forma electuarij. vel

Componitur mulsa vel oxymel dictarum herbarum incoctione, quemadmodum maceratione earundem

præ-

præparari quoque ſolet vinum Hyſſopites, & Enulatum veteribus familiare.

Vulgus vtile parat, Elect. ex rad. Enula cocta in aqua (præſtaret accipere mulſam aut vinum dulce) & per ſetaceum tranſmiſſa, deinde excepta duplo mellis deſpumati, & cocta ad debitam craſſitiem.

Præter hæc ſingulariter pro ſunt ſulphuris pollen, vel flos mixtus eclegmati, vel ex ouo ſorbili ſumptus. Vrticæ ſem. mixtum lambitiuis: Aqua vitæ cum tertia parte ſacch. fini quaſſata, vel mixta oxymeliti. Puluis pulmonis vulpis à drac. ſem. ad drac. j. ex vino, vel mulſa potui, vel eclegmati mixtus.

Crocus à ſcrup. ſem. ad j. cum vino bibitus.

Millepedes vino abluti, & ad drac. j. infuſi per noctem in vino albo, deinde expreſſi, & hauſti abiecta fæce.

Reſina laricina, & abietina deuorata in bolo, vel delincta, pro delinctu ſoluenda eſt melle deſpumato, nam optimè miſcetur melli.

Præſtantiſſimum verò parari poteſt balſamum in hunc finem.

℞. Ol.

℞. *Ol. bene matur.* pro diuitibus sumendum est.

Oleum amigd dulc. non excedentis vinum, aut alterum annum lib. sem.

Vini albi dulcis onc. iv.

Bulliant ad consumptionem humiditatis: deinde adde.

Flor. Sulphur onc. iij.

Agitantur continuè, & leniter ad lentissimum ignem, floribusque iam dissolutis adde.

Resin. Laricinæ, vel Abiet. aut si haberi possit,

Lachrym. Abietin. onc. ij. sem.

Misc. vsque ad perfectam vnionem. Potest misceri lambitivis, & internè sumi cum dictis decoctionibus, aut vino albo.

Cæterum, vt facilius procedat sputum, neque vsu dictorum medicamentorum nimium exsiccetur crassus humor, consultum est, semper permiscere aliqua emollientia, & laxantia, qualia sunt pro lambitiuis, & vsibus internis, liquirit. rad. & succus, passulæ, rad. Maluæ, & Altheæ.

Extrinsecus iuuat illitio ad pectus butyri maximè rancidi.

Deprædicatur fomentum ex folio brassicæ butyro probe illito, & puluere cumi-

cumini conſperſo, calidoque admoto pectori.

Sputo tenui, & inſipido conueniunt decoct. Ariſtoloch rot. iuiub. prunor. ſubauſterorum, virgæ aureæ, nummular. Veronicæ: Eclegmata ex amylo, gummi Arabico, Tragacanta; terra quæcunque medicata cum melle, vel oximelite admixta portione ſulphuris, vel myrrhæ, vel Ariſtol. rot Cremor. ptiſanæ cum portione amyli.

Sputo ſalſo conueniunt. Decoct. hordei, iuiubar. liquirit. portulacæ, prunor. dulc. maximè ex iure pedum, & capitum vituli, hædi, agni, item cochlear. & teſtudinis nemoral.

Emulſio amygd. dulc., & ſem. frigid. maiorum, præcipuè addita farina amyli: ptiſana, vel panatella cum iiſdem emulſionibus, addita etiam emulſione ſeminis papaueris albi vrgente ſalſedine; ſuccus pomorum dulcium delinctus.

Butyrum recens, tùm delinctum, tùm ferculis additum, tùm pectori illitum.

Si placet Syrupum componere ad hunc vſum.

℞. *Succi pomorum dulc.*

Suc

Succi vel decoct. portulac. an. lib. sem.

Depuratis adde

Mellis despumat. onc. x.

Bulliant ad syrupi consistentiam.

Cuius vsus erit pro Eclegmate, & cùm syrupis.

VACVANTIA per Palatum.

CAput triplici ratione vacuatur per os mediantibus palati ductibus, nempè masticatione, gargarismi, & palati illitione.

Pro masticatione, in causa calida conueniunt charta, præsertim bibula, caricæ, amyg. amar. vel nucl. persicor. vua passa, mali citrij frustum integrum, Arantij cortex.

In causa frigida cyperi, radix, acori, Angelicæ vtriusque radix, Valerian. satiu. Imperat. radix, sem. fœnic. anis. sesel. siler. mont. gran. Iunip. Lauri baccæ, & folia.

His valentiora sunt, atque intensæ frigiditati conueniunt folia Iberidis, hydropiper. Lepidij, nastur. satureiæ, hyssopi montan. puleg. syluest. rutæ syluest. rad. pyreth, sem. thlaspios, sinapi, staphid. agriæ, quæ vt facilius terantur, dentibus excipi debent cera flaua,

& in orbiculos, vel morsellos formari.

Pro gargarismo, cuius est locus tantum in causa frigida, conueniunt decoctiones calamenti, chamædrios, hyssop., fol. lauri., lauendul., maior., puleg., serpil., spicæ Italicæ, quæ partim gargarizantur, partim calidæ ore detinentur.

Valentissimi gargarismi fiunt ex decoctione herbar. pro valentioribus masticatorijs propositar., maximè si addatur portio aquæ vitæ, vel vulgaris diasinapi, quod Mostardam vocant.

Pro palati illitione, quæ etiam locum tantum habet in causa frigida, conueniunt iam dictæ decoctiones cum melle ad syrupi consistentiam inspissatæ.

Præterea Aq. vitæ, mostarda vulgaris, vel Electuarium aliquod molle ex dictis paratum v. g.

℞. *Baccar. laur.*
Iunip. an. onc. ij.
Hyssopi.
Satureia an. M. j.
Sem. Anis.
Fœnicul. an drac. j.
Rad. Acor.
Imperat. an. drac. ij.

Trita,

Trita, & cribrata excipiantur Mellis despum. lib. ij. F. El.

VACVANTIA
Per Nares.

PVrgantium caput per nares; quædam sua acrimonia sternutamentum excitant, conuenientia humori valdè crasso, & impacto, nec non sopitæ expultrici. Quædam sine sternutamento humorem prouocant: inter quæ alia tutò adhibentur, etiam capiti ad calidum inclinanti, alia conueniunt tantum humori, & capiti frigidiori.

Sternutamentum excitant insuflati pulueres omnium propositorum pro valentiori masticatorio, ac præterea attractum naribus decoctum nigellæ, & ellebor. nig., succus rad. ciclaminis, bryoniæ, & elaterium alijs liquidis nasalijs dissolutum: idem præstat, sed paulò mitius radix cyclaminis turundæ forma indita naribus, & cortex Arantij inditus.

Sine sternutamento caput etiam calidius vacuabitur decocto, vel succo Maluar., bliti, præcipuè albi, fol. betæ, & brassicæ, aq. hordei, rad. betæ. turundæ modo indita, maximè si

prius

prius contabuerit in aq. tepida, illitione narium butyro recenti.

In causa frigida conueniet, decoctio, vel succus anagallidis, betonicæ, rad. betæ cand. chelidon. mai hederæ mural. hyssop. rad. iridis recent, maior. saluiæ, tabaci.

Indi solent quoque naribus forma turundæ rad. cyclam., & Iridis oleo, vel butyro perunctæ, vel aqua præmacerate, quando sternutamento non est opus.

Præterea conuenit fumus herbarum dictarum exsiccatarum, eo tubulo haustus, quo excipi solet fumus Tabaci Indici; Ex his componi possunt aliqua Errhina, v. g.

In causa frigida:

℞. *Succ. Rad. ireos inspiss.*
Succ. fol. hederæ inspiss an. drac.
Pulu. maior. vel Thym. drac. i.
Butyr. recent onc. sem. Misc F.
Linimentum:

Quo illinatur turunda ex gossypio indenda naribus; vel

℞. *Succ. bluti per filtrum destillati, aut multis percolationibus per crassiorem pannum optime depurati onc. iv.*
Agarici crassè triti drac i.

F. in-

F. infusio per noctem. Postr idie F. colatura, quæ tepida naribus hauriatur, vacuat caput ad stuporem absque insigne agitatione.

VACVANTIA
Insensibiliter.

HOrum materia latissimè patet. Omne enim calidum rarefaciendum, & in halitum vertendo insensibiliter vacuat, immo omnia sicca humiditatem cohibendo, omniaque astringentia, eandem exprimendo, hoc genere vacuantium censeri possunt. Propriè tamen hoc nomen merentur; digerentia, quæ humorem in halitum lentè vertunt: Discutientia, quæ confertim id agunt, & flatus etiam crassos dissipant. Rubificantia, quæ validissimè id præstant, validoque calore materiam intus latentem etiam non probè attenuatam dimouent, & ad cutem trahunt.

DIGERENTIA

MAgis obuia sunt; Absynthium, Anethum, Apij omne genus, Chamæmel. Cotula fœtid. Fenugræc. Harundinis radix, Lilium album, Lini semen. Mel. melilotus, Rosmarin. verbascum, vinum potens maximè vetus, quæ dari possunt forma deco-

ctio-

ctionis syrupi, Electuarij.

Ex ijsdem parari possunt per decoctionem olea, & fomenta pro vsibus externis, quibus etiam addi possunt sequentia internè non exhibenda, videlicet rad. ciclam. cucum asin., asphodeli, fol. ebuli, sambuci, alumen, nitrum, vitriolum, sal marinus.

Per se quoque admouentur externè pro illitionibus, butyrum rancidum, maximè salitum, oleum vetus salitum.

Pro fomentis: Aq. calcis viuæ, aq. thermalis calida, aq. dulcis bene calida; Lixiuuium forte, vinacea calida, luta thermarum, calidarum, & earum foueæ, arena feruens, cinis calens cum, vel sine furfure, & sale sacculo inclusus.

Pro Emplastris: Cochleæ tritæ cum putamine.

Caseus antiquus cum decoctione carnis salitæ, præcipuè suillæ, contusus in formam Emplastri.

Farina fabarum vino excepta, vel decoctione iam dictorum, addito si placet oleo & oxymelite, vel melle.

Priuatim ad absumeudum lac cito, & absque periculo, nè grumescat in mammis, habet ista pro secretis mulieres,

res, quæ lactare nolunt, vel non possunt; folia viridia nucis iuglandis in sinu gestata.

Linimentum ex æqua portione mellis, & resinæ linteolo continuè admotum.

Cataplasma ex farina fabar. cum oxymelite, & decoctione petroselini, vel decoctione Maluarum ex Aceto.

Fomentum ex æqua portione decoctionis petroselini & aceti, addito croci momento.

DISCVTIENTIA.

PAratu faciliora sunt, agni casti semen, & flores, (quorum maceratione fit, oleum colico dolori appropriatum) allium, angelicæ vtriusque radix, & sem. Anis. sem. Arantij, & Citrij, semen, & cortex calamentum quodcumque præcipuè montanum, semina cumin, caruum, daucus; fœniculum, hyssopus, imperatoriæ radix, iuniperi baccæ, & lignum, lauendula lauri folia, & baccæ colicis, & vterinis doloribus appropriatæ, lupini, maior. mentasicca, ocimum, origanum, polium, pulegium, ruta,

ſatureia, ſerpillum, ſpica Italica, thymum, quæ omnia dantur ſola, vel mixta forma decoctionis, ſyrupi, Electuarij, vel eorum pulueres ad drac. j. bibuntur ex vino, aut cibis aſperguntur.

Huc pertinent aq. vitæ, & vinum vetus, quod veteres dare ſolebant cum pipere, craſſo modo trito.

Parari poteſt vili pretio tinctura efficaciſſima, cuius vna aut altera guttula ex iure bibita, vel vino, potenter diſcutit flatus, & cauo denti dolentis indita, illicò dolorem ſedat.

℞. *Piperis nigr. craſſo modo triti onc. ij.*
Aq. vitæ opt. onc. viij.

Inde phialæ anguſtioris colli, & probè obturatam ſerua per octiduum in loco calido. F. Tinctura rubicundiſſima ſeruanda in vitro optimè clauſo.

Si placet vinum Hippocratico ſimile conficere.

℞. *Sem. Aniſ.*
Fœnic. an. drac. ij.
Rad. Angel.
Acori.
Imperat. an. onc. ſem.

Fol.

Fol. Calament. mont.
Lauend.
Maior.
Mentha sicca an. M. j.
Bacc. Lauri onc j.

Omnia crasso modo trita indantur colo, per quem transcoletur vinum album generosum, toties iterata colatura, donec materia odorem & acrimoniam perdidisse videatur. Huius vini sumatur onc. j. aut ij. per se, vel cum alio vino potenti.

Extrinsecùs fieri possunt fomenta ex dictarum herbarum decoctionibus, sed efficacissima sunt suffumigia procurata extincto lapide pyrite, vel molari ijsdem decoctionibus. Fiunt. a. efficaciores decoctiones ex vino potenti, lixiuio forti, & aquis sulphureis naturalibus.

Est etiam efficax sacculus ex millio torrefacto, flor. chamomeli, & sem. cumin vel rutæ folijs.

Sunt, qui extollant colocyntidis pulpam cum absynthij tertia parte sacculo inclusam.

Pro secreto habetur ad siccandum ventrem aqua turgidum, Emplastrum ex æqua portione fol. rutæ, & absynthij contusorum cum

melle ad formam cataplaſmatis.

Optimum eſt etiam fomentum ex aq; calcis viuæ extinctæ aq; ſulphurea Thermali.

Pro illiſionibus extemporanea parabuntur olea ex dictis herbis parata per decoctionem E. g.

℞. *Baccar. laur. onc. i.*
Fol. rutæ M. j.
Ol. commu. lib. ſem.
Vini generoſ. onc. iij.

Baccis craſsè tritis, folijs vero conciſis, F. infuſio per hor. iij. deinde bulliant ad conſumptionem humiditatis & F. colatura.

His omnibus adde cucurbitulam magnam cum multa flamma, inflatæ parti admotam, cui in diſcutiendo flatu vim incantamento ſimilem tribuit Galenus.

Aliquando etiam abſque diſcuſſione extrahuntur è corpore flatus quibuſdam inſtrumentis chirurgicis, citiſſimè agentibus: ſic flatus craſſa inteſtina diſtendentes extrahunt immiſſo (poſt redditum clyſterem fæces educentem) ſyphone ſicco.

Hippocrates follem fabrilem vſurpauit.

Eadem ratione flatus vterum replen-

plentes, beneficio syphonis, subtile, & oblongum collum habentis, facile extrahi possunt.

RVBIFICANTIA.

SIc dicta, quod insignem ruborem cuti adferunt, digerentibus, & discutientibus frustra tentatis, tandem vsurpantur, vt in antiqua Ischiade, & dolore capitis grauatiuo, contumaci, sæpè vsu venit: applicantur acuti forma cataplasmatis trita, vel per se, vel cum aceto calido, suntque sequentia magis vulgaria. Allium. arum, dentellaria, hydropiper, iberis, lepidium, pulegium syluestre, sinapi, staphisagria, ranunculus vulgaris, fit etiam cataplasma per se ex fimo columbino, vel anserino, vel ex pice arida liquata ex quarta parte olei alicuius calidi, puta laurini, vel rutacei, parti sæpius admota, & vicissim à vulsa, donec pars primo rubescat, deinde leuiter intumescat, & rursus subsidat: nam si ad ruborem vsque partis tantum sinetur, habet potius rationem remedij calefacientis, & renutritionem membri adiuuantis, quam insensibiliter euacuantis. Ideo in ventriculo frigido, & sicco, membrisque paralyticis, & extenuatis habet sin-

ne frequenti, frictione molli, & fomentis laxantibus, inter quæ optimum fit ex vino, albo calido, item decoctione camomæli, & Anethi recentis; vti & maluar. sem. lini, Alth., siue decoquantur ex vino, siue ex aqua.

His non proficientibus, admouenda sunt rubificantia vsque ad mammarum ruborem.

In hunc finem olim percuti, contrectari solebant vbera fol. vrticæ recentibus cuius vsu frequenti fama est, etiam masculina vbera excrescere consueuisse, vt lactationi idonea euaderent, apud Cretenses.

Inter alimenta viliora plurimum lactis generare creduntur, oua gallinarum, vinum album, oryza cum lacte cocta, pulmentum ex polline farinæ, & lacte, aut iure; pulmentum ex polline farinæ, & vino albo; additis ouis, & butyro; gratius fit ferculum addito saccharo, & omissa farina.

Semini augendo conueniunt inprimis illa alimenta, quæ vim habent medicamentosam, & calidos, tenuesque flatus ad erectionem virgę facientes mouent.

Vilia

Vilia sunt Caro, Anatis, anseris, cerebra bubula, & suilla, pipere, & sale condita, ius bubulæ coctum cum mētha viridi, aut eruca, succus expressus ex pulmone arietis assati, oua cyprinorum frixa, pisces ostracei pipere conditi, polypi, sepiæ, & cancri eodem modo conditi. Tubera quæcumque condita pipere, & sale.

Inter legumina cicer album, fabæ, & phaseoli.

Inter fructus Auellanæ, castaneæ, mala insana oleo, sale, & pipere condita, poma dulcia, & vua pensilis.

Inter herbas allium virens adhuc tenellum, cinara, asparagi.

Cepa tenella, Eruca, horminum, napi, rapi, pastinacæ, & selini vulgaris radix.

His efficaciora censentur radix satyrij, genitale tauri, cerui, testes apri, vulpis, & verris venerem experti vino albo loti, & in furno siccati: Horum puluis, vel mixtim, vel sigillatim bibitur ex vino albo ad drac. j.

Efficacissimus, & paratu facillimus est hic puluis.

℞. *Genitalis Tauri.*

Borac. officin. an drac. iij.

ne frequenti, frictione molli, & fomentis laxantibus, inter quæ optimum fit ex vino, albo calido, item decoctione camomæli, & Anethi recentis; vti & maluar. sem. lini, Alth., siue decoquantur ex vino, siue ex aqua.

His non proficientibus, admouenda sunt rubificantia vsque ad mammarum ruborem.

In hunc finem olim percuti, contrectari solebant vbera fol. vrticæ recentibus cuius vsu frequenti fama est, etiam masculina vbera excrescere consueuisse, vt lactationi idonea euaderent, apud Cretenses.

Inter alimenta viliora plurimum lactis generare creduntur, oua gallinarum, vinum album, oryza cum lacte cocta, pulmentum ex polline farinæ, & lacte, aut iure; pulmentum ex polline farinæ, & vino albo; additis ouis, & butyro; gratius fit ferculum addito saccharo, & omissa farina.

Semini augendo conueniunt inprimis illa alimenta, quæ vim habent medicamentosam, & calidos, tenuesque flatus ad erectionem virgę facientes mouent.

Vilia

Vilia sunt Caro, Anatis, anseris, cerebra bubula, & suilla, pipere, & sale condita, ius bubulæ coctum cum mētha viridi, aut cruca, succus expressus expulmone arietis assati, oua cyprinorum frixa, pisces ostracei pipere conditi, polypi, sepiæ, & cancri eodem modo conditi. Tubera quæcumque condita pipere, & sale.

Inter legumina cicer album, fabæ, & phaseoli.

Inter fructus Auellanæ, castaneæ, mala insana oleo, sale, & pipere condita, poma dulcia, & vua pensilis.

Inter herbas allium virens adhuc tenellum, cinara, asparagi.

Cępa tenella, Eruca, horminum, napi, rapi, pastinacæ, & selini vulgaris radix.

His efficaciora censentur radix satyrij, genitale tauri, cerui, testes apri, vulpis, & verris venerem experti vino albo loti, & in furno siccati: Horum puluis, vel mixtim, vel sigillatim bibitur ex vino albo ad drac. j.

Efficacissimus, & paratu facillimus est hic puluis.

℞. *Genitalis Tauri.*
Borac. officin. an drac. iij.

ne frequenti, frictione molli, & fomentis laxantibus, inter quæ optimum fit ex vino, albo calido, item decoctione camomæli, & Anethi recentis; vti & maluar. sem. lini, Alth., siue decoquantur ex vino, siue ex aqua.

His non proficientibus, admouenda sunt rubificantia vsque ad mammarum ruborem.

In hunc finem olim percuti, contrectari solebant vbera fol. vrticæ recentibus cuius vsu frequenti fama est, etiam masculina vbera excrescere consueuisse, vt lactationi idonea euaderent, apud Cretenses.

Inter alimenta viliora plurimum lactis generare creduntur, oua gallinarum, vinum album, oryza cum lacte cocta, pulmentum ex polline farinæ, & lacte, aut iure; pulmentum ex polline farinæ, & vino albo; additis ouis, & butyro; gratius fit ferculum addito saccharo, & omissa farina.

Semini augendo conueniunt inprimis illa alimenta, quæ vim habent medicamentosam, & calidos, tenuesque flatus ad erectionem virgę facientes mouent.

Vilia

Vilia sunt Caro, Anatis, anseris, cerebra bubula, & suilla, pipere, & sale condita, ius bubulæ coctum cum mētha viridi, aut cruca, succus expressus ex pulmone arietis assati, oua cyprinorum frixa, pisces ostracei pipere conditi, polypi, sepiæ, & cancri eodem modo conditi. Tubera quæcumque condita pipere, & sale.

Inter legumina cicer album, fabæ, & phaseoli.

Inter fructus Auellanæ, castaneæ, mala insana oleo, sale, & pipere condita, poma dulcia, & vua pensilis.

Inter herbas allium virens adhuc tenellum, cinara, asparagi.

Cępa tenella, Eruca, horminum, napi, rapi, pastinacæ, & selini vulgaris radix.

His efficaciora censentur radix satyrij, genitale tauri, cerui, testes apri, vulpis, & verris venerem experti vino albo loti, & in furno siccati: Horum puluis, vel mixtim, vel sigillatim bibitur ex vino albo ad drac. j.

Efficacissimus, & paratu facillimus est hic puluis.

℞. *Genitalis Tauri.*

Borac. officin. an drac. iij.

ne frequenti, frictione molli, & fomentis laxantibus, inter quæ optimum fit ex vino, albo calido, item decoctione camomæli, & Anethi recentis; vti & maluar. sem. lini, Alth., siue decoquantur ex vino, siue ex aqua.

His non proficientibus, admouenda sunt rubificantia vsque ad mammarum ruborem.

In hunc finem olim percuti, contrectari solebant vbera fol. vrticæ recentibus cuius vsu frequenti fama est, etiam masculina vbera excrescere consueuisse, vt lactationi idonea euaderent, apud Cretenses.

Inter alimenta viliora plurimum lactis generare creduntur, oua gallinarum, vinum album, oryza cum lacte cocta, pulmentum ex polline farinæ, & lacte, aut iure; pulmentum ex polline farinæ, & vino albo; additis ouis, & butyro; gratius fit ferculum addito saccharo, & omissa farina.

Semini augendo conueniunt inprimis illa alimenta, quæ vim habent medicamentosam, & calidos, tenuesque flatus ad erectionem virgę facientes mouent.

Vilia

Vilia sunt Caro, Anatis, anseris, cerebra bubula, & suilla, pipere, & sale condita, ius bubulæ coctum cum mẽtha viridi, aut cruca, succus expressus ex pulmone arietis assati, oua cyprinorum frixa, pisces ostracei pipere conditi, polypi, sepiæ, & cancri eodem modo conditi. Tubera quæcumque condita pipere, & sale.

Inter legumina cicer album, fabæ, & phaseoli.

Inter fructus Auellanæ, castaneæ, mala insana oleo, sale, & pipere condita, poma dulcia, & vua pensilis.

Inter herbas allium virens adhuc tenellum, cinara, asparagi.

Cępa tenella, Eruca, horminum, napi, rapi, pastinacæ, & selini vulgaris radix.

His efficaciora censentur radix satyrij, genitale tauri, cerui, testes apri, vulpis, & verris venerem experti vino albo loti, & in furno siccati: Horum puluis, vel mixtim, vel sigillatim bibitur ex vino albo ad drac. j.

Efficacissimus, & paratu facillimus est hic puluis.

℞. *Genitalis Tauri.*

Borac. officin. an drac. iij.

melle ad formam cataplasmatis.

Optimum est etiam fomentum ex aq; calcis viuæ extinctæ aq; sulphurea Thermali.

Pro illitionibus extemporanea parabuntur olea ex dictis herbis parata per decoctionem E. g.

℞. *Baccar. laur. onc. i.*
Fol. rutæ. M. j.
Ol. commu. lib. sem.
Vini generos. onc. iij.

Baccis crassè tritis, folijs vero concisis, F. infusio per hor. iij. deinde bulliant ad consumptionem humiditatis & F. colatura.

His omnibus adde cucurbitulam magnam cum multa flamma, inflatæ parti admotam, cui in discutiendo flatu vim incantamento similem tribuit Galenus.

Aliquando etiam absque discussione extrahuntur è corpore flatus quibusdam instrumentis chirurgicis, citissimè agentibus: sic flatus crassa intestina distendentes extrahunt immisso (post redditum clysterem fæces educentem) syphone sicco.

Hippocrates follem fabrilem vsurpauit.

Eadem ratione flatus vterum replen-

plentes, beneficio syphonis, subtile, & oblongum collum habentis, facile extrahi possunt.

RVBIFICANTIA.

SIc dicta, quod insignem ruborem cuti adferunt, digerentibus, & discutientibus frustra tentatis, tandem vsurpantur, vt in antiqua Ischiade, & dolore capitis grauatiuo, contumaci, sæpè vsu venit: applicantur acuti forma cataplasmatis trita, vel per se, vel cum aceto calido, suntque sequentia magis vulgaria. Allium. arum, dentellaria, hydropiper, iberis, lepidium, pulegium syluestre, sinapi, staphisagria, ranunculus vulgaris, fit etiam cataplasma per se ex fimo columbino, vel anserino, vel ex pice arida liquata ex quarta parte olei alicuius calidi, puta laurini, vel rutacei, parti sæpius admota, & vicissim à vulsa, donec pars primo rubescat, deinde leuiter intumescat, & rursus subsidat: nam si ad ruborem vsque partis tantum sinetur, habet potius rationem remedij calefacientis, & renutritionem membri adiuuantis, quam insensibiliter euacuantis. Ideo in ventriculo frigido, & sicco, membrisque paralyticis, & extenuatis habet sin-

gularem vsum post debitas corporis euacuationes.

Hæc de medicamentis materiam copia peccantem respicientibus.

AVGENTIA MATERIAM
Necessariam deficientem.

DEficiunt aliquando humores boni, & quædam ex illis orta, quæ omnia per se augentur opera naturæ probum alimentum immutantis, per accidens autem producuntur beneficio medicamentorum impedimenta removentium. Itaque omnia calorem roborantia, & æquantia intemperies humorum, & viscerum per accidens augent sanguinem, quorum enumeratio petenda est inter alterantia, eadem ratione generantia lac, & semen, quorum alterum ad fœtus editi in lucem nutritionem, alterum ad generationem est necessarium propriè ad alimenta pertinent, cum vtrumque ex sanguine ortum trahat; Impropriè tamen illa quoque medicamenta dici possunt, augere lac, & semen, quorum beneficio sanguis facilius, copiosiusque in vtramque naturam facessit.

LAC

LAC AVGENTIA.

LAc ergo augentia etiam dicentur, quæ impurum ſanguinem emendant, fluxilem reddunt, fundunt ad vbera, impellunt, & attrahunt.

Emendant primò purgantia humores prauos, quibus contaminatur ſanguis, deinde excedentes ſanguinis qualitates æquantia.

In Habitu calido.

Qualia ſunt, aq. hordei ex iure, ius carnis boni ſucci alteratum, lactuca, malua, polygono virente, & ſoncho.

Præfertur lacteus ſonchi, & Taraxaci ſuccus iuri mixtus.

Datur vtiliter ex aliquo horum decoctorum puluis cryſtalli naturalis à drac. ſem. ad drac. j.

In Habitu frigido.

Decoctum præſertim ex iure, ſummitat. anethi, ſiccati. ſem. aniſ. Erucæ domeſticæ, fœniculi, polij recentis, porri ex aqua decocti.

Fundunt, & proprietatem quadam ad vbera impellunt iura alterata anetho, virente apio, & petroſelino virente, cicere, cytiſo, polygala vulgari, & vinca pervinca.

Attrahitur ſanguis ad vbera ſuctio-

ne frequenti, frictione molli, & fomentis laxantibus, inter quæ optimum fit ex vino, albo calido, item decoctione camomæli, & Anethi recentis; vti & maluar. sem. lini, Alth., siue decoquantur ex vino, siue ex aqua.

His non proficientibus, admouenda sunt rubificantia vsque ad mammarum ruborem.

In hunc finem olim percuti, contrectari solebant vbera fol. vrticæ recentibus cuius vsu frequenti fama est, etiam masculina vbera excrescere consueuisse, vt lactationi idonea euaderent, apud Cretenses.

Inter alimenta viliora plurimum lactis generare creduntur, oua gallinarum, vinum album, oryza cum lacte cocta, pulmentum ex polline farinæ, & lacte, aut iure; pulmentum ex polline farinæ, & vino albo; additis ouis, & butyro; gratius fit ferculum addito saccharo, & omissa farina.

Semini augendo conueniunt inprimis illa alimenta, quæ vim habent medicamentosam, & calidos, tenuesque flatus ad erectionem virgę facientes mouent.

Vilia

Vilia sunt Caro, Anatis, anseris, cerebra bubula, & suilla, pipere, & sale condita, ius bubulæ coctum cum mẽtha viridi, aut cruca, succus expressus expulmone arietis assati, oua cyprinorum frixa, pisces ostracei pipere conditi, polypi, sepiæ, & cancri eodem modo conditi. Tubera quæcumque condita pipere, & sale.

Inter legumina cicer album, fabæ, & phaseoli.

Inter fructus Auellanæ, castaneæ, mala insana oleo, sale, & pipere condita, poma dulcia, & vua pensilis.

Inter herbas allium virens adhuc tenellum, cinara, asparagi.

Cępa tenella, Eruca, horminum, napi, rapi, pastinacæ, & selini vulgaris radix.

His efficaciora censentur radix satyrij, genitale tauri, cerui, testes apri, vulpis, & verris venerem experti vino albo loti, & in furno siccati: Horum puluis, vel mixtim, vel sigillatim bibitur ex vino albo ad drac. j.

Efficacissimus, & paratu facillimus est hic puluis.

℞. *Genitalis Tauri.*

Borac. officin. an drac. iij.

Rad. crassior. satyriyn drac. ij.
Zingiber.
Cinamo an. scrup j.
Croci scrup. sem. Misc. F. puluis subtilissimus.

Cuius exhibeatur mane, & post cœnam drac. j. ex tantillo vini generosi.

ALTERANTIA CAVSAM morbificam.

CAusa morbifica multifariam peccat, qualitate manifesta nimirum & occulta hæc postulat alexipharmaca; illa, vel est prima, quam corrigunt medicamenta calida, frigida, humida, sicca; vel ex primis oritur, crassities nimirum, tenuitas, lentor, durities, exsiccitate, & concretione, nec non acrimonia, quibus opponuntur attenuantia, incrassantia, incidentia, detergentia, emollientia, grumos dissoluentia, & demulcentia. Quæ primas qualitates corrigunt, atque inde ortam crassitiem, tenuitatem, & lentorem, concoquentia, & præparantia dici consueuerunt, quia excedentium qualitatum æquatione humores à naturali calore facilius vincuntur, & si qui ad concoctionem planè sunt inepti, ad excussionem minimè laboriosam idonei redduntur.

Alia,

Alia, quæ tollunt acrimoniam, & duritiem non modo inseruiunt humorum præparationi, sed etiam partibus exasperatis, & induratis quemadmodum etiam lentorem detergentia conueniunt plurimis alijs vsibus, vti fœditatibus cutaneis, sordidisque vlceribus, ideo seiunctim enumeranda sunt post præparantia humores.

BILEM PRAEPARANTIA.

SI bilis tenuis sit, ac feruida conueniunt, hordeum, lactuc. port. nymph. viol. purp. Horum decoctiones ab onc. viij. ad lib. j. circiter.

Efficaciora sunt succus fructuum berberis, granat. acidor. ribes vulgar., & omphacium bene depuratum, quæ addi possunt decoctionibus ab onc. j. ad ij.

Extremum remedium est serum depuratum cum emulsionis drac. j. circiter sem. papau. alb. vel solatrum hortense, & semperviuum maius additum decoctionibus.

A dulcioribus syrupis in hoc casu planè abstinendum.

Si crassior, vel adustione, vel crassiorum humorum permixtione, conueniunt attenuantia frigida, vel temperantia, acetosa, succ. citri. limon.

Arantior. maturor. chondrilla. cichoreum, cap. Ven. endiu. fragaria, hepatica, hieracium, laphatum quodcumque scariola, sonchus. Taraxac. Trifol. acetos. sem. mel. citrul. cucurbit. ou-cum. vnde fiunt emulsiones.

Ex herbis fiunt decocta ex iure carnis, vel aq. quibus addi possunt onc. ij. circiter emulsionis dictorum seminum vel succorum citri, limonum & Arantiorum.

Dantur quoque herbarum succi depurati ab onc. j. ad iij. circiter ex iure, præsertim hyberno tempore, quando desunt herbæ recentes.

Ex his succis depuratis ex tempore fieri possunt syrupi, si addatur æqualis quantitas mellis despumati, & coquatur ad syrupi consistentiam, Miscentur decoctis ad onc. j. ad ij.

Oxymel. quoque simplex ad onc. j. additum dictis decoct. vtile est: Huic verò conuenientissimum est serum depuratum ad lib. j. sem. circiter cum emulsione dictorum seminum.

PITVITAM

Præparantia.

HAEc omnia calefaciunt, & attenuant, ac si pituita valdè lenta sit, & crassa, incidunt quoque, & deter-

tergent, eadem conueniunt pituitæ ſalſæ, ſi temperentur iam enarratis præparantibus bilem.

Ergo ſi pituita craſſitie, & lentore non excedat, conuenient.

Pro capite: beton. chamæd. ruta, caprar. maior roſmar. ſaluia, ſtachas, Valerian. ſylu.

Pro oculis: calend. euphraſia, fœnic. verbenaca.

Pro neruis: chamæpyt. gran. iunip. peucedan. primula veris.

Pro articulis: eadem conueniunt.

Pro pectore: Caricæ, liquirit. pulmon farfar. ſcabioſ.

Pro corde: Angel. Card. ſanctus, Card. ſtellatus, Cariophyllata, Hæder. terreſt. Lauendul. pimpin. ſcord. vincetoxici radix.

Pro ventriculo: abſynthium, arant. & citri, cortex, & ſemen, mentha.

Pro iecore: Abſyntium Ponticum, Agrimonia.

Pro liene: Ceterach, Epyth. Fumar., cortex, rad. capp. Tamariſc.

Pro vtero: Arthemiſ. cap. Ven. calamenth. matricar. puleg. ſabina.

Pro renibus, & veſica: Apium, Aſparag. fenic. petroſ. ruſcus.

Pro toto corpore: Quinque fol. Tor-

Tormentil. Oxymel. mulſa plenior.

Ex dictis fiunt ſyrupi, decoctiones, quibus vtiliter additur oxymel. ab onc. j. ad ij.

Ventriculo, & *inteſtinis* inutiles ſunt decoctiones, quia nimis citò prę-terlabuntur partem affectam.

Conueniunt ergo ſolum Oxymel. ad onc. ij. vel ſyrupus ex dictis herbis præparatus, cui addi poteſt emulſio ſem. citri, vel Arantior. ex onc. ij. circiter iuris carnis, vel datur oxymel, in quo per noctem contabuerit coma abſynthij.

Si pituita ſit admodum craſſa, & lenta, nunquam omittendum oxymel. additum decoctionibus appropriatis, quibus incoquantur aliquæ ex his herbis magis incidentibus, & detergentibus, nimirum hyſſopus, praſſiuum, polium, ſaturei. ſerpil. Thym. Tragoriganum.

Si placet extemporaneum aliquod oxymel componere, quod vi detergendi, & incidendi oxymel ſcylliticum æmuletur, tale eſſe poterit ad viſcerum obſtructiones.

℞. *Fol. beton.*
Agrimon.
Abſynth.

Fu-

Fumar.
Pentaphyl an. M. j.
Hysop.
Prassij.
Thymi an. M. j. sem.
Rad. asparag.
Fœnicul.
Petrosel. an. onc. j.
Aq. communis. lib. vj.
Mellis lib. ij.

Bulliant lentissimo igne ad perfectam despumationem mellis, facta colatura, adde.

Aceti opt. lib j.
Sem. Anis. drac. ij.
Cinam.
Zingib. an. drac. j.

Coq. lento igne ad consistentiam syrupi.

MELANCHOLIAM præparantia.

SI melancholia non sit adusta: conueniunt borrago, buglos. cuscut. cetrach. capil. Vener. liquirit. lupul. meliss. fumar. pruna dulc. quorum decoctionibus vtiliter etiam additur oxymel ratione aceti humoris crassitiem incidentis.

Si humor sit adustus, conueniunt præ parantia bilem crassam, & præterea

rea succus pomorum redolentium, quid peculiarem habet prærogatiuam; admisceri.a.potest ab onc. j.ad ij. dictis decoctionibus herbarum,vel indè fieri potest syrupus, sumendo vnam partem mellis despumati,& duplum succi pomorum depurati,& coquendo ad liquidioris syrupi consistentiam, tum ad consumptionem tertiæ partis.

ACRIMONIAM
Demulcentia.

ACrimoniam demulcent quæcunque vel suaui humiditate temperant, abluuntque materiam acrem, vel oleositate, & lentore oblinunt, quorum insignis est vsus in cardialgia, & dysenteria sananda.

Abluunt temperantque *aq. fontis, vel fluuiatilis, amyd. dulc. emulsio. sem.4 frig.mai.Emuls. Aq. hord decorticot. & ex eo* paratæ ptisanæ cremor, iuiubæ, halicæ cremor, lactuca, lac omne,præsertim bibulum, lactis serum,liquir.pruna,dulcia, & poma dulcia. nymphæa, portul. sonchus solani halicacabi fructus semper viuum, vtrumque, vmbilicus veneris.

Ex herbis fiunt decoctiones aut syrupi, præsertim sumpta sapa loco mellis, & cum æquali portione succi her-

herbar. ad debitam consistentiam co-
cta.

Ex his quædam componuntur qui-
busdam partibus singularia.

Ad dolorem oculorum ex acri flu-
xione, valet cataplasma ex pomo dul-
ci cocto in lacte, tepidum oculo ad-
motum.

Ad vrinæ ardorem decoctum li-
quirit. & fructuum alkakengi; quo-
tidie sumptum ad onc. vj. in prima
mensa, vacuo adhuc stomacho.

Ad Tormina decoctum semperui-
ui maior. ex aq. pluuiali.

His adde plumbum externis tan-
tum illitionibus vsurpandum, agitatis
oleis in mortario plumbeo vsque ad
crassitiem.

Obliniunt albumen oui, & eius a-
qua, amylum ferculis additum, buty-
rum recens, cera pilularum forma de-
glutita, ius pingue intestinorum, ca-
pitis arietis, hædi, vituli, pedum pari-
ter porci, ac vituli, oleum benè matu-
rum, præsertim cum aq. fontana ad hu-
miditatis consumptionem coctum.
Inter herbas alth. alcea, malua, rad.
borrag. & consol. mai. harum enim
herbarum decocta mucilaginea sunt.

Pro secreto habeatur *ad vrinæ*
ardo-

ardorem aq. albuminis oui 1. cùm pari succo Limonis hausta.

Ad dysenterias decoctum alceæ.

Huc pertinent pedes perdicis assatę quorum puluis ad drac. j. exhibitus ex aq. Coriand. præsente febre, ex vino rubro eadem absente, tridui spatio dysenteriam sanat.

Ad vlcera dolentia, & nubeculas, ophthalmiæ, vel rubori oculorum coniunctas: Balsamum sacchari soluti in albumine oui ad duritiem cocti; fit verò optimum hac ratione; indatur saccharum puluerisatum vitro optimè prius loto ex aceto forti, tum decoquatur super cineres vsque ad perfectam rubedinem, postea solue per deliquium in ouo ad duritiem cocto exempto vitello.

Externis remedijs vtiliter adduntur seuum hircinum, & ceruinum, axungia recens, pinguedo capellæ (ex qua cum pomis fit pomata vulgaris) medulla quadrupedum, cera, præsertim alba, & mucilagines sem. lini, fœnugræci, psyllij, cotoneorum, nec non rad. althæa, & maluar. quamuis psyllij, & cotoneor. mucilago addi etiam soleat medicamentis internis ad cardialgiam.

DE-

DETERGENTIA.

DEtergentia contraria esse videntur epicerasticis, seu demulcentibus, quandoquidem lentorem auferunt, & quod impactum est partibus, abstergunt; cuius generis sunt omnia salsa, nitrosa, acria, & amara, cutaneis fœditatibus, sordidis vlceribus, & obstructionibus conuenientia, sed quia horum multiplex est materia, vt omnis confusio vitetur in tanta varietate, proponentur hic detergentia potissimum conferentia cutaneis affectionibus, alia. quæ obstructiones tollunt, & vlcera purgant, petantur sub titulo exobstruentium, & sarcoticorum, de quibus infrà in censu medicamentorum morbos respicientium.

Cutem ergò *detergunt* amygd. amar. aciditas citri, & limonum, butyrum maximè salitum, Futali, Dentali, Mater perlarum, fabarum flos, cortex, & farina, fenugræcum, furfur, hordeum non decorticat. lilij albi flos, & radix, folia lauri, & baccæ, lappatum syluestre, & acutum præsertim eius radix, lac, & eius serum, lythargyrum, malua, poligonati radix,

dix, ſcabioſa; balnea quæcumque naturalia acida, & moderatè calida.

Ex herbis fiunt decoctiones pro lotionibus, & balneis.

Ex alijs varia componuntur tum ad facei nitorem, & delendas maculas, tum ad ſcabiem, & pruritum.

Pro facie abluenda, & dealbandis manibus ſingulariter conferunt: amygd. amar. vel nuclei perſicor. contuſi, & cum lacte ad pulmenti formam redacti.

Item farina fabar. cum ſero lactis ſubacta ad liquidi linimenti conſiſtentiam.

Panis ex hordei farina cum lacte pinſitus mediocriter coctus, & calens blande affrictus.

Celebratur quoque lac virginis appellatum, quod fit ex vna parte lythargyrij, & duplo aceti, miſcentur, agitantur, per tres horas macerantur, poſtea filtrato aceto infunditur aq. pluuialis aut fontana, in qua parum ſalis ſolutum ſit.

Omnium præſtantiſſimum coſmeticum huius generis eſt hoc.

℞. *Entali.*

Matris perlar. an. p. a.

Te-

Terantur crasso modo, tum F. S. S. S. cum aciditate limonis, & reponantur in loco humido, donec liquescant, potest liquor per se vsurp. vel per filtrum, aut B. M. destillari.

Ad pruritum, & scabiem mitem optima sunt hæc vnguenta.

℞. *Lythargir. auri trit & cribrat. onc. iij.*
Aq Rosar.
Ol. Communis, (præstat rosac.) *an. onc. iij.*

Instilletur aqua prius sensim & sensim agitando continuè in mortario pistillo ligneo, donec puluis totam aquam absorpserit, eique probè commixtus fuerit, tum adde oleum sensim, & sensim semper agitando vsque ad probam mixtionem, vel,

℞. *Butyri recent. onc. ij.*
Rad. Oxilapathi cocta, & per setaceum transmissa.
Ol. Communis.
Suc. Limonum an. onc. j.
Bacc. Lauri in tenuis. pollinem trit. & cribr. onc. ij.
Misc. F. Linimentum S. A.

Potest omitti succus limonum, nihilo imminuta compositi facultate.

Me-

Mediocriter *detergunt: pro lotionibus, & balnei*: Aqua marina, aq. Thermalis, salsa, nitrosa, aluminosa, vrina, ros maialis, succus agrestæ, sapo albus, decoctum Agarici, Arundinis radix, hedera muralis lupini, vitis nigra, Rhododendria.

Pro illitionibus resinæ omnes maximè Laricina, & Therebinthina, lachryma abietina, myrrha, sambuci cortex medianus, cornu capræ vstum, os sepiæ vstum, Tabacum recens, sal comm., cinis.

Ex his aliqua parantur vsu comprobata, cum ad scabiem tùm ad faciei maculas.

Ad scabiem:

℞. *Fol. oleand. pulu. & cribrat. drac. ij*
Sal. commun. drac. j
Butyr drac. j. sem. Misc. F. Linimentum. Vel

℞. *Fol. Tabac. M. j.*
Oleand.
Lauri. an. M. sem.
Butyr. onc. iij.

Contundantur in mortario, donec omnia probè misceantur, tum liquescant super prunas, fiatque expressio fortis.

Vel

Vel ℞. *Baccar. Laur.*
Ciner.
Salis. an. drac. j.
Ol. communis onc. iij.
Ceræ drac. ij. Misc. F. linimentum.

Vel ℞. *Resin. Laricin. aut therebint. onc. ij.*
Butyr. recent. onc. j.
Oleo. Laur.
Suc. Limon. an. onc. sem.
Sepiæ vst. vel
Ceruss. aut Lytharg. præp. drac. j.
Sal. comm. scrup. ij. Misc. F. linimentum.

Vel ℞. *Cortic. median. sambuci.*
Fol. Tabac. an. M. sem.
Ol. comm. onc. iij.

Coquantur lento igne ad consumpt. humiditat. (cuius signum est, si folium igni iniectum flammam illico concipiat absque crepitu) facta expressione, & colatura adde.
Myrrhæ subtil. pulu. drac. ij.
Ceræ flau. drac. j. sem. Misc. F. linimentum.

Hic quoque lapis, si conuenienti liquore dissoluatur, & inde lauetur locus affectus, scabiem, & impertiginem tollit, &

℞. *Alum.*

℞. *Alum rup. onc. j. sem.*
Lithargir. aur. onc. iij.
Borac. Officin.
Sal. marin.
Cerus. an onc. j.
Acet. opt. lib j.
Aq pluuial. lib. sem.

Cerussa, & lythargirium, terantur, & cribrentur, tum coq. in olla non vitriata ad lapideam consistentiam.

Ad faciei maculas.

℞. *Roris maial. per filtrum filtrat. lib. ij.*
Succ. agresta vel Limon. vel Arantior. acid. lib. j.
Rad. lilior. ala.
Polygonat an. on. ij.

F. infusió per dies tres infimo equino vase bene clauso, tum eiusdem fimi calore destillentur pro lotione faciei.

Vel ℞. *Saponis albi rore maial aut aceto in spumam soluti onc. ij.*
Farin. Lupinor. onc. sem.

Misc. agita diligenter, tùm lento calore, coque ad mediocrem consistentiam, postea adde.

Ol. è nucleis persicor. onc. iij.

Misc. fiat saponea; qua liniantur manus, & facies ante decubitum, manè abluatur decoctione furfurum.

Va-

Valenter detergunt pro balneis, & lotionibus, thermæ ſulphureæ, decoct. rad. bryoniæ, ellebor. nigr. centaur. minor. ſaponariæ. Enulæ, præſertim addito ſalis, & aluminis momento.

Pro epithemate aqua calcis viuæ.

Pro Illitionibus, borax officinar. nitrum, ſulphur. ſapo niger, cinis ſarmentitius, calx optime lota, pulpa, rad. enulæ, ol. Tartari.

Ex his quædam componuntur vtiliſſima, vſuque compertiſſima.

Ad ſcabiem cruſtoſam, & leproſam incantamento ſimile eſſe, ait Amatus Luſitanus, hoc vnguentum.

℞. *Rad Enulæ camp. viribus lib. v.*
Pingued. porc. onc. ij.

Tundant. ſimul opt. miſ. in mort. lapideo, tùm ad lentum ign. parum ebulliant. F. V.

Eiuſdem efficaciæ eſt iſtud;

℞. *Rad. Enulæ in acet. acerr. coct. & per ſetac. tranſmiſ. onc. ij.*
Butyri ſaliti.
Reſin. Laricin. aut therebinth. an. onc. ſem.
Salis comm. opt. trit. ſcrup. ij.
Sulphuris ſcrup. j. Miſc. pro vnguento.

Vel ℞. *Sulphuris viui. drac ij.*
Ciner. sarmenti. drac. ij.
Sal. comm trit an. drac. j.
Ligentur in syndone rara, & bulliant in
Ol. comm onc. iv.
Acet. vel succ. limon. onc. j.
Vsque ad humid. consumpt. & hoc globulo calido vngatur pars scabiosa.
Vel ℞. *Sulphur viui. onc. sem. in*
Ol. communis onc iij. dissoluatur, deinde adde
Sal. triti.
Ciner. optim. cribrat. an onc. j.
Cera par. Misc. F. Linimentum.

Pro Lotione.

℞. *Alum. rupei.*
Sal Communis.
Sulphur. trit an. onc. j.
Sapon. nigr. onc. j. sem.
Hord. M. j.
Acet. alb. lib. sem.
Aq. communis lib. vj.
Bulliant ad consumpt. medietat. & colatura.

Ad maculas cutis.

℞. *Saponis nigri lixiuio forti solut. onc. ij.*
Borac. drac. ij.
Coq; ad spissitudinem, deinde adde

Cor-

Cortic. fabar. subtil. triti, & cribrati onc sem.

Ol. enucl. persicor. onc. iij.

Misc. diligenter vsque ad probam vnionem, & F. Saponea.

Loco dicti olei sum. Ol. communis onc. ij Ol. Tartar. onc. j. Misce, vnguatur locus vesperi, mane, abluatur aliqua ex dictis decoctionibus.

Antiquis macula, & vitiligines tolluntur aq. calcis viuæ facta ex sero lactis, qua locus defædatus sæpè attingatur, tum ablata pelicula restituatur vnguent. de lythargirio, inter debiliter detergentia descripto

Hoc remedio, tanquam summo secreto, vsus quidam magni nominis vir, maximam inter nobiles matronas pecuniæ vim corrasit.

DVRITIEM
Emollientia.

QVamuis induratus humor sola emollitione emendari videatur, non tamen eiusdem generis remedia postulat; nam frigidi & sicci humores concretione indurati, calefacientibus sine insigni siccitate funduntur, quæ propriè emollientia dicuntur.

Lac verò, & sanguis quando in grumos vertuntur, & concrescunt,

cum id patiantur proprij caloris defectu, vtcunque calefacientia, insigniter autem attenuantia, & incidentia postulant.

Denique lac caseosum effectum frigida, & humida requirit cum aliqua partium tenuitate, quia validus calor, serum à crassiori parte separans, lac in caseum vertit.

Fundentia.

Emollentia, proprieque duplicis sunt generis: alia conueniunt tumoribus scyrrosis, quæ nonnihil calidiora sunt, fusamque materiam discutiunt: Alia mitiora sunt, conuenientia humoribus induratis absque insigni infarctu, & copia materiæ, quorum vsus etiam in Scyrrhosis affectibus præcedere debet fortia emollientia, vt, quod concretum est, facilius fundatur, tutiusque discutiatur.

Mitia sunt.

Alth. borrag. bugloss. branc. vrs. fænugr. liquirit. sem. lini. lil. alb. malua. melilot. passulæ.

Ex his fieri possunt decoctiones, syrupi, & electuaria pro vsibus internis. Ingrediuntur quoque externa fomenta, vnguenta, & cataplasmata,

quæ

quæ potiſſimum parantur ex butyro, adipe quocumque recenti ſed maximè humani, & taxi, cera noua, medulla quadrupedum, Oeſypo, oleo communi bene maturo, ſæuo, & mucilaginibus althæa, maluæ, fęnugræc. ac ſem. lini.

Fomentis peculiariter inſeruiunt lana ſuccida, lanarum prima lotura, & hydrælæum tepidum.

Compoſita facile parabilia erunt huiuſmodi.

Pro Illitione.

℞. *Rad. lilior. alb.*
Malua.
Altha. an. onc. j.
Camomel. vel
Aneth. M. j.
Vini albi. onc. iv.
Ol. communis bene matur. onc. viij.

Coq. ad conſumpt. humidita.F. Expreſſio cùm colat.

Vel ℞. *Mucilag. ſem. lin.*
Rad. alth. an. onc. j.
Medul. bubul.
Butyr. recen. an. onc. ſem.
Ol. communis onc. iij.
Cera noua. drac. iij. Miſc. F. Vnguen.

Pro Cataplasmate.

℞. *Rad lilior. alb. onc. j.*

fol. Malua. M. j.

Coq. leuiter, deinde cum Butyr. recent. onc. ij. tundantur, & fiat Cataplas.

Vel ℞. *Rad. alth. cocta & per setac. transmis. onc. iij.*

Far melilot

Sem. Lini an. onc. j. sem.

Rad. lilior. alb. onc. sem.

Medull. bubull. onc j.

Ol. communis. onc iij.

Decoct. Maluar. cùm F. Cataplasma.

Valentia omnia extrinsecus vsurpantur, excepto croco, & rad. smilac. asperæ, quæ cum salsaparilla Indorum virtute, fortè etiam specie conuenit; alia vix administrantur sola, sed permixta mitiorib. emollientib.

Fomentis ergo addantur rad. bryon. cyclam. cucumeris asinini, & iridis recentis, horum decoct. paratur efficax suffumigium, extincto lapide pyrite, aut molari: Aq. Thermalis bituminosa per se inseruit fomentis, & balneis.

Pro Illitionibus conferunt adeps anserinus, ceruinus, oleum è nucibus ex-

expressum, amurca: petrolæum.

Emplastris adduntur cæpe,rad. hyacinthi, narcissi, fol. Tabaci recentis, & flores iridis.

Per se Emplastri vicem gerunt luta bituminosa, stercus bubulum, præcipuè cum amurca subactum, caseus antiquus cum iure carnis salitæ subactus.

Ceratis adduntur pix arida resina, colophonia, bitumen; lapis gagates, & ammoniacum, quod per se ceratum exhibet aceto forti dissolutum.

Ex his varia ex tempore componentur ad scyrrhos efficacia. E. G.

Pro Illitione.

℞. *Rad. cyclam.*
Cucum. agrest. an. onc. sem.
Lilior. alb. onc. j.
Chamomeli.
Tabaci recent. an. M. j.
Fol. Laureolæ M. sem.
Ol. communis lib j.
Vini alb. onc. iv.
Aceti. onc. ij.

Coq; lento igne ad consumptio. humiditatis, & F. expressio cum colat.

Cataplasma.

℞. *Cæpa candida in aceto cocta onc. j.*

Flor. trid. purpur. in vino alb. macerat. P. j.

Adip. anser. onc. ſem.

Ex omnibus ſimul tuſis F. Cataplaſma.

Sunt qui ceratum ex ſola pice alba, quam Burgundicam vocant, pro ſecreto habent, & ammoniaco præferunt.

SANGVINIS Grummum.

DIſſoluunt, & impediunt, acetum, poſca, oxymel ſimplex, decoct. ariſtoloch. rot., calamenti, ſature thymi, Cortic. nucum viridium. maximè ex poſca.

Coagulum leporis ad drac. j. ex poſca bibitum.

Extemporaneum, optimumque remedium fit ex lixiuio, aceto, ſale, & melle hac ratione, vt:

℞. *Lixiuij onc. iij.*
Aceti onc. j.
Mellis deſpumat. onc. ſem.
Salis communis ſcrup. j.

Miſce ad lentum calorem pro potu.

Itaque ſi Oxymel preparetur, coquendo mel cum lixiuio vſque ad perfectam deſpumationem, fiet gratum, & efficax remedium.

LA-

LACTI GRVMOSO.

C*Onferunt* mitia emollientia mixta, in fomentis quidem cum apio satiuo, apio montano, cumino, menta recenti, & ruta, addita aliqua portione aceti.

In Cataplasmatibus verò cum farina fabarum, farina lentium, oxymelite, aut mulsa cum tantillo aceti.

Expertum est hoc fomentum.

℞. *Fol. Malu.*
Althea cum rad.
Apij satiu.
Apij montan.
Fœnic. an. M. j.
Fol. Lauri.
Flor. Chamomeli. an. P. j.
Aq. communis. lib. vj.

Bulliant ad consumpt. tertiæ partis pro fotu, & ablutione mammarum, ex residuo fit optimum Emplastrum.

Probata sunt à ista.

℞. *Therebinth. sæpius lota ex vin. alb. onc. ij*
Oua integra N. iij.
Croci scrup j.
Cera flau. drac. ij.

Misce F. Ceratum super lineum pannum extendendum relicto foramine,

ne, vt papillæ promineant, fugique possint.

Vel ℞. *Farin. Fabar. onc. iij.*
Ol. communis onc. ij.
Therebinthi onc. j.
Vitel. ouor. N. iij.
Croci scrup. j.

Cum decoctione Maluar. & petrosel. facta ex aceto q. s. M. F. Cataplasma.

Butyrum quoque recens optimè lotum in decoctione Maluarum, vel mixtum pulueri rad. Maluar. vel Althææ, ad vnguenti consistentiam, & super fol. brassicæ admotum, est præsentaneum remedium ad dolentes, & induratas mammas ex cohibito lacte.

Est & hoc singulare.

℞. *Ol. communis bene maturi.*
Ceræ nouæ an. p. æ.

Misce, tum ter ablue diligenter Aq. ros. & extende super fol. brassicæ.

LACTI CASEOSO.

E*Adem conueniunt* frigidis, & humidis temperata, & maiori portione aceti.

Habet tamen aliquam prærogatiuam Emplastrum ex furfuribus, aut hordeo cum aceto coctis, addito tantillo croci.

Item

Item Cataplasma ex farina fabarum cum decoctione solani vesicarij ex aceto facta, quod efficacissimum redditur addito coagulo leporino, & butyro recenti.

Hactenus de corrigentibus qualitatem manifestam caussæ morbificæ; qualitas occulta, cum sit venenata, & illis insit, quæ substantia peccant, postulat Alexipharmaca, infra recensenda inter remedia opposita causæ toto genere præter naturam.

MATERIAM PRAETER naturam quiescentem mouentia.

DEficiens motus eorum, quæ definito tempore mouentur, à natura contingit potissimum remorantibus menstruis, patrui difficili, retentis secundinis, retento fętui mortuo nec non occæcatis hæmorrhoidibus innatis, quibus auxiliantur menses prouocantia, partum adiuuantia, secundinas pellentia, fœtum mortuum educentia, & prouocantia hæmorrhoides obcęcatas.

MENSES MOVENTIA.

QVæ propriè menses mouent sanguinem fundunt, venarumque laxant orificia, quorum materia cum latè pateat, distinguitur à

Galeno in tres classes. *Mitium*, nimirum quorum vsus est maxime in imminutis mensibus: *Mediocrium*, quæ magis conueniunt suppressis; & *Valentium*, quæ extremis casibus, & reliquis nihil proficientibus vsurpantur, non quidem assumpta per os, sed addita pessarijs, aut infusionibus vterinis.

Præcipua, & magis obuia sunt, inter Mitia. Capil. Ven. Cicer. rubr. primum ius, Iuli Iuglandium, flos Keiri in vmbra siccatus, Lilij alb. flos, Meliss. polytrich. quinque fol. Ex his fiunt decoctiones, & syrupi, potissimnm ex vino albo aromatico.

Efficacissima sunt ista.

℞. *Capil Ven. vel polytrich P. sem.*
Flor. Kieri siccat. drac. j.
Vini alb. odor. onc. vj.

F. Infusio per horas xij. deinde leuiter bulliant ad consumption. 3. partis. Colaturæ adde *Croci gr. iij.* Misce pro potu calido.

Vel ℞. *Nucum iugland. siccar. non rancidar. onc sem.*
Iur. Cicer. rubeor. onc. iv.
Vini albi. onc. ij.

Coq; ad tertiam partem. Colaturæ adde.

Croci

Croci gr. iij. vel
Cinamom. gr. vj. Misc. pro potu.

Esus quoque frequens iuglandium creditur à proprietate ciere menses., vnde mulieres faciunt vtiles placentas, & farturas ex nucibus, fol. petrosel. virentis, & croco.

Extrinsecus pro vnctione hypogastrij fiet per in solationem, Oleum Keirinum, vel liliaceum, aut ex tempore fit Oleum per decoctionem, rad. lil alb & sumitat. aneth. vel Chamomeli.

Mediocria Aristol. rot. Arthemisia, Aromata omnia, inter quæ præfertur Cinamom. & Crocus, Bellis hortensis, Bilinguis, Calamenthum, Dictamus vterque, gladioli radix, matricaria, maiorana, mercurialis, mentastrum, nigella, ocymum, pulegium, sabina.

Ex quibus fiunt decoctiones, syrupi, & Electuaria, vel drac. j puluerum datur ex vino albo odorato.

Aridis, vti pulueribus, bolis, & pilulis adduntur vtiliter borax offic. myrrha, sulphur. & sem. vrticæ.

Pro secretis habentur, bellis hortensis aridæ, decoctum ex vino albo.

Item

Item Sem. Vrticæ drac. j. decoct. ex vino albo.

Item decoct. fol. senecionis hortensis deorsum auulsorum ex vino albo, vel iure Cicer. rubr.

Item pseudo dictamus Matthioli, vel decoctus, vel in puluerem tritus, & ex vino albo bibitus.

Item fermenti acerrimi drac. j. circiter dissoluta ex vino albo cum, vel sine tantillo croci bibita.

Item sem. nigellæ drac. j. cum Cinamom. scrup. j. ex vino.

Efficacissimus est quoque hic puluis.

℞. *Boracis officinar. scrup.* j.
Cinam.
Rad. Aristol. rot.
Sabinæ.
Dictam. Cretic. vel
Sem. Nigl. an scrup. sem.
Sacchar. fin. scrup. ij.

Misc. F. puluis subtilissimus vna vice sumendus ex iure Cicerum, vel vino albo.

Parari etiam potest vinum Medicatum cuius onc. iv. calidè manè bibitæ aliquot diebus ante consuetum mensium circuitum illos potenter prouocat.

℞. *Ar-*

℞. *Artemis.*
Calaminth. montan.
Puleg.
Sabin. an. P. j.
Cinamo.
Sem. anisi anis. an. drac. j.
Croci scrup. j.

Herbæ incidantur, sem. tundantur, & per 24. horas macerentur in vini albi generosi lib. ij. deinde parum bulliant, & colentur.

Externè conueniunt insessiones, thermarum sulphuratar. item decoctum herbarum dictar. ex quibus fient quoque fomenta, & infusiones vterinæ; fiunt quoque suffitus, qui in obnoxijs hystericæ passionis excitari debent, succensis materijs odoratis; in alijs indifferenter excitari possunt, & fœtidis, & odoratis simul mixtis: nam odorata magis laxant vteri vias, fœtida autem expultricem ad vacuationem stimulant.

Pro odoratu suffitu conueniunt aromata, baccæ lauri, grana iuniperi, maiorana, myrrha, peucedani radix, satureia, thymus.

Fœtidiorem fumum præbent bitumen, gagates, ruta, sulphur, & obuia quædam gummata, maximè autem as-

sa foetida, & sagapenum.

Denique singulariter commendantur pessi ex allio trito cum oleo spicato, item ex succo Mercurialis, vel succo rad. Ebuli lana excepto.

Pro secreto habentur plantæ maximæ folia nudis pedum plantis supposita gestataque.

Valentia, quæ alijs seu pessis, seu infusionibus vterinis admiscentur sunt Ari, & Serpentariæ radix, Bryoniæ radix, Colocynthis, Cyclamen, Elleb. vterque, fel, maximè bubulum, hydropiper, & staphisagria.

PARTVM ADIVVANTIA.

PArtum facilitant etiam menses mouentia, sed præter illa singulariter iuuant stercus accipitris ad drac. j. ex vino potum.

Stercus falconis eadem dosi ex vino albo pariter potum.

Testiculorum equi castrati in taleolas sectorum, vino albo ablut., in furno exsiccator puluis ad drac. j. ex vino aromatico sumptus.

Rad. bilinguis, cardiaca herba, & gallitricum ex vino albo, datur eorum puluis cochlearis mensura, vel succus ex vino calido.

Secreti magni loco habetur à Fallo-

pio;

pio: boracis officinarum scrup. j. ex decoct. matricariæ, aut Sabinæ.

Redditur & partus facilior cochleis in cibo sumptis aliquot diebus ante partum.

Item turture assata, cuius venter fartus sit baccis lauri, iuniperi, & cinamomo, comesa, alternis diebus, aliquot ante partum.

Extrinsecum autem instaute, partu, iuuant lapis AEtites femori alligatus, Iaspis item, & Corallum ibidem alligatum, & magnes læua manu gestatus.

SECVNDINAS Pellentia.

SEcundinas pellunt iam proposita adiuuantia partum, quæ internè sumuntur. At peculiariter conferunt, saluiæ decoctum ex vino albo, Lauri Alexandrinæ radix. Sem. Matri. sylu. Seseleos Massiliensis semen, aut radix. Datur eorum puluis drac. j. ex vino calido, vel saluiæ decocto. Valet quoque puluis baccar lauri ad drac. j. ex vino, vel aq. aut decoctione lilior. alb.

Commendatur & hic puluis.

℞. *Rad.*

℞. *Rac. Aristol. rot.*
Myrrha an. drac. sem.
Piperis scrup. j.

F. Puluis sumendus ex aut decoct. capil. Ven. polytrichi.

Efficacius redditur medicamentum addito tantillo croci.

Habentur quoque pro expertis, Dictamini puluis bibitus ex conuenienti liquore, & puluis prædictus testiculorum Equi castrati.

HAEMORRHOIDES aperientia.

SI occæcatæ hæmorrhoides tumeãt, referantur affrictæ fol. borrag. ficulneo, cucum. asin. & bryon.; his non proficientibus applicandæ sunt hirudines.

FOETVM MORTVVM Educentia.

EXpellentia secundinas, fętum quoque educunt.

Dictamo præcipua vis tribuitur, tùm in potu, tùm in suffitu.

Peculiariter etiam iuuant caniculæ primæ featuræ lac potum.

Sium pro olere in cibo sumptum.

Scordij succus ad drac. sem. cum croco bibitus.

Suf-

Suffitus stercoris columbini, sulphuris, spolij serpentis.

Non negligenda sunt etiam ad hoc opus quæ femori alligata partum facilitant.

Inter experta celebrantur hæc duo.

℞. *Chrysocollæ mineralis scrup. ij.* vel
Boracis drac. j.
Cinamom.
Croci an. scrup. j. Misc. F. puluis.

Exhibendus ex vino albo, vel decocto Arthemisiæ.

Item

℞. *Chrysocoll. mineral. vel boracis drac. sem.*
Dictamni. scrup. j.
Succi Sabin. onc. i.
Tritis terendis misceantur onc. iii. vini albi.

Vel præsente febre decoct.
Polytrich. aut Capil Ven. pro potu.

MATERIAM PRAVO
Motu agitatam sedantia.

QVæ præter naturam mouentur, sistuntur reuellentibus ad partem oppositam: repellentibus à parte suscipiente, intercipientibus materiam
fluen-

fluentem, & astringentibus vias, per quas fit fluxio.

Intercipiunt, quæ proposita sunt ad bilis tenuis præparationem, & quæ oblinendo acrimoniam demulcent.

Repellunt omnia illa, quæ vias etiam astringunt, de quibus paulo infra, & præterea omnia frigida, & humida, quæ incrassando intercipiunt iam proposita.

Reuellunt cum rubificantia inter insensibiliter euacuantia enumerata, tum Vesicantia, quæ parantur ex Cantharidibus ad Cerati, vel Emplastri formam redactis, aut ex flammula Iouis, vel rad. Ranunculi minor. per se tritis, & Cataplasmatis forma admotis.

Exemplum Cerati.

℞. *Cantharid. integr. onc. sem.*
Sem. ammeos scrup. iv.
Aesinæ drac. v.
Ceræ drac. ij.

Misce F. Ceratum pro 4. vesicatorijs corpori adulto, conuenientibus, pueris, & mollioribus sufficit pars dimidia.

Pro Emplastro ad quatuor vesicantia.

.*Can-*

℞. *Canthorid. drac. iii.* vel iv. (pro densiori, aut molliori habitu corporis.)
Sinapi scrup. iv.
Sem. Ammeos drac. i.
Fermenti acerrimi. onc. i. sem.
Acet. acer. F. Emplastrum.

Acerrimum acetum est scylliticum, & quod ex tempore parari potest ex allij, ari, vel Cœpæ decoctione, vel dictæ cantharides tundantur, & subigantur cum mica panis recentis, aut cum caricis, subinde irrigando materiam aceto acerrimo, & F. Emplastrum.

Potest quoque vesica celerrimè excitari affuso oleo, vel aqua feruente, sed ea ratione, vt per cannulam latam materia aspergatur, ne latius diffundatur, quam expediat, vel Oleum immittatur parti munitæ Circulo cereo, aut similiter amplo, quàm magnam cupias excitari vesicam.

CAVSAM SVBSTANTIA peccantem eradicantia.

PEccant substantia, suntque toto genere præter naturam, corpora vulneribus infixa, vermes, calculis, venena, pus, quibus conueniunt extrahentia, vermes necantia, cal-

calculum frangentia, alexipharmaca & pus mouentia.

Extrahentia: Quamvis proportionem habere debeant cum infixis corporibus, ob quam alia alias materias trahunt, vt magnes ferrum, succinum, & lapis Lyncurius, seu Belemnites pallam: quædam tamen indeterminatè cuicumque corpori extrahendo è vulneribus conferunt, nimirum anagallis, arundinis radix, aristol.rot. rad. dictamum, gladioli superior radix, lacertæ caput, propolis, Cotulæ fętidæ radix, tiliæ cortex medianus, viscum, quæ omnia adduntur Emplastris, vel per se trita ex vino vulneri admouentur.

Admiranda vis attribuitur ad extrahenda omnia fixa, etiam è profundis partibus corporis, linguæ vulpis euulsæ mense Martio, & exsiccatæ, atque vsus tempore maceratæ vino, donec mollescat, & calidæ vulneri admotæ.

Sunt, qui eandem vim tribuant adipi, & pelli leporinæ, eodem mense conquisitæ, sed operandi modo extrahentibus quodammodo aduersatur, nam infixa non trahit versus se, sed propellit à se, vnde ad vulneris oras

non

non admouetur, ſed ad partem auerſam eiuſdem membri, vt ſi vulneri ſyncipiti inflicto aliquid inhæreat, propelli aiunt foras dictis materijs occipiti applicatis.

VERMIVM REMEDIA.

QVædam necant tantum, quædam necant, & eijciunt. Necantium alia magis conueniunt lumbricis latis, alia teretibus, & aſcaridibus: alia omni vermium generi aduerſantur, & ob eximiam vim, quà vermes interimunt, veluti vermium venena ſtatui poſſunt.

Necant lubricum latum: Allium, baccæ lauri, filicis fœminæ radix, heliotropium maius, mali punicæ radix, mori radicis cortex, ſem. nigell., ſemen, nux iuglans, Tabacum, Vitriolum, dantur in ſubſtantia, vel decoctione, præſertim ex aceto, vel lixiuio dulci.

Necant teretes, & aſcarides: Acetum, Arantij ſuccus, aciditas citri, & limonum, ſem. braſſicæ, rad. biſtortæ, bolus armena, cardiaca herba, cruciatæ radix, carduus benedictus, graminis radix, omphacium, portulacæ ſuccus, & ſem., perſonatæ radix,

ſuc-

succisæ rad., terræ quæcunque sigil. torment. vincetoxi. rad.

Necant & expellunt absynthium quodcunque, abrotenum, amygd. amar. aquæ Thermales salsæ, Citri, & arantij sem. chamæd. dictamus albus, Gentianæ cuiusque radix, lixiuium, lupini, myrrha, marrubium, persicorum nuclei, flores, & folia; ruta, scordium, sulphur, vrticæ sem.

Ex his aliqua extemporanea componuntur vsu comperta.

Exempli gratia in potu.

℞. *Emuls. drac i. sem. Citri, vel Arantior. ex onc. ii. Lixiuii dulcis.*

Addendo Vini dulcis, onc. ij.

Misc.

Vel ℞. *Absynthii puluerisat. scrup. i.* indatur malo arantio mediocriter excauato cum tantillo *sacchari, & aceti*, coque super cineres calentes, tum F. expressio pro potu.

Pro secretis habentur summitates, vel Eupatorij Auicennæ, vel Absynthij marini gerentium semen datæ à scrup. j ad drac j. circiter ex vino, lacte, aut simili liquore.

Extrinsecus parantur ex tempore tum epithemata ex aloe, myrrha,

tri-

tritis ex aceto, aut exceptis felle bubulo, tùm fomenta ex abſynthio ſuper,calentem tegulam excalefacto, & aceto conſperſo, vel ex folijs perſici cum aceto calenti tritis.

Pro Illitione parabitur Oleum efficax, hoc pacto:

℞. *Herb. Abſynth. communis.*
Card bened.
Scord.
Tabaci an. M. j.
Rad. cyclam. onc. ſem.
Colocynt. drac. ij.
Ol. commun. lib. ij.
Acet. Acerr lib. j.

Coq; lento igne ad conſumptionem humiditatis. F. Expr. & Colat. adde Myrrhæ puluer. onc j. iterum bulliant lento igne vſque ad diſſolutionem myrrhæ F. denuo colatura.

At veluti venena vermium ſunt cornu cerui, cannabis ſem. aut fol. ſuccus Corallina, ſeu muſcus marinus. Enulæ recentis ſuccus, hypericum, lumbricorum terreſtrium puluis, petaſitis radix, ruta capraria, & argentum viuum probè expurgatum.

Dari etiam poteſt vulgaris Mercurius benè purgatus, ſcrup. j. circiter cum auro foliato in pilulam redactus,

Efficax est etiam vinum in quo, vel maceratus sit per noctem dictus Mercurius, vel probè agitatus: optimè purgatur ad hunc finem, & innoxius redditur, si cum succo rutaceo agitetur in phiala vitrea ad perfectam albedinem.

Gratum, & efficax paratur acetum si in lib. j. aceti maceretur per biduum summitatum hyperici P. j. cornu cerui rasi onc. sem. cinnamomi fracti drac. j. & coletur ad vsum, sumitur in acetarijs, vel ex cochleari, addito sacchari momento.

CALCVLVM Frangentia.

LOnge plura proponuntur à scriptoribus, quam comprobet experientia, nisi id accidere putemus ob lapidum varietatem, nam multa renales lapides comminuunt, à quibus vesicæ calculus vix aliquid patitur; neque omnia, quæ lapides adhuc molles, friabiles, & ex arena nondum probe compacta cohærentes dissoluunt, eadem atterere possunt calculos durissimos ex lento exsiccatoque muco conglutinatos. Præterea quædam minutiores renum lapillos, & arenulis affines asperitate sua conterunt, & expurgant, quæ grandioribus calculis etiam renalibus nihil

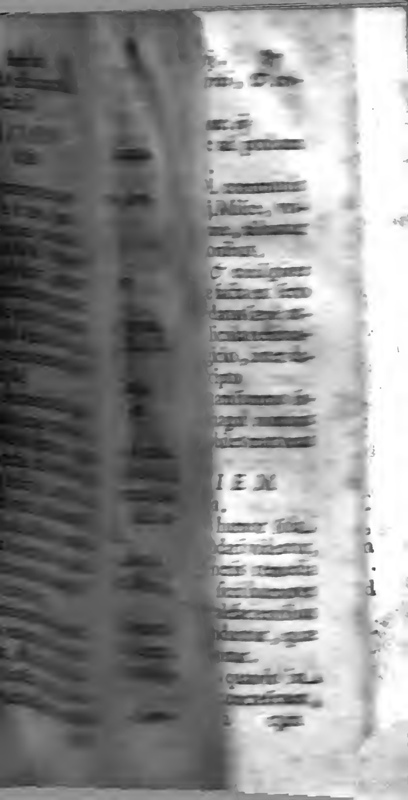
nihil conferunt. Operæ pretium eſt ergò diſtinguere huius generis medicamenta in tres claſſes: in ea quæ conueniunt lapidi adhuc molli, & ex arenulis non bene compacto, in ea, quæ induratum lapidem diſſoluunt, & in ea quæ minutiores calculos, & arenulas pellunt; Omnium ordinum magis obuia præcipuè ſunt iſta.

Ad calculum minutiorem, & arenullas. Auellan. Sylueſt. cortex. altheæ flauæ, ſeu abutyli ſem. calx cort. ouor. lapis ſpongiæ, cochlearum hyemale operculum, lucij piſcis oſſa capitis puluerifata, Lapis ex capite limacis, lapis Aſtacorum, meſpilorum oſſicula, maluæ ſem. milium ſolis, virga aurea. Dantur in puluerem trita ad drac. j. ex iure cicer. rubeorum.

Ad calculum adhuc mollem & arenoſum, Ammi, cardui fullonum rad., cortex rad. lauri, eryngij, rad. fraxini ſem. geniſtæ radic. cortex. Irionis vtriuſque, Matthioli ſemen, Lappæ minoris ſem. mentaſtrum, nigellæ, & nigellaſtri ſemen, Raphani cortex in decoctione.

Alia dantur in puluerem trita ad drac. j. ex iure cicer. vel alia decoctione diuretica.

Ad calculum induratum, & grandiorem. Apri dentis puluis, cicadæ vstæ cinis, borax officin. capil. Ven. caudæ tremulæ cinis, & caro, cerasorum nuclei. Galli decrepiti sanguis exsiccatus, gummi cerasi, hirundinum pullorum cinis, limonium succus, leporis integri combusti cinis, lumbricor. terrestrium cinis, millepedes exsiccati, nuclei, persic. pimpinel. saxifrag. solani vesicarij, seu Alkekengi fructus, saxifragiæ radix, sanguis hircinus, vulpinus, & leporinus exsiccatus, scorpionum cinis, tribulus terrestris, vrticæ rad. violæ pu. pur. sem. Hæc eadem arenulis, & calculo molli conueniunt.

Ex cōpositis facile parabilibus celebriora, & arcanorum loco habētur ista.

℞ *Sanguin. hirci* herbis saxifragis nutriti.
Myrrhæ el. an. drac. sem.
Iuris Cicer. rubr. onc. iij.
Suc. Limon. onc. j. Misce pro potu.

Item ℞. *Sanguinis è viua vulpe.*
Vini albi an. p. æ

Coq. lento igne in olla vitriata ad formam pultis, cuius exhibeantur onc. v. per 9. dies continuos.

Vel

Vel ℞. *Millepedum præpar. drac j.*
Aq. vitæ onc. sem.
Decoct. Cicer. rub. onc ix.

Affundantur iuri calefacto aq. vitæ, & sumatur tepidum horis 6. ante cibum per 9. dies.

Item ℞. *Boracis drac. j.*
Iur. Cicer. rub. onc iv.
Aq. Ardentis drac. ij. Misc pro potu.

Item ℞. *Sem. viol. purp. onc sem.*
Decoct. vel aq veronicæ, vel Virgæ aureæ q. s.

F. Emulsio danda per 7 dies.

Item ℞. Succi tribuli maximè terrestris onc. iv. bibatur, calidus per se, vel cum succo lim. Eodem modo haustus succus virgæ aureæ per aliquot dies efficacissimus censetur.

PVS MOVENTIA.

QVamuis immediatè materiam toto genere p. n. non extirpent, sed naturæ potius concoquenti opem ferant, quia tamen pus confectum citius, tutiusque euacuatur, mediatè ad hoc quoque opus concurrunt.

Per se autem pus mouent, quæ partis calorem fouent, seu ob temperamenti similitudinem, seu caloris in-

Ad calculum induratum, & grandiorem. Apri dentis puluis, cicadæ vſtæ cinis, borax officin. capil. Ven. caudæ tremulæ cinis, & caro, ceraſorum nuclei. Galli decrepiti ſanguis exſiccatus, gummi ceraſi, hirundinum pullorum cinis, limonum ſuccus, leporis integri combuſti cinis, lumbricor. terreſtrium cinis, millepedes exſiccati, nuclei, perſic. pimpinel. ſaxifrag. ſolani veſicarij, ſeu Alkekengi fructus, ſaxifragiæ radix, ſanguis hircinus, vulpinus, & leporinus exſiccatus, ſcorpionum cinis, tribulus terreſtris, vrticæ rad. violæ pu. pur. ſem. Hæc eadem arenulis, & calculo molli conueniunt.

Ex cõpoſitis facile parabilibus celebriora, & arcanorum loco habẽtur iſta.

℞ *Sanguin. hirci* herbis ſaxifragis nutriti.

Myrrhæ el. an. drac. ſem.

Iuris Cicer. rubr. onc. iij.

Suc. Limon. onc. j. Miſce pro potu.

Item ℞. *Sanguinis è viua vulpe.*

Vini albi an. p. æ

Coq. lento igne in olla vitriata ad formam pultis, cuius exhibeantur onc. v. per 9. dies continuos.

Vel

Vel ℞. *Millepedum prapar. drac* j.
Aq. vita onc. sem.
Decoct. Cicer. rub. onc ix.

Affundantur iuri calefacto aq. vitæ, & sumatur tepidum horis 6. ante cibum per 9. dies.

Item ℞. *Boracis drac.* j.
Iur. Cicer. rub. onc iv.
Aq. Ardentis drac. ij. Misc pro potu.

Item ℞. *Sem. viol. purp. onc sem.*
Decoct. vel aq veronica, vel Virga aurea q. s.

F. Emulsio danda per 7 dies.

Item ℞. Succi tribuli maximè terrestris onc. iv. bibatur, calidus per se, vel cum succo lim. Eodem modo haustus succus virgæ aureæ per aliquot dies efficacissimus censetur.

PVS MOVENTIA.

QVamuis immediatè materiam toto genere p. n. non extirpent, sed naturæ potius concoquenti opem ferant, quia tamen pus confectum citius, tutiusque euacuatur, mediatè ad hoc quoque opus concurrunt.

Per se autem pus mouent, quæ partis calorem fouent, seu ob temperamenti similitudinem, seu caloris in-

Ad calculum induratum, & grandiorem. Apri dentis puluis, cicadæ vſtæ cinis, borax officin. capil. Ven. caudæ tremulæ cinis, & caro, ceraſorum nuclei. Galli decrepiti ſanguis exſiccatus, gummi ceraſi, hirundinum pullorum cinis, limonium ſuccus, leporis integri combuſti cinis; lumbricor. terreſtrium cinis, millepedes exſiccati, nuclei, perſic. pimpinel. ſaxifrag. ſolani veſicarij, ſeu Alkekengi fructus, ſaxifragiæ radix, ſanguis hircinus, vulpinus, & leporinis exſiccatus, ſcorpionum cinis, tribulus terreſtris, vrticæ rad. violæ pu. pur. ſem. Hæc eadem arenulis, & calculo molli conueniunt.

Ex cõpoſitis facile parabilibus celebriora, & arcanorum loco habẽtur iſta.

℞ *Sanguin. hirci* herbis ſaxifragis nutriti.
Myrrhæ el. an. drac. ſem.
Iuris Cicer. rubr. onc. iij.
Suc. Limon. onc. j. Miſce pro potu.

Item ℞. *Sanguinis è viua vulpe.*
Vini albi an. p. æ

Coq. lento igne in olla vitriata ad formam pultis, cuius exhibeantur onc. v. per 9. dies continuos.

Vel

Vel ℞. *Millepedum prępar. drac j.*
Aq. vitæ onc. sem.
Decoct. Cicer. rub. onc ix.

Affundantur iuri calefacto aq. vitæ, & sumatur tepidum horis 6. ante cibum per 9. dies.

Item ℞. *Boracis drac. j.*
Iur. Cicer. rub. onc iv.
Aq. Ardentis drac. ij. Misc pro potu.

Item ℞. *Sem. viol. purp. onc sem.*
Decoct. vel aq. veronicæ, vel Virgæ aureæ q. s.
F. Emulsio danda per 7 dies.

Item ℞. Succi tribuli maximè terrestris onc. iv. bibatur, calidus per se, vel cum succo lim. Eodem modo haustus succus virgæ aureæ per aliquot dies efficacissimus censetur.

PVS MOVENTIA.

QVamuis immediatè materiam toto genere p. n. non extirpent, sed naturæ potius concoquenti opem ferant, quia tamen pus confectum citius, tutiusque euacuatur, mediatè ad hoc quoque opus concurrunt.

Per se autem pus mouent, quæ partis calorem fouent, seu ob temperamenti similitudinem, seu caloris in-

Efficax est etiam vinum in quo, vel maceratus sit per noctem dictus Mercurius, vel probè agitatus: optimè purgatur ad hunc finem, & innoxius redditur, si cum succo rutaceo agitetur in phiala vitrea ad perfectam albedinem.

Gratum, & efficax paratur acetum si in lib. j. aceti maceretur per biduum summitatum hyperici P. j. cornu cerui rasi onc. sem. cinnamomi fracti drac. j. & coletur ad vsum; sumitur in acetarijs, vel ex cochleari, addito sacchari momento.

CALCVLVM
Frangentia.

Longe plura proponuntur à scriptoribus, quam comprobet experientia, nisi id accidere putemus ob lapidum varietatem, nam multa renales lapides comminuunt, à quibus vesicæ calculus vix aliquid patitur; neque omnia, quæ lapides adhuc molles, friabiles, & ex arena nondum probe compacta cohærentes dissoluunt, eadem atterere possunt calculos durissimos ex lento exsiccatoque muco conglutinatos. Præterea quædam minutiores renum lapillos, & arenulis affines asperitate sua conterunt, & expurgant, quæ grandioribus calculis etiam renalibus nihil

nihil conferunt. Operæ pretium est ergò distinguere huius generis medicamenta in tres classes: in ea quæ conueniunt lapidi adhuc molli, & ex arenulis non bene compacto, in ea, quæ induratum lapidem dissoluunt, & in ea, quæ minutiores calculos, & arenulas pellunt; Omnium ordinum magis obuia præcipuè sunt ista.

Ad calculum minutiorem, & arenullas. Auellan. Syluest. cortex. altheæ flauæ, seu abutyli sem. calx cort. ouor. lapis spongiæ, cochlearum hyemale operculum, lucij piscis ossa capitis puluerisata, Lapis ex capite limacis, lapis Astacorum, mespilorum ossicula, maluæ sem. milium solis, virga aurea. Dantur in puluerem trita ad drac. j. ex iure cicer. rubeorum.

Ad calculum adhuc mollem & arenosum, Ammi, cardui fullonum rad., cortex rad. lauri, eryngij, rad. fraxini sem. genistæ radic. cortex. Irionis vtriusque, Matthioli semen, Lappæ minoris sem. mentastrum, nigellæ, & nigellastri semen, Raphani cortex in decoctione.

Alia dantur in puluerem trita ad drac. j. ex iure cicer. vel alia decoctione diuretica.

Ad calculum induratum, & grandiorem. Apri dentis puluis, cicadæ vstæ cinis, borax officin. capil. Ven. caudæ tremulæ cinis, & caro, cerasorum nuclei. Galli decrepiti sanguis exsiccatus, gummi cerasi, hirundinum pullorum cinis, limonium succus, leporis integri combusti cinis, lumbricor. terrestrium cinis, millepedes exsiccati, nuclei, persic. pimpinel. saxifrag. solani vesicarij, seu Alkekengi fructus, saxifragiæ radix, sanguis hircinus, vulpinus, & leporinus exsiccatus, scorpionum cinis, tribulus terrestris, vrticæ rad. violæ pu. pur. sem. Hæc eadem arenulis, & calculo molli conueniunt.

Excõpositis facile parabilibus celebriora, & arcanorum loco habẽtur ista.

℞ *Sanguin. hirci* herbis saxifragis nutriti.
Myrrhæ el. an. drac. sem.
Iuris Cicer. rubr. onc. iij.
Suc. Limon. onc. j. Misce pro potu.

Item ℞. *Sanguinis è viua vulpe.*
Vini albi an. p. æ

Coq. lento igne in olla vitriata ad formam pultis, cuius exhibeantur onc. v. per 9. dies continuos.

Vel

Vel ℞. *Millepedum prapar. drac j.*
Aq. vita onc. sem.
Decoct. Cicer. rub. onc ix.

Affundantur iuri calefacto aq. vitæ, & sumatur tepidum horis 6. ante cibum per 9. dies.

Item ℞. *Boraçis drac. j.*
Iur. Cicer. rub. onc iv.
Aq. Ardentis drac. ij. Misc pro potu.

Item ℞. *Sem. viol. purp. onc sem.*
Decoct. vel aq veronica, vel Virga aurea q. s.
F. Emulsio danda per 7 dies.

Item ℞. Succi tribuli maximè terrestris onc. iv. bibatur, calidus per se, vel cum succo lim. Eodem modo haustus succus virgæ aureæ per aliquot dies efficacissimus censetur.

PVS MOVENTIA.

QVamuis immediatè materiam toto genere p. n. non extirpent, sed naturæ potius concoquenti opem ferant, quia tamen pus confectum citius, tutiusque euacuatur, mediatè ad hoc quoque opus concurrunt.

Per se autem pus mouent, quæ partis calorem fouent, seu ob temperamenti similitudinem, seu caloris in-

influentis effluxum prohibendo poro-sitatum infarctu.

Per accidens pus mouent, quæ materiæ excessus retundunt, atque adeo commixtum sanguinem aptum reddunt, vt à calore natiuo patiatur.

Partibus, & habitibus calidioribus conueniunt cæpa cocta, caricæ pingues, croeus, fœnugræcum, lini semen, lil. ala. radix, thus, & in extrinsecis adeps anserinus, caprinus, fermentum, resina quæcumque.

Extemporanea Emplastra poterunt esse huiusmodi.

℞. *Picis aridæ ol. liquatæ* q. s. F. Empl.

Vel ℞. *Resinæ cuiuscunque, ceræ flauæ* an. p. æ. misce pro cerato, cui addi potest 4. pars adipis anserini, & formari vnguentum.

Vel ℞. *Rad. lilior. alb. coct. & conuers. onc. ij.*
Farin. sem. lini
Fœnugr. an. onc. j.
Croci scrup. j.
Ol. comm.
Decoct. rad. lilior.
Cùm F. Cataplasma.

Fermentum per se cum adipe anserino subactum est efficacissimum.

Par-

Partibus, & habitibus temperatoribus conueniunt althæa, malua., amygd. dulc. butyr. vitellus oui, quibus in extrinsecis adduntur, adeps humanus, gallinaceus, suillus, œsypum, seuum, cera flaua, propolis, sapa, tritici farina à furfur. purgata, oleum commune maturum non admodum vetus.

Per se Emplastri vicem gerunt viua animalia admota, maxime catelli.

Ex alijs extemporanea emplastra sic parabuntur.

℞. *Farin. tritic. vel mica pan. medicè ferment. onc. ij.*
Ol. communis onc. j.
Acq. calid. q. s. F. Cataplasma.

Vel

℞. *Fol. Malu. M. j.*
Butyr. onc. j.

Frigantur simul in sartagine, tum contundantur ad formam cataplasmatis.

Vel

℞. *Rad. althaa. cocta, & per setac. transmiss. onc. ij.*
Farin. fœnugr. vel tritic. onc. j.
Vitell. ouor. N. ij.
Ol. communis onc. j. sem. F. Cataplasma.

Optimum est hoc vnguentum ad puris maturationem, & rumpendum abscessum.

℞. *Fermenti acerrimi.*
Vitel. ou. an p. æ.
Ol. communis.
Et Croci an. parum. F. vnguent. & extendatur super folium brassicæ.

Partibus, & habitibus frigidioribus conueniunt Aq. calida perfusa, hydrælæum, lac, farina hordei, mala Cydonia cum lacte cocta, folia violæ purpur. & viscus pomorum.

Vulgare Emplastrum paratur ex mica panis cum lacte, & oleo communi, vel rosaceo.

Vel ℞. *Fol. maluæ.*
Violariæ an. M. j.
Coq & contund. addendo
Farin. hord.
Ol. communis, vel ros. an. onc. j.
Misc. F Cataplasma.

Quòd si accidat ratione prauæ materiæ tumorem facientis, opus esse pus mouentibus per accidens, hoc est, æquantibus excessum materiæ peccantis, quæ aliàs conuenirent habitibus calidioribus, conuenient tumoribus

ribus frigidioribus quia materiam frigidam, & crassam calefaciunt, & attenuant, quæ conuenirent habitibus frigidioribus, conuenient calidioribus, quia materiæ feruorem compescunt.

Vnde constat temperatiora proposita ad omnem occasionem esse aptissima, modo calidis, modo frigidis mixta, prout affectus suppuratione indigens ad frigidum magis, aut ad calidum vergere videbitur.

ALEXIPHARMACA.

PRopriè talia sunt, quæ proprietate substantiæ, seu toto temperamento vim verè veneficam oppugnant.

Impropriè hoc nomen merentur quæcunque venena ob euidentis qualitatis excessum respiciunt, qualia sunt Epicerastica venenis exedentibus opposita.

Refrigerantia opposita venenis inflammat,& calefacientia cardiaca contraria venenis calorem extinguentibus, narcoticis scilicet.

Licet verò singulis venenis propria conueniunt alexipharmaca, quia tamen species verè veneni, nullis proprijs, certisque signis deprehendi

poteſt, ſit vt ad communia alexipharmaca, quæ venenis omnibus reſiſtunt, & natiui caloris robur tuentur, ſemper confugiamus, quorum notitia ideo ſatis eſſe videtur ad venenorum, tum præcautionem, tum curationem.

Claritatis autem gratia tres ſtatui poſſunt communium alexipharmacorum ordines: alia enim aduerſantur præcipuè venenis in nobis natis, vel ab excellenti putredine, vel indicibili alia corruptione, & hæc peculiarem habent vſum in febribus malignis, & peſte. Alia opem ferunt venenis aſſumptis: Alia medentur venenis morſu, aut ictu inſtillatis.

Febrium malignarũ, & peſtis Alexipharmaca, calida quidem conuenient tempori, & habitui frigidiori, frigida verò, & temperata habitui, ac tempori calidiori.

Calidiora ſunt: Carduus Sanctus, Cardus Stellatus, citri cortex, & ſem. dictamni albi radix, myrrhis, myrrha, ſcordium, morſus diaboli, ruta caprar. Scorzonera, Valerian. maior. vincetoxici radix.

Temperatiora ſunt totum citrum, ſuccus eiuſdem, præterea Arantiorum, & Limonum, borrago, bugloſ-
ſum,

ſum, biſtorta, bolus armena, cyanus, cornu cerui, pimpinella vulgaris, pentaphyl. ſcabioſ. tormentil. terra ſigil. quæcumque.

Ex his aliqua ſatis vtilia parari poſſunt, bezoarticis pretioſis, & exoticis non inferiora.

In primis vtiliſſimus eſt hic ſyrupus ex toto citro, ſatis temperatus, & omni naturæ conueniens.

℞. *Malum citr. bene matur. & ſuccul. radula contritum, ponderans lib. j.*
Rad. Scorzoner. onc. j.
Herb. Scordij. P. j.
Sem. Cardui Sanct. drac. ij.
Aq. deſtill. ex ſucc. pomor. redolent.
ex ſuc. Acetoſæ. an. lib. ij.
Spir. Vitrioli ſcrup. iv. vel eius loco.
Succi Limonum. onc. ij.

Tritis terendis F. infuſio per hor. xxx. in vaſe optimè clauſo, tum leuitèr ebulliant ad conſumptionem tertiæ partis.

F. fortis expreſſio, colatura ſenſim depuretur per digeſtionem calore leni, infundendo quotidie aliquot flores Arantior., vel Citr. vſque ad

perfectam depurationem, tum adde.

Sacchari fini lib j. sem.

Coquatur lentissimo igne ad liquidioris, syrupi consistentiam, cuius dosis est ab onc. sem. ad onc. j.

Optimum est quoque hoc oxymel paulo calidius.

℞. *Cardui Sanct.*
Scordij Rutæ Capræ.
Scabios.
Bugloss.
Aceto. an. M. j.
Rad. Scorzoner.
Tormentill.
Vincetoxic. an. onc. j.
Aq. Fontan. lib. iv.

F. infusio per diem, tum adde.

Mellis optimi lib. j sem.

Coquatur lento igne ad perfectam despumationem mellis, facta expressione, & diligenti colatura, adde

Aceti optimi, in quo totum citrum radula tritum contabuerit, ac bulierit onc. x.

Coq. lento igne ad oxymelitis consistentiam.

Potest quoque acetum parati efficax, cuius cochlear j. aut alterum immitti

mitti poterit iuſculis alteratis, aut cibis

℞. *Citrum* integrum tadula tritum. N j.
Cor. Cerui. præparat.
Boli Armeni lutei an. drac. ij.
Rad. biſtort.
Tormentil. an. onc. j.
Sem. Card. Sancti drac. j.
Scordij P. j.
Acet. opt per filtrum deſtill. tantum, vt dictis modis 4 dig. ſuperemineat.

Omnia craſsè trita infundantur aceto in phiala optimè clauſa, & ſtent ad ſolem, vel in Hypocauſto per aliquot dies agitando materiam quotidie, donec aceti color amplius mutari non videatur, tum F. colatura, & ſeruetur vſui in vaſe clauſo.

Eſt hic puluis febribus vtilis.

℞. *Bol. Armen. lut.*
C. C. præparat.
Rad. biſtor.
Tormentil.
Sem. Card. Sancti.
Acetoſ.
Cortic. Citri. an. drac. j.
Camphor. d. j.
Crocig. v. Miſce. F. Puluis ſubtiliſſ.

Dan-

Dandus ab onc. ſem. ad onc. j. in iure aut bolo formato cum ſucco Citri, aut Limonum: immitti quoque poteſt panatellæ, aut ptiſanæ: poteſt cum portiuncula Tragacanthæ ſolutæ in aq. roſ. aut ſuc. citri probe ſubigi, puluis reformatus in pilam compreſſam, lapidi bezoartico ſimilem, quæ demum exſiccata diutius integris viribus durabit.

Extrinſecus vtile erit dictum acetum alteratum toto citro pro odoramentis, & Epithematibus cordis additum proportionatis aquis, vel decoctionibus.

Aiunt ſulphur viuum continuo in ore geſtatum præſeruare à peſte.

Venenis aſſumptis conferunt præter iam dicta inter calida quidem: Ammi, angelicæ vtriuſque radix, anthoræ radix, aniſum, ariſtoloch. rotund. aromata omnia, braſſicæ ſem. carlinæ radix, caryophylleus flos, cruciatæ radix.

Erucæ flos, & coma, enulæ rad. Eryngij rad. Gent. maior. Imperat. radix. Iuniperi baccæ, liguſtici rad & ſem. napi ſem. nux iuglans, polemoniæ rad. ruta hortenſis, vni fol. rad.

Temperantiora ſunt aq. in ophite vaſe

vase asseruata, ebur fossile, fungus ceruinus, glandium quernarum decoctum, hyperici semen, terra melitensis.

Datur dictorum puluis ad drac. j. ex vino generoso, vel ex aceto tepido, aut vtroque mixto.

Composita variè fingi possunt pro cuiuscumque arbitrio.

Celebre est, & antiquum antidotum ex nuce iuglande cum tribus rutæ folijs, & carica quotidie manè sumptum.

Huc etiam facit Theriaca Diatessaron dicta, paratu facillima.

℞. *Rad. Gentian.*
Bacc. laur. (ad venena præferrem baccas iunip.)
Myrrha.
Rad. Aristol. rot. an. onc. ij.
Mellis despumat. lib. ij.
F. Electuarium.

Sunt quoque ad venenorum, & pestis præseruationem celebres, & paratu facillimi pulueres: Gryseus Cæsaris, & Saxonicus, quorum descriptio extat apud Veckerum lib. 2. antidot. Spec. sect. 20. pag. 721. & 722.

Hoc acetum valet quoque ad venena, & ad pestem.

℞. *Rad.*

℞. *Rad. Angelicæ sylu. in umbra siccat.*
Gran. Iunip. an onc. j.
Myrrhæ onc. sem.
Fol. Rutæ. P. j.
Cinamom. drac. j.

Omnia crasso modo tusa infundantur, & digerantur per octiduum in aceti optimi (rosat. est melius) lib. j. sem. tum coletur, & eius sumatur quotidie mane cochlear vnum ieiuno ventre.

Extrinſ. commendatur raphanus in taleolas dissectus, sub alis gestatus, procurato interea sudore.

Celebria sunt olea magni Ducis, & de Scorpionibus Matthioli, quorum loco alia minus laboriosa, & æquè valida componi poterunt.

℞. *Ol. bene maturi* (quò antiquius eò erit melius) lib. iij.
Vini alb. aromatici lib. j. sem.
Rad. gentian.
Torment.
Imperat.
Vincetox.
Angel. sylu. an. onc. j.
Fol. Hyperici,
Tabac.

Ru-

Rutæ, an M. j.
Gran. Iuniperi onc. sem.

F. infusio S. A. in vase optimè clauso per 4. dies, deinde bulliant ferè ad consumptionem humiditatis, F. expressio, adde & colat. deinde.

Herb. scord. M. j.
Myrrhæ.
Aloes.
Croci an. drac. ij.

Iterum bulliant per 6. horas, F. expressio, & Colatura.

Morsibus, ictibusque venenatis internæ quidem conueniunt alexipharmaca cardiacis mixta.

Externè v. eadem conueniunt mixtа attrahentibus venenum ad partem læsam, vulnusque tenentia apertum, quoad virus expurgatum sit, qualia sunt omnia aperientia calidiora & rubificantia, de quibus alibi dictum.

At propriè alexipharmaca sunt: Ammi sem. aristol. long. bdellium, Dictamus vterque Galega, gladioli radix, gallinaceorum cerebrum, origanum, pimpinellæ, saxifrag. radix, sem., personatæ, succus, Tragopogi, & cuiuscunque Scorzoneræ fol. & radicum succus: sumuntur hæc omnia cum vino albo.

Idem

Idem ferè praestant: Alexipharmaca pro assumptis venenis proposita, illud autem vniuersaliter est supponendum, cuiuscunque Animalis venenati carnem suo morsui, vel ictui admotam venenum extrahere: inde celebris è serpentum aquaticor., sed maximè viperarum puluis ad venena quorumvis serpentum, imò si famæ credendum est, ad omnia venena tum curanda, tum præseruanda, adeò vt puluere semel sumpto ad drac. sem. ex vino aromatico quidam affirment corpus à venenis immune per multos dies reddi.

Paratur autem hic puluis tripliciter, &

Primò quidem:

℞. *Cor, hepar & tres priores vertebras viperæ, vel colubri*, exsicca in furno, tere in puluerem adde *rad. Imperatoriæ partem æqualem*. Misc.

Secundo, caro viperina optimè lota ex vino albo relicto corde, & iecore lentè exsiccetur, vt in puluerem teri possit.

Tertio, caro vip. exemptis in teraneis, excepto corde, & iecore, incidatur, & per octiduum sale condiatur, tum includatur cribro vndique bene

bene munito, & subtus excitetur quotidie suffumigium odoratum quater, aut quinquies, iniecto ignitis carbonibus, puluere ex myrrha, baccis lauri, iuniper. & caryophil. cumque caro optimè redolere sentietur, includatur ollæ vitreatæ operculo lut. probè munitæ, & indatur furno panario, ibique stare sinatur, donec tota carnium substantia cum officulis suis redigi possit in subtilissimum puluerem, huic pulueri plus tribuunt recentiores, quam Antiqui Ther. aut Mithridatico.

Præter ista habet rabidorum animalium virus certa quædam antidota, quibus per 40. dies sumptis, vulnere interim detento aperto arcetur rabies, & aquæ timor. Sunt autem alyssum, cancrorum fluuiatilium cinis, rosæ sylu. radix, & pimpinella communis. Dantur seorsim, vel mixtim à drac. j. ad ij. ex vino albo, vtiliter miscentur rad. gentian.

Galenus suum antidotum parat ex j. parte thuris partibus 5. gentianæ, & 10. cancrorum fluuiatilium crematorum.

Experientia quoque probatum esse aiunt hunc puluerem ad sanandum aquæ timorem, exhibitum in vino à

drac.

drac. ſem. ad drac. ij. quotidie tribus horis ante cibum.

℞. *Fol. polypod.*
Rutæ.
Verben.
Saluiæ anguſti fol.
Plantag.
Abſynth. comm.
Mentæ.
Arthemiſ.
Meliſſ.
Beton.
Hyperic.
Centaur. min. an. p. æ.

Siccentur in charta, & terantur in puluerem.

Hactenus de medicamentis oppugnantibus cauſam morbi principalem, à cuius ablatione morborum naturalium curatio inchoanda eſt, niſi adſit aliquod aliud vrgens quod trahat ad ſe curationem illi enim ſtatim proſpiciendum eſt, etiam ad tempus neglecta cauſæ, & morbi prouidentia, ſi vrgens nullas det inducias, & citæ mortis periculum inferat.

Vrgere autem intelliguntur immediatè quidem, & per ſe 1. imbecillitas ſpirituum vitalium in animi deliquio, & ſyncope; mediatè verò, & ſecun-

cundariò vehementiſſimus dolor, continuæ vigiliæ, immoderatæ quæcunque euacuationes, vnde imminet ſpirituum diſſolutio.

Atque iſtis vrgentibus opponuntur roborantia ſpiritus, dolorem ſedantia, ſomnum conciliantia, fluxus ſiſtentia. Si morbus, aut cauſa principalis ob ſui vehementiam, & ægri imbecillitatem induant aliquando naturam vrgentis; vt calor febris ardentis in ſene, & pituitæ craſſities ac lentor in febre exquiſitè quotidiana, non alia poſtulant remedia, quam per ſe contraria, de quibus partim dictum, partim dicetur infra in cenſu remediorum morbos tollentium.

SYMPTOMATVM
Vrgentium remedia.

SPiritus roborantia, eoſdem reficiunt, vel per accidens tollendo cauſas, ob quas diſſipantur, de quibus non eſt hic ſermo, vel per ſe, tribuendo materiam, ex qua celeriter generari poſſint ſpiritus, & calidum innatum cordis roborando.

Roboratur cor cardiacis, de quibus inter medicamenta oppoſita morbo in intemperie.

Tribuunt materiam aptam conuerti

in ſpiritus, tum alimenta boni ſucci, & tenuis ſubſtantiæ, inter quæ præcellit vinum odoratum, tum odoramenta, quippe quæ tenues halitus ſpiritui affines cordi ſuppeditant.

In cauſa calida: fiant odoramenta frigida, aut temperata, qualia prębent acetum, camphora, roſę, violę, myrthus, cortex pomorum redolentium, & cydoniorum flaueſcentium.

Optimum eſt acetum his materijs alteratum, facta per aliquot horas maceratione, vel leuiſſima ebullitione, tum ad aeris alterationem mixtum aquę cubilibus inaſpergendę, tum ad odoramenta naribus admouenda.

In cauſa frigida fięnt odoramenta ex flor. citri, Arant. Limon. Vetonic. coronar. Iaſmin. Lil. conuaſ. rad. Angel. Cyper. Valerian. hortenſ. fol. Calamenth. Montan. maior. Melliſ. Menth. Roſmarin. Spicę, Lauend. Thym. cortic. Citri. bacc. Lauri, & Iuniper. & quibuſcunque aromatibus.

Præſtantiſſimum eſt acetum generoſum, vel vinum iam dictis alteratum.

Excellit quoque odor carnis aſſę caryophillis, & cinamomo perpunctę, quemadmodum, & panis adhuc calen-

lentis, maluatico vino, vel ſimili generoſo vino reſperſi.

In eundem finem parari poterunt olea ex aromatibus minimè laborioſa, & ſatis vilia pro narium, & cordis inunctione, ſi cum oleo communi claro, & minimè fęcoſo, atque puluere Cinamomi, vel Cariophyllor. fiat veluti pus liquida, quę in vaſe clauſo ſinatur per aliquot dies in loco calido, deindè torculari exprimatur.

Dolorem ſedantia ſunt triplicia. Sanantia nimirum quę cauſam doloris tollunt, propriè anodyma, quę relicta cauſa ſenſum partis demulcent, & narcotica quę ſenſum omnino auferunt, vel ſtupefacta parte, vel inducto ſomno.

Sanantia huc non pertinent, tam latè enim patent, quam morbi, & eorum cauſę à quibus ſolui poteſt continuitas partis.

Propriè anodyma ſunt Althea, amigd. dulc., aq. tepida, anetum, chamomęlum recens, fœnugręcum, lini ſemen, malua, melilotus, oui vitellum, ius pingue.

Pręter quę in extrinſecis conueniunt pro fomentis, animalia exenterata adhuc calentia, pulmones, & omen-

omenta animalium, hydræleum, lana ſuccida, lacouillum, & vaccinum calens, panis triticeus mediocriter coctus adhuc calens.

Pro iniunctionibus adeps fuillus gallinaceus, vitulinus, humanus Butyrum, ſeuum, mucilag., ſem lini, mal. var. althææ fœnugræc. & olea ex dictis herbis, & ſeminibus per decoctionem parata.

Sed præter hæc anodyma communia ſunt quædam alia determinatis partibus dolentibus ſingulariter conferentia, quæ ideò ſpecifica anodyma dici poſſunt.

Ad dolorem capitis ex quacumque cauſa efficaciſſimum eſt hoc oleum.

℞. *Succi verben. optimè depurati lib ij.*

Ol. Roſar ſimpl. lib. j.

Deſtilletur lento igne cinerum, liquor abſtractus denuo affundatur, iterumque deſtilletur, id tertiò repetatur. Miſcetur enim ſuccus oleo inſeparabiliter, eoque tepido imbuatur linteolum pro frontali, & illinantur ſuturæ.

Ad dolorem dentium extollitur oleum deſtillatum per deſcenſum è ligno buxi.

Dolori colico, certam opem adfert cranium humanum præparatum drac. j. pondere exhibitum cum scrup. j. sem. anisi in causa frigida, cum coriandris in causa calida.

Item puluis testiculorum equi castrati ad drac. j. eadem ratione exhibitus prodest.

Ad dolorem hemorrhoidum excellit hoc oleum.

℞. *Rad. scrophular. onc. iv.*
Chelidon. maior. onc. ij.
Spongiar. cynorrhod. innascenti. n. iv.
Sem. Agni casti drac. ij.
Ol. commun lib. ij.

Radices incidantur, reliqua ruditer contundantur, & insolentur per mensem, & seruentur ad vsum, vel macerentur per octiduum in loco calido; deindè coquantur ad consumptionem humiditatis, & fiat expressio cum colatura.

Ad dolorem pectoris singulariter valet oleum è sem. lini ad onc. ij. ad iij. bibitum.

Ad dolores articulorum expertum est hoc fomentum.

℞. *Fol. malua.*
Ebuli.

Plantag. an. M. j.
Aq. fabrorum lib. ij.

Bulliant ad consumptionem tertiæ partis, facta expressione, & colatura dissoluatur salis nitri per sulphur. purgati (appellant salem prunellæ) onc. sem. & linteum imbutum calidè applicetur parti.

Narcotica, eadem parti admota, stupefaciunt, assumpta verò, vel odorata, aut capiti administrata somnum conciliant: Differunt qualitatis intensione à propriè somniferis, quia hæc mediocri frigiditate, & humiditate somnum conciliant. Illa vtriusque qualitatis excessu soporem inferunt, & si largius vsurpentur, etiam carum, & Apoplexiam.

Est tamen quidam narcoticorum gradus; alia sunt mitiora, quorum vsus non est tàm periculosus; alia valentiora quibus non est vtendum, nisi dolore, aut vigilia, valde vrgente.

Mitioria, sunt, intrinsecus quidem sem. papau. alb. ad drac. j. circiter, extrinsecus verò in lotionibus, fol. solani hortensis, & papaueris satiui.

Valentiora, sunt cicuta, hyoscyamus albus, mandragora, opium, stramonium rotundum; hyoscyamo nigro,

gro, & ſtramonio longo ſatius eſt abſtinere ob inſignem noxam, quam viſceribus afferunt.

Ex alijs fiunt odoramenta, & lotiones pedum, & capitis: ſoli opio, & ſtramonio rotundo internus vſus concedatur.

Datur ſtramonij ſemen in ſubſtantia à ſcrup. ſem. ad ſcrup. j. circiter, infuſum à ſcrup. j. ad ſcrup. ij. corrigitur vino generoſo.

Opium datur à gr. ij. ad v. correctum croco, aut pipere, & vel in pillulam redactum, vel infuſum vino generoſo; orientale opium noſtrate, paulò validius eſt, ſed quia exoticum opium ſæpe adulteratum ad nos conuehitur, & aliquando magno pretio venditur: ſatius eſt purum ex noſtrate papauere, præparare hac Quercetani ratione. Sume quamlibet quantitatem capitum papaueris hortenſis rubeum florem gerentis, quando iam primi flores explicati apparent, tunde in mortario lapideo cum piſtillo ligneo, materiam pone in vitro capaci, & tantum vini albi generoſi affunde, (arbitror aceto ſumpto opus melius proceſſurum) donec materia optimè irrigata ſit, & vinum duobus tráſ-

uersis digitis supereemineat, digerantur per quindecim dies circiter, cumque materia, rubescere incipiet intense, includatur materia lineo sacculo, & fortiter exprimatur, quod expressum est, lento igne diuaporet ad melleam consistentiam, quam adhuc calentem conijce in aquam frigidam, vt materia coaguletur, tunc exime, & humiditatem abstergere.

Cæterum ex compositis Narcoticis duo sunt præstantissima, & præ alijs officinalibus paratu facillima:

Primum est Guainerij pro vsu externo.

℞. *Opij.*
Succ. Hyosciami.
Succi Mandragor.
Succi Mororum immaturorum.
Succi Lactucæ.
Succi Hederæ arboreæ an. onc. j.

Dissolue opium succis, eo dissoluto imbue spongiam, & ad solem per xv. dies exsicca, cum vti voles, merge spongiam in aqua tepida, & naribus admoue; retinet hæc spongia vim suam per aliquot annos.

Alterum inseruiet vsibus internis, lau-

laudanum nimirum, quod bidui spacio parari potest hac ratione.

℞. *Extract. croci scrup. j.*
Extr. spec. Diamoschi. scrup. ij.
Extr. opij praparat. scrup. iv.

Misc. & cum *guttis iij. ol. caryophil.* destillat. malaxa.

Crocus, & species extrahuntur aqua vitæ, opium v. aceto destillato.

Præparatur autem opium, si subtiliter concisum lento calore exsiccetur, donec fumum amplius non emittat: & digitis trium in puluerem redigatur. Huius dosis est à gr j. sem. circiter vsque ad gr. v. dolores soluit, vigilias pertinaces sistit, & immoderatos acresque fluxus compescit.

Somnum conciliant etiam Narcotica, & quidem tantò potentius, quam verè somnifera, quanto validiores causas requirit sopor, quam somnus, quo fit, vt ferè somniferis non conferentibus tandem veniendum sit ad narcotica, seu soporifera iam dicta.

Vere autem somnifera sunt Amygd. dulc. & earum emulsio, lac quodque, lactuca satiua, muscus arboreus recens, nymphæa, semperviuum malus, viola purpurea, vmbilicus vener. & vinum oligophorum bene-

lymphatum, horum administratio varia est.

Iura carnium alterantur lactuca, & violis.

Datur emulsio amygd. dulc. ex decoctione lactucæ editur lactuca cocta condita aciditate arantij, citri, aut limonum.

Ex herbis fiunt decoctiones pro capitis, & pedum lotione.

Parari potest pro illisione narium, & temporum, extemporaneum oleum hac ratione.

℞. *Lactuc.*
Nymphæ.
Sempreuiui.
Solani hortens. an. M. j.
Ol. commun. onc. viij.

Coq. lento igne ad humiditatis consumptionem, exprime, & cola.

Eundem habet vsum oleum violatum, & nenupharin. officinar.

Fluxum sistentia illa omninò sunt, quæ materiam prauo motu agitatam sedant repellendo, reuellendo, intercipiendo, viasque adstringendo, ideo non sunt hoc in loco denuo recensenda.

Quæ nonnullis fluxibus magis appropriata esse videntur, peculiariter

ad-

adnotabuntur in censu astringentium.

Restat ergò enumeratio medicamentorum pellentinm morbos, quorum vsus est maxime post causæ, & vrgentis ablationem; morborum autem tria summa genera statuuntur, intemperies, mala conformatio, & soluta vnitas.

ALTERANTIA morbosam intemperiem totius, & partium.

QVamuis morbosæ intemperies sint octo, quatuor simplices, totidem compositæ, non est tamen necessarium octo alterantium ordines constituere. Primò, quia intemperies compositæ curantur simplicibus alterantibus mixtis, atque compositam qualitatem, prout exigit necessitas; producentibus; deindè, quia inter qualitates simplices, humiditas, & siccitas tolluntur ferè medicamentis calidis, aut frigidis: humiditas enim excrementitia curatur, tum calidis rarefacientibus, & absumentibus, tum frigidis exprimentibus, tum aridis vtriusque generis cohibentibus humiditatem.

At morbosa siccitas, cum supponat

defectum natiuæ humiditatis, quæ non restituitur medicamento, sed alimento, tollitur potius congruo victu, & aliquo calore in exsiccata parte excitato, cuius beneficio sanguis eò attrahatur, & facilius coquatur, itaque satis erit proponere medicamenta calefacientia partes refrigeratas, & refrigerantia calefactas. Siquidem vtrisque simul mixtis facile erit medicamentum in actiuis temperatum conficere, in passiuis autem humidum, aut siccum, provt necessitas, & tollenda intemperies postulare videbitur.

Alterantium porrò medicamentorum cum duplex sit genus, alia sint determinata, à quibus certæ partes magis affici videntur: alia sint indeterminata, quæ in totum corpus indifferenter agunt, sufficiet proponere tantum alterantia determinata, quoniam totius corporis intemperies alicuius præcipuè partis noxam sequitur, cuius remedia, & toti corpori opem ferunt.

Alterantia determinata sumunt nomen à parte, quam iuuant, vnde cephalica à capite, ab oculis ophthalmica, ab articulis Arthritica, à neruis neu-

neurotica, à partibus spiritalibus pneumonica, à corde cardiaca, à ventriculo stomachica, à Iecore hepatica, à splene splenetica, à Renibus Nephrica, ab vtero hysterica denominantur.

ALTERANTIA
Caput.

C*Ephalica calida* quæque refrigerato capiti conueniunt, præcipua, & magis obuia Abrotanum, betonica, buxi lignum, calamenth. chamædrys, hyssopus, lauri folia, & baccæ, lauendula, maiorana, pæonia, rosmarinus, ruta hortens. & capraria, saluia, satureia, serpillum, stæchas, thymus, viscus quercinus, valerianæ syluestris radix, aquæ thermales sulphuratæ debito modo haustæ.

Ex alijs parentur decocta, electuaria, & vina medicata loco confectionum, & conseruarum officinalium.

Exemplum decocti.

℞. *Limatur. ligni buxi onc. ij.*
Visci quercini subtiliter incisi onc j.
Aq. communis lib. vj.

F. Infusio per horas xv. postea adde.

Fol. Betonic.

Calamenti.
Maioran.
Saluia. an. M. j.
Rad. pęonie. onc. sem.
Bac. Lauri drac. ij.

F. decoctio lento igne ad consumptionem tertiæ partis & F. Colatura, cuius exhibeatur lib sem. pro vice per aliquot dies.

Antiqui in curanda intemperie non admodum recenti, quadraginta circiter dierum spatio sua medicamenta administrabant, quorum exemplo nunc vt plurimum insistimus.

Exemplum Electuarij.

Beton.
Calamenth.
Chamadry.
Maioran.
Rosmarin.
Saluia an. M. j.
Saturei.
Hyssop. an. p. j.
Bac. Lauri.
Thuris an. drac. ij.
Mellis despumat. quadruplum.

Misc. F. Electuarium.

Vina medicata magis commendantur ex infusione rorismarin., & saluiæ.

Ex-

Extrinſecus probantur lotiones, & ſtillicidia, vel aquar. thermalium ſulphuratarum, vel decoctiones dictarum herbarum, præſertim paratæ ex lixiuio, cui addi poteſt rad. arundinis, folia aſari, & hederæ muralis.

Ex iiſdem herbis addita portione Thuris fiunt pulueres inſpergendi ſuturis.

Vtile eſt quoque ſuffumigium Thymi, & maior. tubulo exceptum, eo modo, quo tabaci fumus excipitur.

Denique fiunt olea per decoctionem dictarum herbarum pro temporum, narium, & ſuturarum illitione.

Refrigerant calefactum ceraſa nigra, cranium humanum vſtum, hordeum, liguſtri flos portulaca, roſæ, ſalicis flores, vitis capreoli, & omnia ſomnum conciliantia, ex quibus parabuntur decoctiones.

Excellit potus rectè inſtitutus aquæ Thermalis ferratæ.

Externè fiunt frontalia ex poſca, maximè alterata, fol. ſalicis, myrthi, lactucæ, violar. & ſolani.

Fiunt capitis irrigationes ex eodem decocto, vel lacte tepido.

Fiunt oxyrhodina ex ol. roſ. & viol. cum quarta parte aceti.

Fiunt odoramenta ex rosis,& violis.

Vtilissimum est acetum his floribus alteratum, addito tantillo camphoræ.

Laudatur quoque oleum per insolationem factum ex floribus salicis pro narium, & temporum illitione.

OCVLOS ALTERANTIA.

Oculis refrigeratis cùm, vel sine materia crassa affluxu, conueniunt Chelidonium maius, Euphrasia, Fœniculum, Ruta hortensis, Verbenaca. Ex quibus fiant decoctiones, & Electuaria pro vsibus internis.

Commẽdatur vsus vini Euphrasiati.

Extrinsecus fiant fomenta ex iisdem decoctionibus, quibus vtiliter miscebuntur anagallis, & fœnumgræcum probe lotum, nec non momentum croci, aut aquæ vitæ.

Confert fotus aquæ marinæ cum tantillo croci.

Præstantissimum est sequens Collyrium ad oculos corroborandos, omnemque nubeculam, & suffusionem non confirmatam discutiendam.

℞. *Vini Maluat. lib. ij.*
Cran. Tritici.
Sem. fœnicul. an. M. sem.
Cinam. elect. confracti drac. ij.
Cariophyl. contus. scrup. iv.

Fol.

Fol. Rutæ.

Cimar. Lauri. P. sem.

F. infusio per diem, deindè coquantur lentissimo igne ad consumptionem quintæ partis, F. Colatura adde.

Tutiæ preparatæ drac. ij

Misce, & cum vti voles decoctum agita, & turba: Si ad nubeculam, & & suffusionem paretur, seruetur in æneo vase ad vsum, alias reponatur in vitreo.

Calefactis conuenient Cephalica pro vsibus interuis.

Extrinsecus confert fomentum, & frequens instillatio lactis tepidi, quo thus ignitum restinctum sit.

Si fluxio sit valdè acris, addatur quarta pars aquæ albuminis oui.

Vrgente dolore, & acerrima fluxione instilletur tantillum emulsio. sem. papau. albi.

Iuuat quoque cataplasma ex pomo dulci in lacte cocto, & contuso.

Valet quoque fomentum aquæ fluuialis tepidæ, in qua thus aliquoties extinctum sit.

ALTERANTIA
Articulos.

A*Rticulis refrigeratis conueniunt* chamæpytis, seu Iua Arthritica, he-

helichryson, Iuniperi lignum, & baccæ, lignum lentiscinum, resina quæcunque maximè Therebinthina, saluia, & smilacis asperæ radix.

Inter composita duo excellunt. *Primum* est vsus Therebintin per xv. dies circiter. Datur sola, vel ante conueniens decoctum hac ratione.

℞. *Therebint. drac. ij.*
Pul. iua arthrit. drac. sem.
M. T. B. pro vna vice.

Si corpus sit humidius, vtiliter miscetur scrup. sem. Trocisc. de Vipera, vel pulu. Viper. descripti.

Alterum est decoctum ligni lentiscini sumendum per plures dies cum tenui victu, prout necessitas postulare videbitur. Exempli gratia.

Ligni lentiscin. onc. ij.
Iuniper. vel *visci quercini onc. j.*
Aq. comm lib. vi.

Materia incisa infundatur per diem naturalem, deindè addantur.

Fol. Beton.
Iua.
Rosmarin. an M. j.

Bulliant lento igne ad consumptionem tert. partis Col. dentur onc. vij. pro vna vice.

Extrinsecus conueniunt balnea, & luta

ſui atherm. ſulphur. & aluminoſ.

Præterea fomenta ex vino rubro generoſo alterato Iua, ſaluia, ebulo, roſmarino, tabaco, & myrthi folijs addito pauxillo ſalis, & aluminis.

Item Illitiones ex adipe vulpino.

Tandem ad articulorum corroborationem conferunt Vinacea calida, & frictio cum oleo antiquo, & quarta parte ſalis.

Turcæ magna cum vtilitate vtunt articulos, ſed igne ſuaui, neque admodum moleſto, imbeuunt enim linteolum lineum aqua ardente, tum accenſum impingunt in articulum, ſicque reſtinguunt.

Compertum eſt dolores articulorum vſu ſequentis aquæ per integrum annum, etiam antiquos, vel omninò ſanari, vel longè mitiores, & infrequentiores reddi.

℞. *Summit. & flor. Roſmarin. partes ij.*
Aq. vitæ rectificat. par. iij.

F. infuſio iu vaſe optimè clauſo per horas quinquaginta, tùm deſtilletur B. M. vaſis ex omni parte benè munitis, huius aquæ drac. j. ſumatur ſingulis ſeptimanis ſemel, & quotidie manè lauetur cũ ea facies, & articulus læſus.

Ca-

Calefactis articulis conferunt internè quidem ossa humana cremata ad drac. j. circiter, alijs refrigerantibus mixta.

Item, decoctio ligni lentiscini additis rosis, & myrthi folijs.

Externè conuenit posca, maximè cum aceto rosaceo, aqua pluuialis chalybeata, vel aqua fabrorum alterata, rosis, pampinis, & myrtho.

Pro illitione valet ol. ros. myrthin. & ranarum.

Parabuntur ex tempore per decoctionem dictarum materiarum.

Tale quoque linimentum erit vtilissimum ad leniendum dolorem ex calida, & acri fluxione.

℞. *Ol. Ros.*
Myrthin. an. onc. j.
Mucilag. sem. Cytonior.
Psill. j.
Maluar. an. drac. ij.
Cera, aq. fontan. sæpius lota onc. j. sem.
Misc. F. Linimentum.

ALTERANTIA
Neruos.

N*Eruis refrigeratis præcipuè conueniunt* chamædrys, castoreum,

ce-

cerebrum leporis assum, centauri ma. rad. hyperic. Lauendul. myrrha, nuclei pini, peucedanum, primula veris, Spica Italica, saluia, & trifolium bituminosum.

Ex his componuntur aliqua efficacia, maximè autem decoctum, quale est arthriticum descriptum, addita chamædri, & primula veris.

Ebolus ex therebinthina cum drac. j. circiter Cerebri leporis assi, & scrup. j. circiter castorei.

Extrinsecus singularem vsum habent balnea, & luta thermalia, sulphurea, & bituminosa.

Item fomenta ex vino generoso dictis herbis alterato, addita portione aquæ ardentis.

Pro vnctione fiunt olea per decoctionem herbarum dictarum cum quibus aliqua lumbricorum terrestrium Vino ablutorum quantitas bullierit.

Duo præstantissima parantur linimenta *pro neruorum frigidis affectibus*, quorum alterum Spasmo ex repletione, alterum paralysi, stupori, ac tremori vtilissimum est.

Primum paratur ex stellionibus hac ratione.

℞ *Stel-*

℞. *Stelliones*. *Num*. *V*. vel eorum loco *lacertas virides* totidem.

Infunde viuos in *Oleo Chamomel. onc. vij.* cumque interierint bulliant in eodem vsque ad colliquationem carnis, mox fiat excretio, cui adde tertiam partem liquaminis anseris assati, repleti thure, lardo, myrrha, & portione croci.

Alterum paratur ex anseris pinguedine hac ratione.

℞. *Fol. chamaedrios*.
Iuæ.
Saluiæ.
Primul. veris.
Lauend.
Hypericon. an. M. j.
Gr. Iuniper. onc sem.
Myrrhæ.
Thuris an. drac. iij.
Castorei. drac. j sem.
Croci drac. sem.

Herbæ irrigentur aqua Vitæ, deinde t undantur, & cum reliquis fiat farctura, qua impleatur anser, Cinamomi frustulis perpungendus, deinde in veru assandus, collige colliquamen, cumque nihil amplius diffluet, dissecetur anser, & buliat in Vino albo per horam, supernatantem pinguedinem col-

collige, & miſce priori liquamini.

Sunt qui oleo per arenam ex lumbricis terreſtribus Vino generoſo ablutis deſtillato tantum tribuunt, vt eo ſolo paralyſin, curari poſſe affirment.

Calefactis neruis eadem conferent, quæ pro articulis deſcripta ſunt, exceptis crematis oſſibus.

ALTERANTIA
Partes ſpiritales.

PNeumonica tum calida, tum frigida, quæ materiam vijs ſpiritalibus inhærentem educunt, iam propoſita ſunt in cenſu vacuantium pectus per ſputum: eadem corrigendis quoque pulmonum intemperantijs aptari poſſunt, ſed præter illa peculiariter valent ad calefaciendum, & ſiccandum pectus.

Aqua Thermalis ſulphurea pota.

Caricæ aliquot aq. vitæ maceratæ, donec turgeant, ſumptæ ieiuno ventre, & in ingreſſu lecti.

Decoctum enulæ, farſaræ, hyſſopi, praſſij, pulmonariæ, ſatureiæ, Thymi; euadet decoctum præſtantius, ſi fiat cum gallo veteri dictis herbis infarcto; iiſdem opportune alterabitur mulſa plenior pro ordinario potu, aut

Oxy-

Oxymel inde componetur quotidie manè ad onc. ij. exhibendum.

Eſt quoque præſtans vinum mulſum, præſertim ſi hyſſopo, aut thymo alteratur.

Omnibus præcellit ſulphuris vſus, & terebinthinæ, vel alicuius reſinæ, maximè Laricinæ, & Abietinæ.

Dabitur quotidie drac. j. ſulphuris, maximè præparati, & in pollinem redacti cum ouo ſorbili.

Reſina datur ad drac. ij. quæ præſtans erit, ſi calida bibatur diſſoluta onc. ij. Oxymelitis.

Externe conferunt balnea ſulphurea, mora propè ſulphureas thermas in aere vaporibus calidis, & poteſtate ſiccantibus pleno.

Vel fiant cataplaſmata pectori ex farina meliloti, fœnugræci, pulu hyſſop., calamenti, & portione ſulphuris cum melle, vino albo, & oleo de ſeminibus lini.

Calefacto pectori conuenient præter propoſita, ad expectorandum ſputum ſalſum, potus aq. thermal. tùm acidularum, tùm ferrearum, & chalybeatarum.

Vſus Lactis, niſi obſtet deſtillatio, & decoctio, vel ligni ſantalor. rub. vel

ligni

ligno Rhodij, maximè radicis sumenda per plures dies cum victu tenui ad frigidum vergente, præcipuè ex hordeo, & seminibus frigidis maioribus.

Decoctio talis esse poterit.

℞. *Santal. rubr. vel ligni Rhodij minutim incisi onc. j.*
Rad. Cichorei.
Hordei. an. onc. sem.
Aq. fontan. Chalybeat. vel pluu. lib. ij.

F. infusio per horas xv. tum bulliant ad consumptionem medietatis, & F. Colatura pro duabus vicibus.

Celebratur etiam frequens vsus cõseruæ rosar. tùm in ingressu lecti, tùm manè ieiuno ventre, præsertim si immitantur aliquot guttulæ Spiritus acidi sulphuris.

Pro Externa refrigeratione sufficient illitiones ex oleo, vel vnguento violaceo paratæ.

ALTERANTIA
Cor.

CArdiaca sunt multa quidem ex alexipharmacis venenorum assumptorum, omnia v. proposita pro alexipharmacis febrium malignarũ, & pestis, sed præter illa conuenient quoq;

cordi refrigerato aromata cuiuscumque generis, aurantior. cortex, angelica odorata, calendula, calament. mont. caryophylleus flos, cardiaca, herba caryophyllata, Flos lil. conuall, hedera terrestris, Lauendula, melissa, menta, ocymum quodcunque petasitis radix, rosmarin. spica Celtica, & Italica: Vlmaria.

Ex his confici poterunt syrupi, Decocta, Electuaria, item pulueres, ac species inspergendæ cibis.

Optima erunt ad hoc opus composita iam descripta pro venenis assumptis, & in corpore natis, febremque malignam inferentibus.

Item calida reficientia spiritus etiam proposita.

Poterit quoque parari vinum medicatum, quod per se cordi est amicum. Exempli gratia.

℞. *Calamenth. montan.*
Card. Sancti.
Scordij.
Rutæ caprariæ.
Lauendul.
Meliss.
Rosmar. an. M. j.
Rad. Caryophyllatæ.
Dictamin. alb.

Im-

Imperator.
Cortic. Arantior. an. onc. j.
Myrrha.
Cinamom.
Caryophillor. an. onc. sem.
Croci drac. j.

Terantur seorsim in puluerem, tùm indantur manicæ Hippocratis, & per puluerem traijciantur vini albi aromatici lib. vj. quater, aut quinquies, cuius Vini dari poterunt onc. ij. circiter pro vice, si traijciatur eo modo, aqua Vitæ, erit medicamentum efficacius, & dari poterit ad cochlæar. vnum.

Pro externis remedijs parentur sacculi ex dictis herbis, & aromatibus ad regionem cordis gestandi.

Item fomenta ex vino aromatico ijsdem rebus alterato addita semper portione croci ad maiorem penetrationem.

Denique illitiones fiant oleis eorundem simplicium decoctione paratis, aut oleis aromaticis ea ratione paratis quæ exposita est titulo reficientium spiritus.

Cordi calefacto conueniunt temperatiora pro venenatis febribus proposita, & præterea ebur, flos salicis,

ma-

mater perlarum præparata, myrthus, nymphæ, os de corde cerui, poma redolentia, rosæ, santala, violæ.

Ex his habes aliqua composita inter alexipharmaca febrium pestilentium.

Vtilissimus erit quoque vsus conseruæ violar. aut rosar. cum scrup. j. salis ex matre perlarum pro vice.

Fiet autem sal, si matrem perlarum vstam dissoluas aqua borag. calida, addita portione aceti ros. tùm destilles per filtrum, ac tandem coagules, facta totius humiditatis diuaporatione.

Externè fiunt Epithemata ex aq. flor. salicis, rosar. viol. nymph addito succo citri, aut limonum, aut aceti ros ad penetrationem, ac si præsto sit camphora, imponantur quoque v. aut vj. grana; loco aquarum sumi poterunt decoctiones borrag. bistort. Cyani, nymp. & viol. cum ijsdem succis, & aceto ros.

ALTERANTIA
Ventriculum.

STomachica calida præcipua, & magis obuia sunt absynth. cuiuscunque generis, sed præcipuè commune, & ponticum, arantiorum, & citri cortex, ac sem., amygd. amar.

gen-

gentiana, maior. menta, origanum, rosmar. & aromata omnia.

Ex compositis paratu facilibus commendatur vinum absinthite oxymel absynthite.

Aqua vitæ alterata maceratione absinthij in vmbra siccati additis, si lubet, aromatibus.

Vinum generosum (quale fiet traiectum per aromata, sem. odorata, aut dicta simplicia trita) ad onc. ij. per multos dies ieiuno ventre sumptum cum gr. j. aut ij. piperis crasse triti.

Confert etiam potus aquar. therm. sulphur. & salitarum. vt ilissimum erit tale oxymel si eius quotidie accipiatur cochlear. vnum, aut alterum.

℞. *Herb. Ansith.*
Calament.
Menta.
Rosmar. an. M. j.
Cortic. arantior. aut Citri. onc. j.
sem. Anis.
Cinamom. an. drac. j.
Mellis lib. j.
Vini albi generos. lib. iij.

Coquantur lento igne ad mellis despumationem, colaturæ adde.

Aceti optimi lib. sem.

Coq. ad syrupi consistentiam, cum

refrixerit, inijce zinziberis subtiliter puluerisati drac. ij.

Prodest quoque mirum in modum quotidie sumere ex ouo sorbili drac. j. circiter, mastich. puluerif. cum momento zinziberis, aut zedoariæ.

Extrinsecus conferent thermarum sulphur. stillicidia, quæ deficientibus aquis parari poterunt ex vino, præsertim rubro generoso, alterato prædictis herbis, vnde etiam fient fomenta.

Vulgus parare solet optima fomenta ex absynthio super tegulam calefacto, & consperso vino maluatico.

Item ex pane tosto, tùm consperso vino maluatico, & pulueribus aromaticis, præcipuè Caryophyllis, galanga, & mastiche.

Parentur olea pro illitione ex vnius, aut plurium simplicium decoctione, v. gr.

℞. *Absint. commun.*
Menta.
Origan.
Calament.
Lauendul. an. M. j.
Summitat. rosmarin. M. sem.
Ol. commun.
Vini Aromat. an. lib. j.

Co-

Coquantur lento igne ad consumptionem humiditatis, & F. expressio cum colatura, ad vsum.

Calefacto Ventriculo conferent: aciditas arantior. agresta, berberis, cerasa, acida, corni fructus, cotonea mala, granator. acidor. succus, hypocistis, labruscæ flos, mala austera, mora immatura, pyra austera, pruna syluestria, & eorum succus, ribes vulgaris, rosæ, sorbæ, succus Rhois, seu sumach, trifolium acetosum, vua crisp., vinum austerum bene lymphatum.

Dari poterunt dictorum fructuum, & herbarum succi, vel decoctiones cum emulsione sem. frigid. maior.

Lactis quoque asinini, aut caprilli aliquo ex dictis succis temperati, vsus est opportunus.

Quemadmodum & potus thermarum, acidularum, aut ferrearum, quales sunt in Italia Chaldarianæ, Lucenses Noceranæ, & B. V. montis orthonis.

Extrinsecùs fiant fomenta, & epithemata ex decoctione rosar. myrthi, balaustior. cytinorum, malicor. hypocystid. labruscæ, addita portione aceti ros.

Vtilissimum est Emplastrum ex pulpa Cydonij cocti in aqua pluuiali, vel chalybeata resperſum momento pulueris mastiches, & rof. rubr. loco cydoniorum ſumi poterunt mala auſtera.

Illitiones fient ex oleo cum dictis herbis decocto ad humiditatis conſumptionem addita ſemper portiuncula ceræ aliquoties poſca ablutæ.

Exſiccato ventriculo cum defectu natiuæ caliditatis nihil præſtantius lacte per multos dies vſurpato 5. aut 6. horis circiter ante cibum, ſumendum ſenſim ab onc. iv. incipiendo vſque ad onc. vij. circiter, recens mulctum, & cum tertia parte mellis circiter, ne aceſat.

Extrinſecùs iuuabunt fomenta, ex oleis præcipuè, aut non valde calefacientibus, aut exceptis lana ſuccida.

Conferent etiam picationes factæ cum pice liquata momento olei abſinthij, & ad partem relictæ vſque ad modicum illius ruborem, interim noctu fouendus eſt ventriculus, vel admoto catello, aut manu propria, vel puello impubere.

ALTERANTIA
Intestina.

INtestinis eadem ferè conueniunt, quæ ventriculo ob partium connexum, & eiusdem substantiæ proprietatem.

Refrigeratis tamen, vt in colico affectu, sæpe contingit, peculiariter conueniunt cuminum, lauri baccæ, ruta, & arantior. cortex. Dari poterit eorum puluis ad drac. j. ex vino aromatico, vel emulsione sem. citri, aut arant.

Commendatissimum est vinum medicatum diuturna maceratione cortic. Arantior. ad doloris colici curationem, & præseruationem, si quotidie vsurpetur.

Ad idem efficacissima est Theriaca diatessaron descripta inter alexipharmaca exhibita ad drac. j. per se, vel cum vino aromatico.

Hæc eadem Clysteribus infundi possunt quacunque forma, quibus vtilissimè adduntur ol. nucum, colocynthidis decoct. & therebinthina, vel resina abietina, aut laricina, dissoluta cum oleo.

Exempli gratia.

℞. *Decoct chamomeli.*
Fol. Lauri.
Colocynth. in petia ligata lib.j.
Ol. Laurin. vel ol. nucum. onc. iij.
Mellis crudi.
Therebint. an. onc. ij.
Salis comm drac. ij. Misc. F. Clyster. secund. artem.

Extrinsecùs apprimè conueniunt illitiones ex oleo laurino, & rutaceo, nec non luta thermarum sulphurearum.

Calefactis intestinis vtilia sunt omnia refrigerantia stomachum, & hepar, sed primas tenent aq; acidulæ, & ferratæ thermales, potæ ieiuno ventre.

Lac clysteribus additum, & medij abdominis irrigatio frequens, posca subfrigida, quo remedio dolores intestinorum à tenui, & mordacissima bile facile, & citò mitigantur.

IECVR ALTERANTIA.

IEcori *refrigerato conueniunt* Absinthium, agrimon. chamædrys, gentiana quæcumque lauendula, Iuniperi baccæ, & lignum polium, spica Celtica, & Italica, quibus adde aromata omnia, & diuretica calidiora.

Inter

Inter composita maximè probantur vina generosa medicata absinthio, & aromatibus, qualia proposita sunt pro ventriculo.

Optimum est quoque ligni iuniperi decoctum addita coma absinthij, quod gratius euadet addita portione mellis optimi despumati, præsertim si coquantur cum vino albo generoso in iulepi consistentiam, qua ratione fieri poterunt ex aromatibus, & diureticis calidis varia decocta, addito semper absinthio.

Externa conueniunt fomenta ex Vino aromatico dictis materijs alterato.

Item luta thermarum sulphuratarum.

Illitiones oleo ex dictis simplicibus per decoctionem composito, quale descriptum est pro ventriculo.

Denique sacculi ex ijsdem materijs rariori linteo inclusis, super iecoris regionem gestati.

Calefacto verò iecoris maximè conferunt inter simplicia. Acetos. cichor. cucurbitæ pulpa, & sem. citrulli pulpa, & semen Endiuiæ, æpatica, hieracium, hordeum, lapathum quodcumque lactuca, lac (si absint

obstructiones, & febris) maximè acetosum, melonum pulpa, & sem. portulaca, scariola, sonchus, Taraxacon, trifolium acetosum, serum lactis solum, vel cum emulsione sem frigidor. maior.

Ex herbis fiunt decoctiones in aqua, vel exprimuntur succi, qui reseruantur ad hyemem tùm depurati, tum condensati, illi ab onc. j. ad jj. misc. iuri carnis hyberno tempore, hi verò à drac. j ad drac. ij dantur, & formantur in bolos vel dissoluuntur.

Comedūtur herbæ quoque olerum more elixæ in aqua, aut iure carnis.

Ex hordeo fit ptisana, quæ gratior redditur dealbata emulsione sem. melonum, aut cucurbitæ, cuius vsus vtilis est quoque in panatelis.

His omnibus addantur aquæ naturales, vel acidulæ, vel ferratæ recensitæ pro temperando ardore ventriculi, illarum enim congruo potu nihil est præstātius ad iecoris refrigerationem.

Extrinsecus conueniunt Epithemata ex succis, & decoctione potissimum cichorei, & sonchi cùm octaua parte aceti rof. vel aceti vulgaris, in quo tantillum absinthij cum rosis bullierit.

Ex Violis quoque & rosis parabitur oleum pro illitione, quod etiam efficax fuerit factum per decoctionem herbar. propositarum, cum oleo communi ad consumptionem humiditatis.

Sed omnibus remedijs præstat balneum aquæ dulcis toti corpori administratum, post debitas euacuationes, nisi febris obstet.

LIENEM ALTERANTIA.

L*Ienis refrigerato peculiariter accommodantur* agni casti semen, borrago, buglos. cappar. radicum cortex, ceterach, cuscuta, filicis, radix, fraxini cortex, & sem. fumaria, hederæ muralis baccæ benè maturæ, lingua ceruina, lupuli flos, & radix, osmundæ radix, tamariscus, teuerium thymus. Horum pulueres bibantur ad drac. j. per 40. dies ex vino absinthite chalybeato, aut aq. fabrorum.

Ex his componi possunt varia, extemporanea, decocta, vina medicata, & Electuaria.

Excellunt decocta ligni fraxini, tamarisci, teucrij montani, & chamædryos, præsertim restincta chalybe, nouo, vel parata ex aqua fabrorum clarificata.

Sunt qui ex aceto, maximè passulato, hæc decocta parant ad minuendos extuberantes lienes; si acetum scylliticum sit præ manibus, vtiliter miscebitur decoctis ad semicochlear.

Vina parantur maceratione dictarum materiarum, fiuntque præstantiora addito chalybe præparato cum cono sulphuris, quæ præparatio fieri poteſt ex tempore. Exempli gratia:

℞. *Fol. Chamedrios.*
Cuscut.
Cetrach.
Fumar.
Buglos. an. M. j.
Sem fraxini.
Bac. hederæ mural. an. drac. ij.
Thymi
Absinthij, an p. j.
Chalybis præparati onc. j.
Vini albi generosi lib. iij.

F. Infusio ad Solem, vel in loco calido per octiduum, agitando quotidiè materiam semel, atque iterum. Denique vinum percolatū sumatur quotidiè ad onc. iv. per multos dies, quatuor horis ante cibum, & ante opportunum exercitium.

Electuaria fient ex ijsdem rebus, addito chalybe præparato, vel Ammo-

moniac. & quadruplo mellis despumati.

Sunt qui baccis hederæ in puluerem redactis, & vel commixtis melli ad consistentiam electuarij, vel bibitis ex vino, aut iure Cicerum ad drac. j. per quadraginta dies miram tribuunt efficaciam.

Extrinsecus conueniunt fomenta ex decoctione herbar. emollientium, addita radice bryoniæ, & cyclaminis, folijs hederæ, tabaci, ebuli, & absinth. ad part. corroborationem, nec non portione vini albi, & aceti sub finem decoctionis ad maiorem penetrationem.

Vtilis est huius decoctionis extinctæ molari, aut pyrite lapide fumus exceptus.

Præstantissima quoque sunt fomenta ex filo cannabino cocto in lixiuio forti, & calido madidoque admoto parti. Insuper ex lutis thermalibus bituminosis xv. aut xx. dierum spatio vsurpatis.

A fomento vngatur pars oleis ex tempore factis, coquendo simul, vel seorsim, cyclamen, bryoniam, cappares, flores genistæ, tabacum, fol. hederæ, colocynt. ex oleo communi

 cum

cum vino albo, & aceto ad humiditatis consumptionem, addendo absinthium vel amygd. amar. ad tuendum robur partis.

Post conuenientem vsum fotuum, & illitionum applicetur parti ceratum, vti est vulgare ex Ammoniaco dissoluto ex aceto scyllitico, vel paretur similis facultatis aliquod ex dictis simplicium pulueribus, addito momento olei commemorati, & sufficienti quantitate resinæ pini, vel picis albæ, & ceræ nouæ.

Laudatur quoque propolis melle adhuc turgida per se contusa ad Emplastri formam addito tantillo mastiches ad partis robur.

Horum loco conferet sacculus ex æquis portionibus radic. cucumer. sylvest. pulpæ Colocynth. & absinth. super lienem gestatus.

Calefactum lienem refrigerant eadem, quæ pro hepate sunt proposita, sed addenda sunt quædam attenuantia temperata, ob succi, quo nutritur lien, crassitiem.

Huiusmodi sunt fragaria, capil. Vener. lupuli, asparagi, trichomanes, acetum, aqua fabrorum clarificata, quibus alterentur decocta, fomenta, epi-

epithemata; non negligendo in externis remedijs aliquid absynt. ad part. robur conseruandum.

RENES, ET VESICAM Alterantia.

R*Enibus, & vesica*, eadem conueniunt propter operis communionem, partiumque connexum.

Refrigeratis ergo prosunt omnia diuretica calida suo loco proposita.

Item betonica, chamomelum, cyperi longi radix addita decoctionibus, & electuar.

Sed præstantiora censentur ad calefaciendas: vias vrinarias, tùm aq. sulphureæ pluribus diebus haustæ ieiuno ventre ad aliquot libras, imposito puluisculo anisor. vel fœniculi, aut similis diuretici pro primo cyatho, tùm resina laricina, aut abietina sæpius sumpta in bolo ad drac. ij. circiter, vel per se, vel cum puluisculo alicuius diuretici calidioris.

Vinum quoque generosum, præsertim album, diureticis calidis alteratum, est huic operi accommodatissimum.

Externè probantur insessiones in aquis thermalibus sulphuratis.

Fomenta ex decoctione calidorum diu-

diureticorum in vino albo chalybeato.

Illitiones ex oleo laurino, vel simili ex tempore parato, cuius Exemplum habes inter diuretica.

Laudantur cataplasmata ex cœpis, & aliјs in vino albo coctis, & contusis, & admotis per se, vel conspersis puluere Cymini, aut simili.

Infundendi crebro clysteres calefacientes ex oleo prædicto, & vino alterato Chamomelo, folijs lauri, pulegij, serpilli, & similibus calefacientibus, quæ vrinam mouent.

Adde his omnibus validum motum equitationis, cursitationis, ambulationis, quibus lumborum regio incalescit.

Calidis verò renibus prosunt intrinsecus decoctiones fructuum alkekengi, altheæ, acetos. hordei, lactuc. malu. nymph. portulac. graminis Sonchi, cum emulsion. sem. meli citruli, & cucurbitæ, aut cum succo limonum.

Præterea serum depuratum addita emulsione sem. frigid.

Item lac ipsum chalybeatum, nisi renum obstructio impediat.

Potus thermarum acidularum, aut fer-

ferreatum, quales sunt Lucenses, Noceranæ, Chalderianæ, Patauinæ diuæ Virginis.

Esus denique fragorum, limonum, melonum, citruli, cucurbitæ, hordei, lactucæ.

Extrinsecus iuuat balneum, & insessio aquæ dulcis, præsertim alteratæ violaria, parietaria, lactuca, malua, quarum etiam decoctiones vtiliter infunduntur clysteribus.

Loco balnei fiant Epithemata ex lacte tepido per se, vel cum decoctione malu. vel ex decoctionibus dictarum herbarum, addito succo limonum ad penetrationem.

Vrgente calore addantur decoctioni fol. semperviui, solani hortensis, & vesicarij, & tandem hyoscyami albi.

Efficacissimus censetur succus expressus ex rasura interni corticis cucurbitæ per se, vel cum alijs admotus.

Extemporaneæ quoque illitiones parabuntur ex oleo decoctionis florum, vel fol. nymph. viol. purp. rosar. pallid. ranarum viridium.

Et vrgente necessitate (quod euenit in exquisita diabete) sem. papaueris albi, & hyoscyami albi, ex quibus eliciun-

calculum
& pus m
Extr.
tionem
corporib
rias trah
cinum,
nites pa
minatè
do è vu
anagallis
rad. dic
dix, lac
fetidæ ra
viscum,
stris, ve
admouen

Admi
trahenda
dis parti
euulsæ n
atque v
donec m
admotæ.

Sunt,
pi, & pe
conquisi
trahentib
nam infi
propellit

cordi refrigerato
que generis, auran
lica odorata, cale
mont. caryophylle
herba caryophyllata
hedera terrestris,
menta, ocymum q
tis radix, rosmarin
Italica: Vlmaria.

Ex his confici
Elæctuari
species inspergend

Optima erunt
sita iam descripta
pus & in corpor

calida

Potest

Card. S
Scoroj.
Lauendul.
Meliss.
Caryoph

, meliſſa, menta ſa-
græca, origanum,
n, roſmar. ruta, ſa-
il. ſpic. celt. ſpica
doratum, thymus,
nia, inter quæ præ-
, Crocus, galanga,
nux moſchata.
es dari poſſunt ad
matico vel iure, vel
uaria, addito triplo

iunt omnes ſpecies
iles quarum drac. j.
m vino.
nes, & vina medi-
untur, quod ob li-
perferri poſſint ad

parantur ex iure
enter, farctus ſit di-

ment.

n. M. j.
ſmarin.
n. p j.

Nu-

ciuntur quoque olea per expressionem ad id efficacissima.

Superponantur lumborum, renumque regioni, recentia folia nymph. tempore decubitus, gestentur vero interdiù, aut eorum loco tenuis lamina plumbea, vel ceratum simplicissimum ex cera flaua sæpiùs lota, & subacta cum aq. rof. aut dictis decoctionibus, oleisvè quod sæpiùs est renouandum ne vestium attritu incalescens lumborum calorem foueat.

VTERVM
Alterantia.

VTero (cum sit locus generationis, quæ calore indiget) *nulla frigida per se amica* sunt, si tamen ob impensum calorem indigeat, iisdem iuuabitur, quæ pro iecore, renibusque sunt proposita. Hoc solùm animaduerto, quod externis remedijs semper addendum sit aliquid eorum, quæ calorem eius innatum corroborant, & peculiarem proprietatem fouent.

Refrigerato autem præcipuè conferunt inter vulgaria, artemisia, angelica, calamentum cyperi longi radix, daucus, dictamus albus, gattaria, Lauri folia, & baccæ, lauendula, matri-

tricaria, maiorana, melissa, menta sa-
tiua, syluestris, & græca, origanum,
polium, pulegium, rosmar. ruta, sa-
tiua, saturei. serpil. spic. celt. spica
Italica, tanacet. odoratum, thymus,
& aromatica omnia, inter quæ præ-
stant Cinamomum, Crocus, galanga,
myrrha, macis, & nux moschata.

Horum pulueres dari possunt ad drac. j. ex vino aromatico vel iure, vel fingi possunt electuaria, addito triplo mellis despumati.

Huic vsui inseruiunt omnes species aromaticæ, satis vtiles quarum drac. j. exhiberi poterit cum vino.

Verum decoctiones, & vina medicata, cæteris præferuntur, quod ob liquiditatem facilius perferri possint ad vterum.

Optima decocta parantur ex iure columbi, cuius venter farctus sit dictis simplicibus.

Exempli gratia.

℞. *Herb. Calament.*
Puleg.
Melis.
Menth. an. M. j.
Summit. Rosmarin.
Lauendul. an. p j.
Bacc. Lauri.

Nu-

ciuntur quoque olea per expressionem ad id efficacissima.

Superponantur lumborum, renumque regioni, recentia folia nymph. tempore decubitus, gestentur vero interdiù, aut eorum loco tenuis lamina plumbea, vel ceratum simplicissimum ex cera flaua sæpiùs lota, & subacta cum aq. rof. aut dictis decoctionibus, oleisvè quod sæpiùs est renouandum ne vestium attritu incalescens lumborum calorem foueat.

V T E R V M
Alterantia.

VTero (cum sit locus generationis, quæ calore indiget) *nulla frigida per se amica* sunt, si tamen ob impensum calorem indigeat, iisdem iuuabitur, quæ pro iecore, renibusque sunt proposita. Hoc solùm animaduerto, quod externis remedijs semper addendum sit aliquid eorum, quæ calorem eius innatum corroborant, & peculiarem proprietatem fouent.

Refrigerato autem præcipuè conferunt inter vulgaria, artemisia, angelica, calamentum cyperi longi radix, daucus, dictamus albus, gattaria, Lauri folia, & baccæ, lauendula, matri-

tricaria, maiorana, melissa, menta satiua, syluestris, & græca, origanum, polium, pulegium, rosmar. ruta, satiua, saturei. serpil. spic. celt. spica Italica, tanacet. odoratum, thymus, & aromatica omnia, inter quæ præstant Cinamomum, Crocus, galanga, myrrha, macis, & nux moschata.

Horum pulueres dari possunt ad drac. j. ex vino aromatico vel iure, vel fingi possunt electuaria, addito triplo mellis despumati.

Huic vsui inseruiunt omnes species aromaticæ, satis vtiles quarum drac. j. exhiberi poterit cum vino.

Verum decoctiones, & vina medicata, cæteris præferuntur, quod ob liquiditatem facilius perferri possint ad vterum.

Optima decocta parantur ex iure columbi, cuius venter farctus sit dictis simplicibus.

Exempli gratia.

℞. *Herb. Calament.*
Puleg.
Melis.
Menth. an. M. j.
Summit. Rosmarin.
Lauendul. an. p j.
Bacc. Lauri.

Nu-

ciuntur quoque olea per expressionem ad id efficacissima.

Superponantur lumborum, renumque regioni, recentia folia nymph. tempore decubitus, gestentur vero interdiù, aut eorum loco tenuis lamina plumbea, vel ceratum simplicissimum ex cera flaua sæpiùs lota, & subacta cum aq. rosf. aut dictis decoctionibus, oleisvè quod sæpiùs est renouandum ne vestium attritu incalescens lumborum calorem foueat.

V T E R V M
Alterantia.

VTero (cum sit locus generationis, quæ calore indiget) *nulla frigida per se amica* sunt, si tamen ob impensum calorem indigeat, ijsdem iuuabitur, quæ pro iecore, renibusque sunt proposita. Hoc solùm animaduerto, quod externis remedijs semper addendum sit aliquid eorum, quæ calorem eius innatum corroborant, & peculiarem proprietatem fouent.

Refrigerato autem præcipuè conferunt inter vulgaria, artemisia, angelica, calamentum cyperi longi radix, daucus, dictamus albus, gattaria, Lauri folia, & baccæ, lauendula, matri-

tricaria, maiorana, melissa, menta satiua, syluestris, & græca, origanum, polium, pulegium, rosmar. ruta, satiua, saturei. serpil. spic. celt. spica Italica, tanacet. odoratum, thymus, & aromatica omnia, inter quæ præstant Cinamomum, Crocus, galanga, myrrha, macis, & nux moschata.

Horum pulueres dari possunt ad drac. j. ex vino aromatico vel iure, vel fingi possunt electuaria, addito triplo mellis despumati.

Huic vsui inseruiunt omnes species aromaticæ, satis vtiles quarum drac. j. exhiberi poterit cum vino.

Verum decoctiones, & vina medicata, cæteris præferuntur, quod ob liquiditatem facilius perferri possint ad vterum.

Optima decocta parantur ex iure columbi, cuius venter farctus sit dictis simplicibus.

Exempli gratia.

℞. *Herb. Calament.*
Puleg.
Melis.
Menth. an. M. j.
Summit. Rosmarin.
Lauendul. an. p j.
Bacc. Lauri.

Nu-

diureticorum in vino albo chalybeato.

Illitiones ex oleo laurino, vel simili ex tempore parato, cuius Exemplum habes inter diuretica.

Laudantur cataplasmata ex cœpis, & alijs in vino albo coctis, & contusis, & admotis per se, vel conspersis puluere Cymini, aut simili.

Infundendi crebro clysteres calefacientes ex oleo prædicto, & vino alterato Chamomelo, folijs lauri, pulegij, serpilli, & similibus calefacientibus, quæ vrinam mouent.

Adde his omnibus validum motum equitationis, cursitationis, ambulationis, quibus lumborum regio incalescit.

Calidis verò renibus prosunt intrinsecus decoctiones fructuum alkekengi, altheæ, acetos. hordei, lactuc. malu. nymph. portulac. graminis Sonchi, cum emulsion. sem. meli citruli, & cucurbitæ, aut cum succo limonum.

Præterea serum depuratum addita emulsione sem. frigid.

Item lac ipsum chalybeatum, nisi renum obstructio impediat.

Potus thermarum acidularum, aut fer-

ferreatum, quales sunt Lucenses, Noceranæ, Chalderianæ, Patauinæ diuæ Virginis.

Esus denique fragorum, limonum, melonum, citruli, cucurbitæ, hordei, lactucæ.

Extrinsecus iuuat balneum, & insessio aquæ dulcis, præsertim alteratæ violaria, parietaria, lactuca, malua, quarum etiam decoctiones vtiliter infunduntur clysteribus.

Loco balnei fiant Epithemata ex lacte tepido per se, vel cum decoctione malu. vel ex decoctionibus dictarum herbarum, addito succo limonum ad penetrationem.

Vrgente calore addantur decoctioni fol. semperviui, solani hortensis, & vesicarij, & tandem hyoscyami albi.

Efficacissimus censetur succus expressus ex rasura interni corticis cucurbitæ per se, vel cum alijs admotus.

Extemporaneæ quoque illitiones parabuntur ex oleo decoctionis florum, vel fol. nymph. viol. purp. rosar. pallid. ranarum viridium

Et vrgente necessitate (quod euenit in exquisita diabete) sem. papauer. albi, & hyoscyami albi, ex quibus eli-

ciun-

ciuntur quoque olea per expressionem ad id efficacissima.

Superponantur lumborum, renumque regioni, recentia folia nymph. tempore decubitus, gestentur vero interdiù, aut eorum loco tenuis lamina plumbea, vel ceratum simplicissimum ex cera flaua sæpiùs lota, & subacta cum aq. rof. aut dictis decoctionibus, oleisvè quod sæpiùs est renouandum ne vestium attritu incalescens lumborum calorem foueat.

V T E R V M
Alterantia.

Vtero (cum sit locus generationis, quæ calore indiget) *nulla frigida per se amica* sunt, si tamen ob impensum calorem indigeat, ijsdem iuuabitur, quæ pro iecore, renibusque sunt proposita. Hoc solùm animaduerto, quod externis remedijs semper addendum sit aliquid eorum, quæ calorem eius innatum corroborant, & peculiarem proprietatem fouent.

Refrigerato autem præcipuè conferunt inter vulgaria, artemisia, angelica, calamentum cyperi longi radix, daucus, dictamus albus, gattaria, Lauri folia, & baccæ, lauendula, ma-

tri-

tricaria, maiorana, melissa, menta satiua, syluestris, & græca, origanum, polium, pulegium, rosmar. ruta, satiua, saturei. serpil. spic. celt. spica Italica, tanacet. odoratum, thymus, & aromatica omnia, inter quæ præstant Cinamomum, Crocus, galanga, myrrha, macis, & nux moschata.

Horum pulueres dari possunt ad drac. j. ex vino aromatico vel iure, vel fingi possunt electuaria, addito triplo mellis despumati.

Huic vsui inseruiunt omnes species aromaticæ, satis vtiles quarum drac. j. exhiberi poterit cum vino.

Verum decoctiones, & vina medicata, cæteris præferuntur, quod ob liquiditatem facilius perferri possint ad vterum.

Optima decocta parantur ex iure columbi, cuius venter farctus sit dictis simplicibus.

Exempli gratia.

℞. *Herb. Calament.*
Puleg.
Melis.
Menth. an. M. j.
Summit. Rosmarin.
Lauendul. an. p j.
Bacc. Lauri.

Nu-

Nucis Moschat.
Galang an. drac. j.

Herbæ incidantur, reliqua crasso modo terantur, & simul indantur ventri columbi, tum coquantur in s. q. aquæ lentissimo igne ad perfectam carnis coctionem, fiatque fortis expressio, & colatura, cuius sumantur quotidie onc. vj. circiter per multos dies.

Vina medicata fient infusione iam dictarum materiarum, vel terna traiectione vini per pulueres earundem oblongo sacculo impositos.

Parant mulierculæ vina per decoctionem, extemporanea quidem, sed minus efficacia, ob tenuiorum partium euaporationem.

Potus quoque thermarum sulphuratarum opportunè haustus vteri calorem mirum in modum corrigit, atque fouet.

Extrinsecus prosunt insessiones aquar. thermar. sulphur. aut balnea dictis herbis alterata, immisso in vuluam perforato tubulo, vt vis medicamenti penetrare valeat ad vterum.

Ijdem liquores, vti etiam vina medicata, vtiliter infunduntur metrenchytis.

Fiunt

Fiunt suffitus aromatum, & herbarum odoratarum.

Indantur pessi, quales ex tempore parabuntur sic: G E.

℞. *Pulu. baccar lauri.*
Rutæ an. drac. j.
Myrrhæ drac. sem.
Succi. matricariæ, vel puleg. vel vini aromatici onc. j.

Misc. & excipiantur lana pexa, vel gossypio in formam pessi.

Vel ℞. *Mellis optimi onc. j.*
Succi. Artemis. onc. sem.

Coquantur ad debitam consistentiam, tum adde:

Pulu. galangæ. vel
Spec. Aromaticar. vulgari. dr. j.

Misc. in pessi formam.

Hypogastrio quoque applicanda sunt fomenta cum spongijs expressis aqua thermali, aut decoctione dictorum simplicium, potissimum ex vino generoso.

At lutis thermarum calidarum illi parti admotis per aliquot dies nullum fomentum præstantius.

Illinatur idem locus oleo spicato, laurino, rutaceo, alijsque per decoctionem dictorum simplicium paratis: verbi gratia.

℞. *Herb.*

℞. *Herb. Calamenth.*
Maior.
Matricar.
Menta.
Lauendul. an. M. j.
Bac. Lauri.
Galanga. an. drac. ij.

Tritis terendis infunde per horas 6. in ol. communis lib. j ſem. vini aromat. lib. ſem deinde bulliant lento igne ad conſumptionem humiditatis.

Sunt qui oleo parato per decoctionem Santolinæ (quam Matthiolus Abrotanum fœminam facit) peculiarem tribuunt vim ad vteri corroborationem.

Atque hæc ſunt magis vulgaria, & extemporanea alterantia, quibus totius corporis, & ſingularum partium intemperies corrigi poſſunt.

REMEDIA MORBORVM
In mala conformatione.

ORgani compoſitionem conſtituunt debita conformatio, conueniens magnitudo, partium ſimilarium, quibus organum conſtat, decens numerus, & appoſitus ſitus, ad quem congrua connexio refertur, ideo quatuor recenſentur ſumma genera vitiatæ compoſitionis; nempe morbus

in

in conformatione, in magnitudine, in numero, in ſitu.

Conformationi quadruplex accidit vitium in figura, meatu inſenſibili aperto, vel aſtricto, cauitate, ſeu meatu ſenſibili ampliato, vel coarctato, & ſuperficie læuigata, vel exaſperata.

Morbus in figura non habet medicamenta ſibi propria, ſed vel curatur ſola chirurgia, vel medicamentis reſpicientibus alios morbos, à quibus pendet. Qui fit ob vitiatam conformationem in vtero, motus violentos in partu imperitam deligationem obſtetricum, ambulationem pedibus nondum firmis, dearticulationes, Chirurgi errores in curandis fracturis, & luxationibus, indiget chirurgicis preſidijs, de quibus hìc non eſt ſermo.

Pars verò denuò conforma ta corroboratur externis fomentis, & ceratis, quæ ex aſtringentibus, maximè verò calidis paulò poſt deſcribendis parantur.

Quòd ſi vitietur figura ob nimias repletiones, extremas inanitiones, vel ob vnius partis in aliam inclinationem, ex paralyſi, aut conuulſione, vti accidit neruis, aut tendinibus ſectis, dura cicatrice, tumore ingenti; curatur

va-

vacuantibus neruos roborantibus, duritiem emollientibus, de quibus iam dictum; adhæc reficientibus partem inanitam, & glutinantibus solutam vnitatem, de quibus dicetur postea.

RARITAS
Porositatum.

R*Aritas, seu apertio meatunm insensibilium*, quos appellant porositates, quæ in effuso gaudio, & sudore diaphoretico sępe est mortis causa, curatur refrigerantibus, astringentibus & emplasticis, seu infarcientibus poros, quæ extrinsecus administrantur. Maximè obuia sunt aspersio aquæ frigidæ, eoque magis, si perfrigerata sit niue, aut glacie, aut prius alterata frigidis astringentibus, de quibus infra.

Item illinitio corporis ex oleo actu frigido, & maximè omphacino, seu immaturo, aut frigidis astringentibus alterato, vti rosis, cydonis & aliis.

Aer quoque frigidissimus exopratur, vt suo contactu poros contrahat.

Si hæc non sufficiant, incrustetur corpus gypso vsto exceptu, & diluto aqua frigida.

Si raritas occupet partem determina-

na-

natam, vt cum ob raritatem penis contineri nequeunt spiritus in neruo fistuloso ad stabilem membri erectionem, conuenient astringentia mox proponenda, applicata loco affecto, maximè vero calida, quippe quæ magis corroborant.

DENSITAS PORORVM.

DEnsitati, seu astrictioni eorundem meatuum, si fiat ab aliqua materia impacta conuenient calida detergentia, & attenuantia, quæ proponentur ad tollendas obstructiones ab infarctu crassæ materiæ.

Si fiat refrigeratione, & siccatione, conueniunt moderatè calida, & absque siccitate attenuantia, quorum insignis est vsus ad disponendum corpus ad sudores necessarios, & ad corporis perspirationem, quæ ad internas febrium putredines arcendas, & cutaneas fœditates tollendas, procuratur.

Huiusmodi sunt balneum aq. tepidæ, fomentum ex hydræleo, vel aqua tepida, præsertim alterata anetho, alth. malu. vel potiuncula vini albi. Inunctio olei veteris, quod reddetur efficacius incocto vino albo, & anetho, camæmelo, althea, malua rad. lilior.

lilior. albor., sem. lini. floribus iasmini vulgaris, & violæ luteæ ad consumptionem humiditatis.

Fiat autem iunctio oleo calidiusculo, & præmissa frictione molli, aut fricetur mediocriter corpus vola manus imbuta dicto oleo, vel vino albo aromatico addita medietate decoctionis violar. & maluar. ex aqua communi, si febris sit insignis.

Sed & frictio ipsa per se mollibus linteis tepidis facta tollit cutis densitatem, & multo efficacius, cucurbitulæ cum, vel sine scarificatione.

LAXITAS CAVITATVM.

A *Mpliationi, seu mauis laxitati, & dilatationi Cauitatum, seu meatuum sensibilium conueniunt* astringentia, quæ cutis etiam meatus tanto validius densant, quantò sunt minores cauitatibus.

Astringentium v. materia latissimè patet; poteſtque triplex eorum constitui ordo, vt singulorum delectus ad vsum sit facilis.

Quædam subadstringunt tantùm, quorum præcipuus est vsus ad corroborandas partes ad frænandas excretiones, quæ non omnino sunt inuti-
les,

les, sed quantitate, aut diuturnitate eneruare possunt vires.

Alia mediocriter astringunt, quibus ad repellendas fluxiones à partibus suscipientibus, fluxusque omnes noxios sistendos præcipua est vis

Alia deniq; laxatas partes in profundum cogunt, vsurpāda cū ex fluxionis impetu, vel euacuationis vehementia imminet periculū præceps, vti ferè accidit fluēte materia valde tenui, & per vias diuturna fluxione valde laxatas.

Eligantur v. in causa frigida quæ astringunt cum caliditate vel sine manifesta frigiditate.

In causa verò calida iuuabunt, quæ agunt refrigerando.

Ex vniuerso autem astringentium genere hæc ad extemporaneam medicationem paratu erunt faciliora.

IN CAVSA FRIGIDA.

P*Ro causa frigida subadstringunt*, absinthium, quodcunque sed maximè ponticum, agrimonia, betonica, brassica bene cocta, coriandri semen, cuminum torrefactum, cyperi longi radix, fabarum cortex, lentisci lignum, & folia, menta satiua sicca, mastiche, oriza tosta, rosmarinus, saluia, scabiosa vulgaris, thus, resina lari-

cina, vel abietina ad duritiem cocta, vinum austerum, aut quodcunque aliud chalybeatum.

Dantur intrinsecus aridorum pulueres per se ex vino austero ad drac. j. circiter.

Vel fiunt decocta, aut vina medicata, inter quæ excellunt vinum absinthite, lentiscinum, masti chinum, rosmarinum, & saluiatum.

Potus quoque ordinarius vtiliter alteratur sem. coriandri, & mastich. & dictorum pulueres inspergiuntur cibis.

Ad Gonorrhæam inueteratam sine ardore vrinæ, valent dictæ resinæ coctæ in aqua pluuiali, vel chalybeata per multos dies sumptæ ieiuno ventre, & in pilulas redactæ ad drac. j. cum scrup. j. menthæ siccæ, vel agni casti semine.

Eandem sistit pulueris mastich. drac. j. ex ouo sorbili sumpta, per aliquot dies horis quatuor ante prandium.

Idem puluis ea ratione sumptus, si superbibatur modicum vini absinthithes, sistit fluxum hepaticum propriè dictum, & fluxus cœliacos antiquos, nec non vomitum ex imbecillitate ventriculi.

Extrinsecus fieri possunt illitiones

ex

ex oleo communi immaturo (omphacinum vocant) vel ex maturo alterato absynthio, menta sicca, rosmarino, lentisco, mastiche.

Vel linimenta extemporanea, G. E.

℞. *Pulu. Mastich. drac.* j.
Ol. communis onc. j.
Ceræ flaua q, s. M. F. linimentum.

Fiant sacculi ex cumino torrefacto, & oryza tosta,

Vel fomenta humida ex vino rubro austero dictis herbis alterato.

Aut Cataplasmata ex corticibus fabar. oryza tosta, puluere absinth. oleo, & vino austero.

Ex mastiche, & thure fiunt Cerata addito oleo absinthij, resinæ pini, & ceræ flauæ sufficienti quantitate.

Ad diuturnas oculi lachrymationes valet frequens ablutio oculi vino albo, maximè generoso, quod accenso thure ter restinctum sit, addendo tertiam partem aquæ fluuiatilis, si lachryma sit mordax.

Mediocriter astringunt: Auenæ farina tosta pro ferculis, castanea, caryophyllata, iacea nigra, iuglandium viridium cortex, lens bene cocta, & eius succus, osmundæ radix.

Vuæ nigræ semimaturæ in furno ſiccatæ puluis, cuius drac j. multis diebus bibita ex vino ſubauſtero, tanquam ſummum ſecretum proponitur à Septalio ad curandum fluxum hepaticum. Curat quoque profluuium muliebre ſumptum ex vino arom. medicato cum roſmarino,ſaluia,aut mẽtha.

Ad faucium affectus calidos ſingulariter prodeſt decoctio, aut ſuccus cortic.viridis iuglandium pro gargariſmis, in quem vſum fit ſyrupus ex melle, & ſucco depurato.

Lentis bene coctæ ſuccus cum momento pulueris galangæ, vel nucis moſcatæ ſumptus mane 4. horis ante cibum curat vomitum, & diarrhæam ex ventriculi imbecillitate.

Caryophyllatæ, & oſmundæ radix decocta ex vino rubro, & in puluerem trita, peculiariter valet ad inteſtinorum, & vteri prolapſum.

Extrinſecus conuenit farina volatilis, addita Emplaſtris ad mictiones cruentas.

Lumbrici terreſtres in Emplaſtris ad vulneratos neruos.

Sal, & Alumen rupeum addita decoctionibus ex vino rubro factis ad partium corroborationem.

Bal-

Balnea thermarum aluminosarum, & gypsearum (quales sunt in monte ægrotorum agri Patauini) ad roborandos artus antiqua fluxione tentatos.

Vinacia calentia ad firmandos articulos.

Mica panis tosti aspersi vino generoso, & puluere absynthij, vel menthæ pro fomento stomachi languidioris.

Valenter astringunt Alchimilla, filipendula hortensis, præcipuè radix, Geranium omne, maximè pes columbinum, herba Roberti, pilosella.

Datur eorum decoctio, vel puluis ad drac. j.

Est quoque efficacissimus puluis spongiæ vstæ, & interioris pelliculæ castaneæ.

Ex herbarum succis, & radicum pulueribus farinæ mixtis pinsitur panis ad biscocti duritiem, qui in puluerem tritus vtiliter miscetur cibarijs absque nausea.

Extrinsecus parantur fomenta ex herbarum decoctionibus cum vino austero addito alumine.

Succus ex semimaturo fructu Guaiaci Patauini expressus linteo, vel

ſpongia exceptus, deſperat hæmorrhoidum flux ſiſtit, ideò cum alumine inſpiſſari poteſt, & ad vſum reſeruari.

Stercus etiam caprillum cum aceto tritum, & admotum ſiſtit omnem fluorem ſanguinis.

Vrticæ vulgaris folia trita, vt ſuccum emittant, & turundæ inſtar naribus indita, hæmorrhagiam, quantumuis ferocem, illicò ſiſtunt.

IN CAVSA CALIDA.

IN *cauſa verò calida ſubaſtringunt* aq. pluuialis, aq. chalybeata, aqua thermalis ferrata, qualis eſt Patauina montis Ortonis: acetum, poſca, cichorei radix, cupreſſi folia, fragaria ſicca, hordeum torrefactum, vnde fit ptiſana cum aqua chalybeata, lac chalybeatum, muſcus arboreus, myrthus, portulaca, perſonata, perſicaria maculoſa, pyrus domeſtica, pruna acida, prunifolia, potamogetum, roſæ maximè rubræ flos, ſemen, lanugo, calix, radix; ſalicis flos, folia, ſemperviuum, verbaſcum, vitis folia, & capreoli, vmbil. ven.

Ex his parabuntur potiſſimum decoctiones, inter quas excellit ad diu-

turnas

turnas fluxiones, decoctio radicum rosar. ex aliqua dictarum aquarum.

Sistit quoque certa experientia vnius, aut alterius diei spatio omnem fluxum ventris calidum, excrementosum, & sanguineum hic potus.

℞. *Succi semperuiui maior*.
Succi Persicariæ maculatæ an. onc. iij.

Coquantur ad consumptionem tertiæ partis, & porrigantur in potu.

Extrinsecus parabuntur fomenta, balnea, Emplastra, Epithemata, aliæue medicamentorum formæ pro vsus exigentia.

Mediocriter adstringunt acetositas mali arantij, citri, & Limonis immaturi, arbuti fol. balaustium, berberis, bursa pastoris, castaneæ medius cortex, cystus, cornus, eiusque fructus, cupressi coni immaturi, seu virides, flos solis, glandes, & earum caliculi, herba trinitatis, hypocistis, labruscæ flos, lysimachiæ purpureæ flos, Limonium quodcumque, lapis hæmatites vulgaris, malum punicum acidum, malum cydonium, malicorium, millefolium, morus immatura, oleæ folia, ophioglossum, plantago, pyrus syluestris, fructus ribes, rubi fol., &

morus immatura, serratula, sideritis, Achyllea, terra quæcumque medicata, vlmus, virga aurea, atque hæc omnia ferè vbviis locorum sunt obuia.

Dantur aridorum pulueres ad drac. j. in bolo, vel potu, cum liquore conuenienti.

Ex herbis fiunt decoctiones, sed efficaciores sunt succi, quorum dosis est ab onc. j. ad ij.

Habetur pro secretis ad cohibendū omnem fluxum sanguinis flos Lisimachiæ purpureæ ad drac. j. aliquot vicibus datus cum vino rubro austero.

Item hic syrupus: ℞ Aq. polygoni, vel millefolij, aut plantagin. aut decoct. millefol onc. v. ducatur in hoc liquore lapis Hæmatites, donec cruentum colorem contrahat, deinde adde syrupi cydoniorum, vel granatorum acidorum onc. j. Misc. pro potu. Loco syrupi addatur tantillum sacchari ad penetrationem, & succi limonum, vel pyri austeri, aut alterius, qui gustui sit suauis.

Ad cohibendos ventris fluxus, & vomitus, excauetur malum cotoneum, aut satiuum quodcunque acidum (præstant autem poma ferruginei coloris,) repletum cera alba, coqua-

tur

tur sub cineribus charta inuolutum, deturque vnum, aut alterum illius frustulum consperfum pulueribus mororum immaturorum paulo ante cibi sumptionem.

Ad mictionem cruentam.

℞. *Decoct. virgæ aureæ ex aq. pluuiali, vel chalyb. onc. iv.*
Aq. alb. cruor. onc. ij.
Succi limon. onc. j.
Misc. pro potu.

Pro extrinsecis, fiant olea extemporanea per decoctionem cytoniorum, conorum cupressi, pini, aliarumque herbarum addita posca vsque ad humiditatis consumptionem, quorum vsus erit in illitionibus, vel in vnguentis, ad quæ vtiliter recipitur lytarghyrum in aceto coctum.

Epithemata fient ex posca cum albumine ouorum.

Fomenta, & insessiones ex herbarum decoctionibus.

Defensiua vulnerum ex bolo armeno, vel quacunque terra medicata, & lapide Hæmatite vulgari, exceptis, & agitatis cum albumine ouorum ad linimenti consistentiam.

Cotis sedimentum per se præbet

Emplaſtri materiam ad reprimendum quemcumque fluxum.

A Rulando paſſim extollitur ad cohibendum ſanguinem, cum impetu ex quocunque loco erumpentem, emplaſtrum ex argila vſta, & cum aceto cocta, calidè admotum parti.

Ventriculo vtile eſt emplaſtrum ex cotoneo cocto in vino rubro ſubauſtero, ſolo, vel addita mica panis emollita aceto.

Valenter adſtringent inter vulgariſſima acini vuarum, acini mali punici exſiccati, amaranti purpurei flos, auellanar. ſylueſtrium interior pellicula, cerri folia, & radix, conſolida maior, conſolida media, ſeu Bugala; equiſetum, galla præſertim immatura, herniaria, iridis luteæ ſylueſtris radix, lapis hæmatites verus, lagopus vulgaris, mala ſylueſtria, meſpila immatura, mori radicis cortex, numularia, omphacium, prunorum ſylueſtrium ſuccus, polygonum, quercus folia, & radix, liber, qui eſt inter lignum, & corticem, ſorbus immatura, ſumach, ſanicula mas, vrtica mortua, virga ſanguinea Matthioli, ſeu cornus fœmina.

Ex his aliqua peculiariter commendan-

dan-

dantur ad quosdam fluxus, licet omnia quibuscumque vsibus aptari possint, vbi valida opus est adstrictione.

Ad profluuium mensium pro expertis habentur mori rad. cortex, vrticæ mortuæ radix, & acini vuarum, nec non granatorum, quorum pulueres sigillatim exhibentur ad drac. j. cum vino rubro, aut liquore analogo.

Ad sputum cruentum; lapis hæmatites sumptus cum saccharo rosar. ad drac. j. vel ductus in potionibus adstringentibus, donec cruentum colorem contrahant, vel sacculo inditus ac in puluerem subtilissimum tritus, per quem vinum, aut quicquid aliud pro ordinario potu paretur, sæpius percoletur.

Ad vomitus, & quoscumque alui fluxus immoderatos, & inueteratos certissima sunt hæc duo Electuaria. Primum:

℞. *Rad. Irid. luteæ syluest. cocta in aq. pluuial. & per setac. transmiss. part. iij.*
Sacchar. Ros. Antiq. p. j.

F. Electuarium S. A. Cuius dosis est ab onc. sem ad onc. j. loco sacchari ros. sumatur pro pauperculis dimidiũ

mellis despumati, & cocti in aq. pluuiali, aut chalybeata, in qua folia tenerrima quercus aliquamdiu bullierint.

Secundum.

℞. *Rad. consf. mai. cocta in decoct. radic. filipendul. hortens. & per setac. transmis. p. ij.*
Sacchar. ros. p. j. vel aequale pondus.

Misc. F. electuarium, cuius eadem est dosis, ac prioris electuarij.

Si paretur ad hepaticos fluxus, (sistunt autem illos feliciter) addenda est quarta pars conseruæ absynthij, aut duodecima pars pulu. absynth. vel mastich.

Ad eosdem affectus præstantissimum est decoctum rad. & folior. tenerrimorum quercus paratum ex vino rubro, addito tantillo absynthij, si quotidie bibatur ad onc. vj. circiter quinque horis ante cibum.

Alia ad alios vsus componi possunt pro cuiusque arbitrio.

Extrinsecus conueniunt gypsum crudum ceratis, & emplastris additũ.

Item stercus suillum, & asininum, vel recens, vel in puluerem tritum, vtroque autem hæmorragia immode-

rata

rata citò cohibetur, si admoueatur cum albumine oui, aut insuffletur.

Guainerius audet asininum stercus internè vsurpare, & syrupum ex saccharo, & recentis stercoris expressi succo præparatum, tanquam summum arcanum ad cohibendos immoderatos menses, aliasque superfluas sanguinis excretiones proponit.

Oleum de cerro, & rad. querc. elicitum per descensum, omnibus alijs astringendi facultate facilè præcellit.

Cœterum ex herbarum decoctionibus fient fomenta, & balnea.

Ex fructibus immaturis cum posca tusis, & mediocriter coctis, fient cataplasmata.

Extemporaneum erit etiam simile vnguentum, cuius vsus vicem supplebit vnguenti de castaneis, & Comitissæ.

℞. *Gallæ immaturæ.*
Nuc. cupress.
Acinorum vuar. rubear.
Malicorij.
Cortic. median. castanear.
Mastiches, an. onc. sem.
Ol. immatur. vel ros. sæpius loti in aq. aluminosa lib. j.
Ceræ albæ. onç. ij.

Ari-

Arida in ſubtilem puluerem trita, mergantur in ſuccum prunorum ſyluestrium, vel ſorbi immaturæ, Omphacium, aut ſuccum herbarum adſtringentium, & lento igne ſiccentur, addendo, priuſquam indurüerint, oleum, & ceram, diligenter agitando, & commiſcendo.

Si mauis cerati formam ſumæ reſinæ onc iij. & ceræ onc. v. ad dictam olei, & puluerum quantitatem.

ANGVSTIAE
Cauitatum.

ANguſtia, ſeu coarctatio cauitatum quinque modis accidit, obſtructione, conſtipatione, compreſſione, coalitu, & ſubſidentia, vnde morbi in anguſtia differentiæ ſumuntur, quæ quidem vti generatione, & cauſarum varietate diſcrepant, ita diuerſis remedijs tolluntur.

Obstructio propriè dicitur, illa cauitatibus anguſtia, quæ fit à rebus intus præter naturam contentis (non adnatis) atque adhæreſcentibus cauitati; cuiuſmodi ſunt humores, & vapores nimis copioſi, craſſi lenti adhæc pus, grumi ſanguinis, & lactis, ſpinæ, & oſſicula gulæ tranſitum impedientia,

tia, pili, calculi, vermes, fæces intestinis inhærentes.

Pus abſceſſibus incluſum tollitur apertione abſceſſus, quæ fit ferro, vel igne actuali, aut potentiali, ideſt cauſtico, de quo paulo infra.

Quod adhæreſcit vlceribus, tollitur ſarcoticis, de quibus inter remedia vlcerum.

Quod effuſum eſt in alias cauitates, vti aſperam arteriam, & tollitur incidentibus, & detergentibus, quæ mox proponentur.

Grummi ſanguinis prius diſſoluendi ſunt remedijs alias propoſitis, tum euacuandi per aluum, vrinam, ſputum & pro partis affectæ ſitu, deiectorijs, diureticis, expectorantibus ab initio enaratis.

Lactis quoque grumum ſoluentia, & diſcutientia patent ex dictis.

Corpora inhærentia gulæ, ſi ſenſui pateant, extrahuntur ferramentis: ſi minus, dimouentur loco, ſternutatione, vociferatione, vomitu prouocato per immiſſum digitum, aut pennam in œſophagum: item copioſo potu, deglutitione boli ſolidioris non benè maſticati, & tandem deglutita ſpongiola prius imbuta reſina, vt corpora

pora eidem adhærescant, postea retracta beneficio longioris fili alligati.

Pili aliaque corpora extrinsecus aduenientia, si appareant, tolluntur chirurgicis instrumentis: Si lateant in ventriculo, aut intestinis pelluntur deiectione aut vomitu pro ægri inclinatione.

De laxantibus aluum, atq; adeo fœces vacuantibus, prẹterea de vermium, & calculorum remedijs vaporesque copiosos, & crassos discutientibus dictum est inter remedia morbi causam auferentia.

Obstructio à plenitudine, seu copia sanguinis tollitur victu tenui, non optimi, plurimivè succi, validis exercitijs, multis frictionibus medicamentis exsiccãtibus totum corpus, & sensibili euacuatione per venas secta, scarificationes, cucurbitulas scarificatas, hirundinesque.

At praui humores, copiosi, crassi, & glutinosi, à quibus frequentissimè obstruuntur mesenterium, iecur, lien, vterus, renes aliarumque partium venæ, & arteriæ postulant medicamenta primò quidem incideutia, attenuantia, & detergentia, deinde vero euacuantia.

De

De vacuantibus dictum est abundè ab initio. Alterius generis ea sunt, quæ pro crassorum humorum præparatione dicta sunt. Quia tamen hæc exobstruentia latiùs patent, quam præparantia humores, & eorum frequentissimus est vsus in curandis febribus, hypocondriaca melancholia, lienosis, ictericis, menstruorum defectibus, & operæ pretium est paulo distinctius illa recensere, atque in tres partiri classes; frigida nempe, temperata, & calida, vt in vsu delectus sit facilis.

Frigida exobstruentia conueniunt febribus acutioribus, partibusque calidis obstructis ab humoribus adustione incrassatis: inter quæ magis obuia sunt acetosa, aciditas citri, & limonis benè maturi, cichor. endiu. fragar, gramin. radix, hepatica, hieracium, lapathi cuiuscunque radix, melonis, & peponis sem. vti & citruli, cucumeris, atque cucurbitæ, sonchus, scariola, taraxacum, trifolium acetosum.

Ex his fiunt decoctione ex aqua, aut iure pro syrupis, qui præstantiores euadunt addita emulsi. sem. frig. mai.

Serum lactis depuratum per se est efficax, sed fit efficacius eorumdē sem.

ad-

addita emulsione, vel si herbis aperientibus alteretur.

Herbarum succi depurati miscentur iuri pro extemporaneo syrupo ad onc. ij & iij.

Aciditatis citri, & limonis vsus est maximus in cibis, & medicamentis, vti etiam emulf. sem. melon. & cucurbitæ, qua panatellæ liquidiores, & ptisanæ hordeaceæ passim atteruntur.

Pro ordinario potu satis grata est decoctio trifolij acetosi, acetosæ, fragariæ, & graminis; quæ reddi potest acidior, addita portione aciditatis citri, aut limonis.

Verum seminibus acetos. inest hoc maximè necessarium ad fallendos ægros vinum importunè exigentes, quod aquam acidulam reddunt, & rubelli vini colore afficiunt.

Temperatiora, in quibus non obseruatur effatu dignus excessus calidi, aut frigidi, conueniunt maximè febribus diuturnis ex humorum adustione, quæ deferbuerit: Item melancholicis affectibus, vti hypochondriacis, & scirrhosis: Talia sunt inter simplicia, capillus Ven., aq. thermales acidulæ, lupulus, liquiritia, trichomanes, quinque folium, quæ omnia ad-

adduntur prædictorum frigidorum decoctionibus.

Composita multo plura fingi possunt, pro cuiusque arbitrio; nam frigida cum æqualiter calidis pari pondere mixta faciunt temperata.

In hunc finem serum depuratum alteratur aliquando agrimon. radic. asari, cuscuta cum momento absynthij; quo nil vtilius in morbis melancholicis.

Eodem modo dari solet succus cichorij condensatus cum succo agrimoniæ, & tantillo chalybis præparati in bolo sumendo ante aliquam decoctionem apetitiuam.

Mel quoque, & saccharum addita succis, & decoctionibus exobstruentium frigidorum faciunt temperata.

Huic vsui maximè seruiunt vulgares, & paratu facillimi duo syrupi, oxymel nimirum simplex, & syrupus acetosus simplex, qui constant ex vna parte aceti, & duabus mellis, aut sacchari, & quatuor aquæ.

Verum remedijs huius classis præcellunt tria sequentia paratu facillima.

Primum Aq. fabrorum clarificata pro potu ordinario, cum qua fieri potest

test mulsa dilutior addita vigesima parte mellis, aut sacchari.

Secundum cremor Tartari à scrup. j. ad drac. j. additus iusculis aperietibus.

Tertium chalybs præparatus, sine quo scirrhi, & obstinatæ obstructiones vix cedunt.

Multiplex est eius vsus, & præparatio Omnium facillima, maximèque extemporanea, imò & optima est ista.

Extendatur chalybs in tenues, longosque bacillos, aut laminulas; nam admoto sulphuris cono funduntur, & supposita aqua excipiuntur, inque subtilissimum pollinem terũtur. Datur hic puluis à scrup. sem. ad scrup. ij. circiter, vel in bolo, vel electuario, vel vino.

Forma boli est huiusmodi.

℞. *Succi agrimon.*
Succi borag. condensat. an. drac. j.
Chalyb. præparat. scrup. j.

Misc. F. boli, num. ij. sumendi paulo ante decoctionem exobstruentem.

Electuarium erit tale:

℞. *Pulu. Agrimon.*
Capil. Ven.
Ceterach. vel,
Lingu. ceruin.

Rad.

Rad. Quinquefol.
Liquirit.
Chalyb. præparat.
Fol. Senæ an. onc. j.
Cinamom. drac j.
Pulpæ passular. in vino albo co-ctar. & per setac. transmiss. lib. j.
Syr. de pomis simpl. vel, pro pau-perculis, *oxym. simpl. lib. ij*

F. Elect. S. A. sumendum ad onc. j. circiter, quatuor horis ante prandium. Cum vino dupliciter porrigitur, vel bibendo puluisculum chalybis mixtum vino, vel parando vinum chalybeatum.

Optimus erit hic puluisculus pro vna dosi.

℞. *Chalybis præparati*
Cremor. tart. an. scrup. j.
Cinam scrup. sem. Misc. F. puluis.

Vinum chalybeatum fiet, si in lib. iij. vini albi odorati ponatur chalybis præparati, *fol. senæ an. onc. j. Cinamom. drac. ij. Herbar. aperientium*, & appropriatarum parti obstructæ. *M. iij.* stent in loco calido per octiduum, & frequenter agitentur. Tum percolētur ad vsum, & porrigantur, onc. ij. aut iij.

Potest quoque præstantissimus syru-

ſyrupus chalybeatus parari in hunc modum.

℞. *Chalybis præparati*, *q. lubet*: affunde *acetum* acerrimum ad eminentiam tranſuerſorum 4 digitor. & ſinatur in loco calido, donec chalybis tincturam extraxerit, tum inclinato vaſe ſeparetur à ſedimento. huic adde *ſacchari*, vel *mellis* optimè deſpumati duplum, prætereà *paſſularum onc. ſem.* & *abſynthij com. P. j.* ad ſingulas libras aceti, coquantur lento igne ad ſyrupi conſiſtentiam, fiatque colatura, cuius doſis erit onc. j cum decoctione appropriata parti affectæ.

Quæ extrinſecùs admouentur mixta ſunt ex emollientibus, & dirigentibus, qualia ſunt fomenta ex decoctione maluar. alth. melil., fœnugræc. aneth. chamomel., & portione abſynthij ad partis corroborationem; addendo ſub decoctionis finem aliquid vini albi, & aceti ad penetrationem.

A fomento fiat inunctio olei ex iam dictis parati per decoctionem, quale diſcribitur inter emollientia humorum duritiem.

Calidiora exobſtruentia conueniũt habitui, & tempori frigidiori, nec non febribus diuturnis, qualia ſunt

hæc

hæc vulgarissima simplicia: Absynth. agrim. apium, arthemis. asparag. betonica, capparis, maximè radicis cortex, ceterach, chamædris, cuscuta, daucus vulgaris, enulæ campanæ radix, filicis radix, fœniculum, fraxini cortex, fumar. communis, & lutea, gentianæ rad. hædysarum, hyssopus, irio, iua arthritica, lingua ceruina, matricaria, marrubium album, mentastrum, mel petroselinum, puleg. rubia tinctor. ruscus, tamariscus, satureia, in quorum vsu eligenda semper ea, quæ appropriata sunt partibus affectis, & inter alterantia determinata proponuntur.

Fient autem ex iam dictis; syrupi electuaria, & decocta pro rei exigentia &c.

Redduntur efficaciora decocta in iure galli senioris, aut columbi, si fieri possit.

Vina quoque medicata, vti absynthite, optima censentur, cum viscerum imbecillitas antiqua est, atque ex vinis addita dimidia quantitate mellis despumati fiunt syrupi vtiles, & grati; sed efficacissima redduntur vina addito chalybe modo paulò ante dicto.

Multa paulò plenior alterata herbis

pro-

propositis præstantissima erit pro potu, vti oxymel quodcumque compositum ex ijsdem pro syrupo, quale est vulgare officinarum ex quinque radicibus aperientibus, apij, asparagi, fœniculi, petroselini, rusci.

Extollitur quoque vsus aceti scyllitici ad semicochlear additi syrupis, ac decoctionibus.

Sunt qui radicem ari sæpius infusam vino, & vicissim exsiccatam, donec acrimoniam penè omnem exuat, ad inueteratas obstructiones omnibus præferant. addi potest electuarijs, sed frequentius vsurpatur puluisculus inde factus cum vino, aut iure exhibitus, cuius forma huiusmodi esse potest.

℞. *Chalybis præparati.*
Rad. Ari præparatæ an. onc. sem.
Cinamom. drac. j. sem.
Sem. fœniculi. drac. sem.
Sacchari fini. onc. j. Misc.

Redditur efficacior addita salis absynthij drac. j. F. puluis subtilissimus, cuius dosis sit drac. j. circiter.

Vel ℞. *Rad. Ari præparatæ onc. j.*
Summit. Absinthij comm. (sal. absynth. longè præstantius est) drac. j.

Ci-

Cinamom. drac. j. sem.
Sacchari fini ad pondus.
Misc. F. puluis subtilis.

Per se valdè exobstruunt aquæ Thermales sulphureæ, ac nitrosæ post totius corporis purgationem potæ, vti etiam Terebinthina vulgaris exhibita in bolo ad drac. j. sem. circiter, quæ etiam bibi potest, si cum tantillo lutei oui agitetur, sensimque addatur aq. agrimoniæ vel vinum vsque ad onc. ij. vel iij. continuè agitando vsque ad perfectam albedinem.

Extrinsecus admoueantur fomenta ex decoctione digerentium, & emollientium addito sub finem decoctionis vino albo, & aceto, neque neglectis herbis appropriatis parti affectæ, ex quibus fient quoque olea per decoctionem pro inunctione.

Præstantissimæ sunt irrigationes, aut stillicidia aquarum sulphurearum, & bituminosarum, atque earundem luta debita ratione admota.

CONSTIPATIO.

Constipatio cauitatis propriè dicitur, angustia orta à rebus intus adnatis, & adhærescentibus parti, puta tumoribus, carne, callo, fœtu mortuo.

Pellentia fœtum mortuum sunt proposita inter remedia causæ peccantis substantia.

De tumoribus dicetur inter morbos auctæ magnitudinis.

Caro, & callus quemadmodum ferro, & igne non difficulter tolluntur, quando sub aspectum cadunt, ita solis medicamentis, & quidem difficilius auferuntur, quando in profundo latitant, cumque mollior sit caro, quam callus, requirit mitiora medicamenta, quæ vel strenuè siccent, vel leuissimè excedant. Callus autem erodentia, seu septica postulat.

Carni ergò conueniunt Aristol. rot. rad. alumen vstum, antimonium calcinatum, ellebor. nig. rad. gallæ vstæ, mellis vsti cinis, minium vulgare, Gentianæ rad. cinis, ostrearum testæ, maximè crematæ, plumbum cum sulphure vstum, spongiæ vstæ cinis, horum omnium pulueres miscentur vnguentis, vel liquoribus, qui infunduntur.

Expertum est sequens vnguentum ad carneas excrescentias, in primis verò caruncula in meatu vrinario absque dolore, aufert, si candelæ extremitati apponatur, validè enim adhæ-

adhærescit, & partes sanas non excoriat.

℞. *Mellis in cinerem vsti.*
Tutiæ præparatæ.
Butyr. recent. loti.
Terebinthinæ lotæ.
Ceræ flauæ. an. onc. sem.
Alumin. vsti. onc. sem. Misc. F.
Linim. S. A.

Præstantissimus est etiam hic puluis à Mercato descriptus *libro 2. de recto præsidior. vsu. cap. 7.*

℞. *Aeruginis.*
Auripigment.
Vitriol.
Alumin rupei an p. æ.

Cum aceto acerrimo terantur, & læuigentur in pollinem, exponantur soli caniculari, siccatus puluis rursum aceto affuso læuigandus, ac vicissim soli exponendus, idque faciendum 10. dierum spatio; tum

℞. *Lytarg. auri triti, & cribrati partem vnam.*
Ol. Ros. partes ij.

Coq; ad consistentiam Emplastri, cuius accipitur æquale pondus cum prædicto puluere, & miscetur ad vsus.

Tollit quoque omnem excrescen-

tiam certissimo experimento hic alius puluis.

℞. *Cortic. nuc. iugland.*
Spongiæ.
Rad. Aristol. rot. an. p. æ.

Exsiccentur simul in olla in furno posita, vt in puluerem teri possint; hocque puluere inspergatur locus affectus melle prius perunctus.

Callos exstirpant inter maximè vulgaria, auripigmentum, ærugo æris, calx viua, fæx vini vsta, fæx aceti vsta, vitriolum vstum, ol. sulphuris, & vitrioli: hæc omnia in vsu temperantur mitioribus, modo maiori, modo minori quantitate pro vsus exigentia.

Exempli gratia pro infusione:

℞. *Decoct. Aristoloch. rot.*
Gentian.
Ellebor. nig.
Rad. althææ. lib. sem.
Ol. Sulphuris, aut
Vitrioli. scrup. sem. Misc. Pro vnctione.

℞ *Vitrioli vsti.*
Alumin. vsti. an. drac. j.
Butyr. rec. opt. loti. onc. sem.
Misc.

Si puluerem sem. papaueris albi addi-

dideris, vel hyoſciami: medicamentum planè indolens reddideris.

Puluis Mercati per ſe vſurpatus eſt efficaciſſimus.

Optimus eſt iſte, paratu facilior. Subigatur calx viua cum melle in formam paſtæ, ſicceturque in furno, vt in puluerem teri poſſit: inſpergendum callositati, aut ſuperfluæ carni melle priùs illitæ.

COMPRESSIO.

COmpreſſio cauitatis cum fiat ab omni re incumbente cauitati, & comprimente, interuentu, vel grauitatis, vel tenſionis, vel impulſionis violentæ, vel aſtrictionis, non habet particularia remedia; nam grauitas, & tenſio à copia materiæ, tollitur vacuantibus ſenſibiliter, & inſenſibiliter, de quibus ab initio dictum eſt.

Tenſio à flatu tollitur diſcutientibus.

Impulſio violenta ferè ſequitur luxationes, depreſſiones, & fracturas oſſium, quæ chirurgia curantur.

Adſtrictio violenta ſequitur cauſas potiſſimum externas, vti faſcias arctius deligatas, & quarum prompta eſt remotio.

COALITVS.

C*Oalitus cauitatis* fit mutua agglutinatione laterum, quando natura ipsorum vlcera implet ex boni sanguinis affluxu, vnde curatur tantum ferro incidente, & separante latera conglutinata, sed post separationem munienda sunt probe latera, ne vel se contingant, vel denuo coalescere valeant, idcirco incurabilis est coalitus internatum cauitatum, quæ incidi non possunt.

SVBSIDENTIA.

S*Vbsidentia cauitatis*, si quidem fiat euacuata materia, quæ intus contineri deberet, restituitur solis alimentis regenerantibus materiam necessariam, si fiat parietibus cauitatis ob nimiam ariditatem contractis, aut ob insignem relaxationem concidentibus, curatur humectantibus, aut insigniter exsiccantibus; ad humectationem sumuntur emollientia mitiora, & anodyma propriè dicta suis locis proposita: ad exsiccationem conferent digerentia, & discutientia mixta astringentibus valentioribus iam enumeratis.

LAEVITAS.

SVperficies læuigata tollitur primo detergentibus, deinde exficcantibus.

Ad detergendum conueniunt omnia proposita pro pituitæ præparatione; & pro tollenda obstructione ab humorum crassorum, & viscidorum infarctu, & pro detergenda cute. Habent tamen quandam prærogatiuam aquæ salitæ naturales, vel artificiales, & mel decoctionibus additum, quæ potissimum ex amaris parantur, vti gentian. radic. helenij, aristoloch. long, centaur. min. &c.

Pro exsiccatione conueniunt euacuantia insensibiliter, mixta validis astringentibus, de quibus antea.

ASPERITAS.

SVperficies exasperata curatur emollientibus, & anodynis propriè dictis, quando fit à siccitate; priuatim v. asperitas faucium, & laryngis, quæ frequentissima est, curatur ijs, quæ ad vacuationem pectoris per sputum in materia salsa sunt proposita.

Quod si fiat à materia acri, & mordaci superficiem leuiter abradente, tollitur demulcentibus acrimoniam, tum abluendo, tum oblinendo vi-

Epicerastica, de quibus inter remedia alterantia causam morbificam.

REMEDIA MORBORVM in vitiata magnitudine.

MAgnitudo naturalis excessu, vel defectu fit vitiosa, cum supra modum augetur, vel diminuitur. Diminutæ magnitudinis species recensentur, attrophia, seu macies singularum partium, & Marasmus, seu consumptio totius corporis consequens febrem hecticam, aut Tabem, nam macies conualescentium, post morbos acutos vix morbi nomen meretur, cum cito recedat, morbo, à quo pendebat, iam superato.

Magnitudinis auctæ, quam tumorem appellant, differentiæ omnes à causa sumuntur, quæ genere quadruplex statui potest.

Prima est solidum corpus secundum substantiam, pertinens ad integritatem corporis, vnde fit obesitas à nimia pinguedine, Hypersarcosis; à carnis excrescentia, hernia intestinalis, & omentalis à descensu intestini, & omenti, qui morbum etiam in situ parit.

Secunda est humor, aut quid affine hu-

humori, vnde fiunt phlegmone à sanguine, œdema à pituita, erysepelas à bile, scirrhus à melancholia, cuius quædam species est tophus, & struma, cancer ab atra bile, carbunculus à sanguine adusto, & ab aquositate, humoribus affini hydrocephalus, hydrops abdominis, & vteri.

Tertia est, quid præter naturam ex humoribus natum, vnde inflatio à flatu.

Quarta est quid toto genere præter naturam ortum ex varia, & indicibili humorum corruptione, vnde fit propriè abscessus, seu tuberculum cum folliculo, nempè meliceris à materia melli persimili, steatoma à materia pingui, seuo simili, & atheroma à materia quasi pulmentacea.

MARCOR.

A*Trophia particularis*, quali paralytica, & conuulsa membra detineri solent, requirit primò expurgantia corporis impuritatem per vias conuenientes: tum alimenta probum sanguinem generantia; denique attrahentia sanguinem ad partem, illiusque calorem excitantia, & roborantia

Hæc omnia præstant frictiones me-

diocres, vſque ad ruborem partis, & leuem intumeſcentiam.

Item balnea aquæ dulcis, ſubcalidæ, cui herbæ parti appropriatæ incoquantur, adminiſtranda vſque ad leuem partis tumorem.

Aut fomenta, vel irrigationes ex hydræleo, lacte, aq. dulci alterata, fol. malu. althææ, & herbis parti appropriatis.

Tandem validiſſima erit picatio vſque ad ruborem, & tumorem partis: Sunt autem hæc agenda peracta concoctione, ante nouam cibi ſumptionem.

In Oculi tabe nullus eſt locus picationibus, & frictionibus, ſed fomentis tantum, quæ parantur optima ex lacte cum momento Croci, vel ex eodem cocto cum malua, violis, althæa, & feniculo, aut cum pomo dulci redacto ad formam mollioris cataplaſmatis cum tantillo croci.

HECTICA.

MArasmus calidus ſine tabe, qui ſanabilis, eſt, pellitur præcipuè vſu lactis, & balnei: bibitur lac humanum ex vberibus, vel aſininum, vel caprillum recens mulctum cum tantillo ſacchari, aut mellis ſenſim

aſcen-

ascendendo ab onc. iij. ad vij. aut viij. quinque horis circiter à sumpto lacte administratur balneum aquæ dulcis, quæ sub calida tenetur vsque ad tempus egressionis, quæ leuiter refrigeratri finitur ad caloris vnionem, & alimenti retentionem: vel statim à balneo molliter fricetur corpus vola manus imbuta oleo violaceo, & amygdi dulc. subfrigido. Si adsit Tabes dimittendum balneum, & tantum fricandum corpus ante cibi sumptionem, modo iam dicto, lactique indulgendum, necnon respicientibus pulmonum vlcus; Si lactis vsus prohibeatur à causis enumeratis 5. aph. 65. substituenda ptisana hordeacea.

Sunt qui secreti loco habeant hanc ptisanam extemporaneam, quotidie bis sumptam.

℞. *Farinæ horde partes iv.*
Sacchari fini partem j.

Fiat S. S. S. in olla fictili vitreata, vt primum, & vltimum stratum sit sacchari; facto deinde ex pasta operculo, indatur furno post panis extractionem, & coquatur ad sufficientiam, id tertia ferè vice seu immissione in furnum accidit.

Pro ptisana.

℞. *Huius farina cocta. onc. ij.*
Iuris testudinum memoralium,
vel limacum. onc. iv. Misc.

Ad vlcus verò pulmonum peculiariter commendatur puluis millefol. ad drac. j. quotidie sumptus ex iure, aut conuenienti decocto.

Item placenta ex farfara sicca, butyro, & lardo quotidie sumpta.

Alij sacchar. Ros. cum bol. armeno, aut simili terra medicata, lapideve hæmatite continuis aliquot mensibus vsurpatum, reliquis omnibus præferunt.

OBESITAS.

OBesitas extenuabitur post decentem vacuationē totius corporis. Primò quidem victu tenui, multisque validis, ac frequentibus frictionibus, deinde verò quotidiano vsu quorundam attenuantium, & siccantium medicamentorum, inter quæ magis laudantur; fraxini seminis drac. j. ex iure cum onc. sem. aceti generosi, vel aceti scillitici cochlear ex iure multo ante cibum; oxymeliti scillitico, ac scilliticis trochiscis eadē vis tribuitur.

Valet quoque sem. Ameos, aut sem. existentis in baccis sambuci drac. sem. pota cum decoctione fraxini.

Sed pulueri viperino, de quo inter alexipharmaca dictum est præcipua vis inest in exsiccando corpore, si drac. sem. sumatur quotidie ex iure, aut vino, 4. horis ante cibum, eoque magis, si corpus strenue exercetur post pulueris sumptionem.

Huc pertinent omnia sudores, & vrinam prouocantia.

HYPERSARCOSIS.

C*Arneam excrescentiam tollunt* remedia constipationis à callo, aut carne, iam proposita.

HERNIA INTESTINALIS.

H*Ernia omentalis* sola sectione periculi plena sanari, arcto cingulo ægrè cohiberi potest. *Intestinalis* facilè agglutinatur in pueris, & infantibus externo vsu astringentium cum accomodata deligatione. In alijs ætatibus, si antiqua sit, exist imata est hactenus solis medicamentis, sine chirurgia, insanabilis Vsus tamen optimus rerum Magister, & medicamentorum iudex non ita pridem edocuit adultorum hernias, & magnas quidem, atque inueteratas solis medicamentis, & congrua victus ratione coalescere, sexagesimo ad summum die in virili, & senili robusta ætate

quadragesimo verò in iuuentute, & adolescentia, quorum remediorum opera pueri intra vigesimum diem restituuntur, nisi pro lapsus intestinorum in scrotum sit ingens, & quodammodo habituatus.

Hæc autem medicamenta inter paratu facilia reponi possunt, cum ex paucis, neque exoticis componantur, vnico excepto.

Primum est huiusmodi, sumatur drac. j. pulueris caulis herbæ bilinguis ex semicyatho vini rubri cum sol eiusdem herbæ decocti, quotidie mane quinque horis ante prandium. Locus v. affectus illinatur quotidie oleo omphacino, in quo bullierit totus erynaceus terrestris senior, non detracta pelle, vsque ad carnis contabescentiam.

Secundum, sumatur per sexaginta dies cyathus vini rubri potentis, alterati onc. j. equiseti (accipienda tota herba cum radicibus, & quam tenerrima, si fieri potest) ruditer primò contusi, eoque tempore gestetur continuè ad locum affectum spongia, eodem vino imbuta, & expressa.

Tertium, sumatur drac. j. pulueris ex æqua portione herniariæ, rutæ capra-

prariæ, & asparagor. equiseti, ex semicyatho vini rubri generosi, iam dicti temporis spacio, & quotidie locus bis illinatur ol. communi, vel hyperici, in quo viuæ lacertæ diuturna insolatione contabuerint.

Quartum, gestetur ceratum ex æqua portione bdellij, & aloes tritæ cum albumine oui, eoque tempore quotidie sumatur drac. j. infrascripti pulueris ex semicyatho vini rubri generosi quinque horis ante prandium.

℞. *Rad. consolid. mai.*
Rad. Caryophyllat. vulg.
Rad. Gratiolæ.
Rad. Bilinguis.
Rad. Equiseti.
Coriandr. præpara.
Sacch. ros.
Chalyb. præparati cum aq. Ros. an. onc. j. sem.
Misc F. puluis tenuissimus.

Præparatio chalybis ea est, vt limatura chalybis, vel ferri restinguatur aqua rosar. tum exsiccetur in vmbra, iterum igniatur, & extinguatur eadem aqua, donec subtiliter teri valeat.

Cæterum in istorum medicamentorum vsu id vniuersim obseruandum

est,

est, vt subligaculum continuè gestetur, vitetur quæcumque spiritus contentio, corporisque exercitatio, & cibi potusque flatulenti indulgentia.

TVMOR AB HVMORE.

TVmorum, qui fiunt ab humoribus, remedia ex dictis patent, cum dirigantur ad causæ ablationem, quæ ab initio repelli debet, in augmento partim repelli, partim digeri, in statu digeri, aut si id fieri, non possit suppurari; tumor vero admodum durus, primò accuratè molliri, tum digeri, & resolui: aliqua ergo hic tantum subiungentur, tanquam quibusdam tumoribus compertissima, paratùque facillima remedia.

Ad erysipelas cuiuscunque partis.
℞. farin. siliginis q v inde sacculo raræ texturæ, & parti admoue quocunque fluxionis tempore

Ad perniones non vlceratos vnguentum præstantissimum.

℞. *Fol. Tabac. virid*
Cortic median. sambuci an. M. j.
Rad. asphodel. maris incisa. onc. j.
Ol. Commun. lib j.
Coq. lento igne ad consumptionem

totius

totius humiditatis, facta forti expres-
sione, adde.

Thuris subtilis. pulueris. onc. sem.
Ceræ flauæ drac. vi.

F. linimentum, quo illinatur pars, deinde calentibus digitis fortiter perfricetur vsque ad insignem eius ruborem, & incalescentiam.

Valet quoque ad cutis fœditates, & vitiligines.

Ad tumorem pedum ex lassitudine, diuturno morbo, & contusione.

℞. *Totius farinæ triticeæ* (h. est non repurgatæ.) lib. sem.
Puluer. Absynth. onc. sem.
Rosar. onc. j.
Vini rubr. aust.

F. Cataplasmata ad lentum ignem addendo in fine

Ol. ros. compl. onc. j. sem.

M. admoueatur bis quotidie.

Ad strumas non vlceratas singulare remedium post debitam totius corporis purgationem exhibeatur quotidie per quadraginta dies continuos drac. j pulu. rad. gladioli vulgaris, qui inter segetes est frequentissimus, sumaturque ex iure alterato radice scrophulariæ, quatuor horis ante eibum.

Parti verò applicetur Emplastrum ex contusa cera noua nondum purgata ab apibus, & melle, quod si fieri non possit, substituatur hoc ceratum.

℞ *Pulu. lacert. in furno exsiccat. drac j sem.*
Succi Tabaci.
Ceræ flauæ.
Picis Burgundicæ. an. onc. sem.

Misc. F. Ceratum; loco picis Burgundicæ, quæ rara est in Italia, sumatur Colophonia.

Ad cancrum non vlceratum, qui ad insignem magnitudinem non peruenerit, nihil præstantius est vsu diuturno emplastri Aquapendentis post exquisitam totius euacuationem.

Habet autem farin. milij lib. j.
Ol. ros. (ducti in mortario plumbeo cum pistillo plumbeo, donec plumbi colorem contrahat) onc. v.
Sape onc. iv.

Redigantur in Emplastrum cum s. q. decoctionis solani hortens., sonchi, & virg. aureæ, æquis portionibus factæ in aq. purissima.

Pro aquosis, & flatuosis tumoribus valent remedia proposita inter discutientia.

Ab-

Abſceſſus cum folliculo ſolis medicamentis non curantur, ſed extrahendus eſt totus folliculus, vel ſi id fieri non poſſit, poſt tumoris apertionem eſt abſumendus partim ſepticis putrefacientibus, partim cauſticis exedentibus, de quibus iam dictum eſt

REMEDIA MORBORVM in numero.

CVm morb. in numero deficiente conſtituatur, penes defectum rei pertinentis ad integritatem viuentis, morbus in numero aucto propriè ſpectari debebit, penes additionem alicuius rei naturalis, & numero tantum redundantis; vſu tamen, & abuſione quadam vocum referuntur quoque ad morbum in numero, calculi, vermes, & ſuffuſio.

Remedia vermium, & calculi habentur inter ea, quæ reſpiciunt cauſam à tota ſubſtantia.

SVFFVSIO.

AD *ſuffuſionem* hęc inter facilè parabilia maximè conueniunt oculo tepide admota, potiſſimum verò ope cucurbitæ ocularis, vt remedium diutius atquè validius agat.

℞. *Chelidon.*
Fœnicul.

Ver-

Verbena.
Rutæ an. M. j.
Mellis rof. lib. ſem.
Sem. Rapi contuſ. onc. ij.

Herbæ contundantur, omniaque mixta exponantur ſoli, & quotidiè agitentur, poſt quadraginta dies exprimatur ſuccus in æneo vaſe ſeruandus ad vſum; oculoque inſtillandus per ſe, vel miſcendis collyrijs mitioribus.

Aliud. ℞. *Sacchari fini puluerifati*, & in patina vitrea ſuper cineres ad rubedinem vſque decocti, item *vitrioli à facibus purgati*, ſolique expoſiti donec album colorem contrahat. an. partes æquales. Hoc puluere impleatur acetabulum oui ad duritiem cocti, partibus ambabus oui deinde arctiſſimè ligatis, maceretur quatuor dies in aq. Euſraſiæ, vel in vino albo ſubdulci, in quo prius bulluerit Euſraſia, vel fœniculi; aut ſileris montani ſemen, expreſſio ſeruetur ad vſum in vaſe vitreo.

Aliud. ℞. *Vini albi dulcis optimè purgat. & clarificat. lib. j.*
Sem. fœnicul. drac. iij.
Caryophil. Indicor. drac. j. ſem.

Macerentur per horas 24. F. Colatura, adde.

Aq.

Aq. Vitæ onc. ij.

Antimonij semel fusi cum æquali portione salis petræ. drac. ij.

Macerentur per duos dies, dein. seruentur ad vsum in vase vitreo.

Aliud. Succus cœparum per se instillatus, aut modico vini albi dulcis dilutus, est præstantissimum collyrium, & quod mirè oculi inflammationem, si quæ adsit, è vestigio tollit.

Est quoque singulare collyrium inter ophthalmica descriptum, quod exigente necessitate efficacius reddi potest admixtione alicuius fellis, vel secundi collyrij propositi, aut succi cæpæ albæ cum lacte leuiter decoctæ.

At propriè morbus in numero aucto, qui abundantiam materiæ roburque formatricis facultatis sequitur, vstione, & sectione melius curatur, quam medicamentis absumentibus.

Morbus in numero deficiente, si sit connaturalis, est omnino insanabilis, cum fiat defectu materiæ, & formatricis imbecillitate, aduentitius etiam, si in parte spermatica consistat est incurabilis, in parte carnosa interdum sanationem admittit; eademque exigit remedia, quæ vlcus cauum, aut vulnus compositum, cum partem deficere con-

contingat, ob illorum causas, puta, sectionem, vstionem, erosionem, putrefactionem.

REMEDIA MORBORVM in situ, & connexione.

MOrbus in situ, & connexione, vel est connaturalis, & fit distractione materiæ tempore formationis, vel aduentitius à triplici nimirum causarum genere fieri solitus, laxatione, seu dearticulatione continentium partium; soluta continuitate, & violenta tensione ob nimiam repletionem vel exsiccationem.

Vitium formatricis non admittit curationem.

Aliæ tres causæ eadem postulant remedia, quæ morbus in figura; qui morbum in situ necessariò comitatur.

REMEDIA MORBORVM in soluta vnitate.

SOlutæ vnitatis duo statui possunt summa genera vlcus & vulnus.

Illud fit à causa erodente, atque adeò necessariò coniunctam habet deperditionem substantiæ.

Vulnus verò est quæcunque alia soluta vnitas sine causa erodente, siue simplex sit vnitatis solutio, siue cum de-

deperditione substantiæ, vt in vulnere composito.

Ac licet pro partium diuersitate subinde mutentur hæc nomina (siquidem vlcus in osse dicitur caries, vulnus in ossibus dicitur fractura, in neruis ruptis spasma, in punctis punctura, in carne contusa thlasma) naturam tamen retinent, modoque generationis non differunt: nam quodcunque vlcus fit à materia acri, & erodente; vti sunt humores, & ichores acres, venena acria, medicamenta septica, & caustica, ignis actualis, pus humiditas in quam putrefacta substantia soluitur, vt in gangræna, reliquæ omnes causæ continuum soluentes, secando, frangendo, tendendo, contundendo faciunt vulnus lato modo sumptum.

SIMPLEX VVLNVS.

S*Implex vulnus*, seu solutio continui sine deperditione substantiæ curatur agglutinantibus quæ siccando, astringendo, adhærendo, labia vulneris in se mutuo cogunt, vniuntque quæ vnio in ossibus immediatè fieri non potest ob eorumdem duritiem, sed fit mediante callo, cuius materiam alimenta glutinosa præbent.

Fracturas verò affigunt, & firmāt

eadem

eadem glutinantia medicamenta, quorum duplex ſtatui debet ordo: mediocrium & valentium; illa conueniunt parti, & habitui humidiori: iſta parti, & habitui ſicciori, ac vulneri cruento.

Mediocria glutinantia magis obvia ſunt: albumen oui, aſcyrum, achyllea, androſemum, burſa paſtoris, balſaminæ repentis fructus, caſeus recens, & eius gluten, cauda equina, cera, caryophyllata, cyſtus, flos ſolis, gramen-iſchæmon, gummi prunorum, hedera terreſtris, herba Siciliana, herba trinitatis, hypericum, lingua ſerpentina, millefolium, meſpili folia, ophris, plantago, pyrus ſylueſtris, roſæ damaſcenæ rubus, ſanicula mas, ſerratula, ſcabioſa, veronica, virga aurea, vlmi folia.

Ex his parari poſſunt vulnerariæ potiones, poſſunt & quacumque alia forma internè dari.

Extrinſecùs verò admouentur, vel contuſa, vel pulueris modo aſperſa; vel expreſſa, & inſtillata; vel decocta maximè ex vino rubro auſtero, eorumque opera adiuuatur deligatione, quæ labia vulneris vnita detinet.

Sunt quædam alia quibus recentia vul-

vulnera simplicia citissimè glutinantur, per se applicata, & deligata, nempe lachryma abietina, parietaria contusa, tabaci folia contusa, pix arida, persicaria maculata contusa, oleum insolatione factum ex folijs linguæ serpentinæ, aut fructibus balsaminæ.

Omnium verò præstantissimum, & instar balsami occidentalis (quo in glutinandis vulneribus nihil, præstantius) est oleum, quod & floribus recentibus hyperici, phialæ inclusis ad solis radios, per descensum elicitur. Valent quoq; vermes terreni vino nigro eloti, ac triti, potest quoque inter facile parabilia oleum hispanum reponi descriptum in Chirurgico pentateucho Aq. pendentis, quo 24. horarum spacio vulnera consolidari perhibentur.

Valenter conglutinant Alchimilla, Amaranthi purpurei, flos bugala, consolida maior, galla immatura, Geranium quodcumque (sed maximè pes columbinum) hypocistis, lagopus, malicorium, oleæ, præsertim syluestris folia, pilosella, polygonum, pruni syluestris succus, quercus folia teneriora, symphitum petræum Lobelij, virga sanguinaria.

Quorum omnium administrandi ratio est eadem cum superiori.

Extrinsecùs addantur pili leporis combusti, stercus asinin. spongia vsta in puluerem trita, & matrisylua quomodocumque vsurpata.

CONTVSIO.

Quod si absque sensibili solutione continua dumtaxat sit pars, conuenient roborantia mixta digerentibus, & anodynis: huiusmodi sunt laridum cum absynthio contusum; absynthium in tegula calefactum, & vino aspersum, farina fabarum cum sapa in formam Cataplasmatis redacta, tota tritici farina cum vino nigro, puluere rosarum, aut absynthij, & oleo rosᶜ. cataplasmatis forma, persicariæ contusa, & vino calente aspersa, Fotus aquæ calidæ, præsertim marinæ alteratæ absynthio.

Cæterum hoc linimentum omnibus alijs præferendum ad sanandas contusiones, quod mirificè quoque lenit rumpentium hæmorrhoidum dolorem, & dentium dolorem tollit gingiuis molliter affrictum.

℞. *Ol. commun. lib. j.*
Medul. cruris bubul.
Cera flaua.

Re-

Resin. abietina, aut *picea* (vulgo rasa) *an onc. ij.*

Butyr recent. onc. iij.

Liquefiant omnia lento igne, cumque medula liquata fuerit, remoueto.

VLCVS.

Vlcus, vel est superficiale, vel profundius.

Illud, vel est actu tale, cui deest summa cutis, vti intertrigo puerorum, vel est potentia tale, quod ex vi caussæ externæ citò euadit tale, nisi prohibeatur, vti est ambustio, cui si citò succuratur, nullum subsequitur vlcus.

Superficiale vlcus curatur mitioribus inducentibus cicatricem, iisdem curantur ambusta distruptis iam vesicis.

AMBVSTA.

Illæsam autem partem seruabis frequentibus maturè applicitis; sunt autem atramentum scriptorium, vernix liquida molissimo linteo excepta, totum ouum cum ol. ros. aut per se agitatum, oleum ex mediano sambuci cortice per decoctionem paratum, albumen oui optimè subactum cum

aceto, addita partiuncula aluminis rupei crudi.

Præstantissima sunt duo sequentia vnguenta, quorum primo illitæ partes ignem absque noxa tractare poterunt.

℞. *Succi ex tota althæa cum radicibus express. onc. vj.*
Ol. Sambucini onc. iv.
Alum. rupei crudi onc. j.

Coq. lento igen ad mediocrem consistentiam, tum adde

Ceræ. onc. j. sem. Misc.

Secundum.

℞. *Olei commun. onc. iij.*
Ceræ nouæ. onc. j. sem.
Vitel. ouor. subciner. coct. N. ij.

Dissoluantur, & misceantur, donec habeant in vnguenti formam, extendatur super linteum, & bis in die renouetur.

Extollitur quin etiam vnguentum ex Icthyocollæ, & alum plumei paribus portionibus aceto subactis.

Item succus altheæ agitatus cum oui albumine.

Profundius vlcus est primo implendum carne sarcoticis appellatis, quæ partis excrementum crassum detergũt, tenueque absumunt, tum cicatrice obdu-

ducendum epuloticis, quæ insigni exsiccatione non modo excrementa, sed etiam sanguinem absumunt, summamque vlceris superficiem obdurant, & veluti in cutem conuertunt.

IMPLENTIA VLCVS
Cauum.

SArcotica, seu implentia vlcus tam latè patent, quam variæ sunt caui vlceris differentiæ.

Nam vlcus valdè humidum requirit validè desiccantia, adeo vt obducentia cicatricem vlceri plano necessaria sint ad implendum vlcus cauũ præhumidum: quod verò est valdè sordidum, requirit valenter detergentia.

Hoc autem vnicè obseruandum, ne sarcoticis valdè siccantibus, & detergentibus misceantur adstringentia, quia excrementum vlceri impingunt, redduntque profundius, & serpentius vlcus.

Itaque sarcoticorum duplex statui potest ordo; mediocrium, quæ conueniunt parti molli vlcerique non admodum humido, ac sordido; & valentium quæ conueniunt parti sicciori, vlcerique sordido, ac præhumido.

Cæterum nulla est spes implendi vlceris ope sarcoticorum, nisi auferan-

tur prius impedimenta regenerationis deperditæ substantiæ impedimenta regenerandæ carnis: videlicet fluxio cuiuscumque materiæ, vel copia, vel praua qualitate peccantis, intemperies partis vlceratæ, callus innascens vlceri, caro flaccida excrescens, ossisque subiecti caries, intemperies, corruptio.

F L V X I O.

F*Luxionem tollunt* vacuantia, reuellentia, repellentia, intercipientia, contemperantia, roborantiaque malè affectas partes, quarum vitio excrementa regenerantur, de quibus iam dictum est in remedijs caussarum, & morborum similarium.

I N T E M P E R I E S
Vlceratæ partis.

I*Ntemperies vlceratæ partis* corrigitur alterantibus contrarijs, de quibus etiam dictum est: in gangræna certè tanta est humiditas partis, & innati calidi dissolutio, vt igne actuali, vel potentiali sit opus, quorum ille citius operatur, partemque magis corroborat.

G A N G R AE N A.

I*Ncipienti gangrænæ, aut vbi eius est periculum,* vt in magnis ictibus felo-

sclopetorum, nihil præstantius sequenti balsamo, si carpta filamenta eo imbuta vlceri applicentur, quo etiam sordida omnia vlcera, si malignitas absit, feliciter persanantur.

℞ *Flor. sulphur. onc. iij.*
Ol. rosʃ. complet. lib. sem.
Vini rubr. optimi. onc. iv.

Macerentur per octiduum leni igne atque aliquoties agitentur, tum coquantur lento igne, & semper mouendo ad vini consumptionem: In colatura dissolue

Terebinth clarissimæ onc. ij. sem

Misce, & serua ad vsum.

H E R P E S.

IN *vlceribus quoque à bile tenui, vti herpete miliari, aut non valde excedente, & vlcerato erisypelate* maximum facessere solet negotium partis humiditas cum acrimonia coniuncta, cui egregiè prodest sequens vnguentum sambucinum, quo non modo similia vlcera, sed ambusta omnis generis, & omnes penè cutaneæ fœditates persanantur.

℞. *Salis communis onc. iij.*
Vini rubri opt.

Dissoluatur pari quantitate, deinde adde

Cort. med. Sambucci lib. j. sem.

Macerentur per duas horas tũ adde

Ol. rof. completi lib. j. sem.

Bulliant lento igne ad humiditatis fere consumptionem, fiat colatura sine expressione, tum residuo cortici adde alterius.

Ol. rof. compl. lib sem.

Salis vino soluti, vt sup. onc. sem.

Coquantur strenuè ad totius humiditatis euaporationem, vt cortex fiat friabilis, cum hoc oleo diligenter expresso coque

Lithargyr. auri præparati, & cribrati onc. ij.

Quibus ex arte coctis adde prædictum oleum, moue, donec incalescant; postremo impone sensim sequentia simul per setaceum transmissa: videl.

Cerussæ optimæ onc. ij.

Plumbi cum sulphure vsti non loti onc. vij. sem

Ceræ flauæ q. s. ad vnguenti consistentiam.

C A L L V S.

C*Allus* tutissimè tollitur forcipe, aut igne actuali, vbi id fieri potest, sin minus tollitur erodentibus descriptis inter remedia constipationis cauitatis. Huius impedimenti occasio-

ne

ne sæpe remanent profundæ fistulæ incurabiles, quæ secari non possunt, & necessarijs remedijs opportunè vndique contrectari. Fistula, his confert sequens balsamus, quo profundæ ani, testiumque fistulæ sanari visæ sunt.

Paratur autem hoc facile pacto.

℞. *Rad. Geranij columbini incis. onc. ij.*

Rad. iridis opt. notæ drac. iij.

Rad. ellebor. nig. præparat. drac. ij

Granor. Tritic. M. j.

Contundantur ruditer, & infundantur per diem in vini rubri austeri lib. j. deinde adde

Ol. Hyperic.

Myrtini an. onc. iij.

Bulliant lento igne ad consumptionem humiditatis, facta expressione, & colatura, adde

Bituminis.

Myrrhæ an. drac. j. sem.

Stent ad lentum calorem, donec perfectè liquentur, denique adde

Lacrymæ abietinæ.

(& si fieri potest) *Balsami occidentalis an. onc. j.*

Misce ad lentum calorem, & F. balsamus fistulæ instillandus, & turundis illinendus.

CARO LVXVRIANS, & Vitiosa.

C*Arnem flaccidam in vlcere luxuriantem* tollunt remedia descripta contra morbum in constipatione à carne, & callo.

His tamen addatur sequens puluis Escharoticus, quo maligna vlcera (vti scrofulæ malignæ, & cancri vlcerati) si parua sint, & recentia, feliciter persanantur.

℞. *Rad. Serpentariæ maior.* in Iunio coll. sectaq. in taleolas, & in vmbra siccatæ.

Arsenic. chrystall. an. onc. j.

Puluerisentur, misceantur, & vsque ad Octobr. initium radijs solaribus exponantur in ampulla vitrea bene clausa, & frequenter agitentur, tùm seruetur puluis ad vsum: qui talis erit: abluatur aliquoties vlcus, madidoque linteolo foueatur aq. nenupharina, aut eius decocto: postridie inspergatur puluis munitis partibus sanis aliquo cerato, ne vltra quam par est, serpat puluis; spontè excidet eschara intra duos dies, & curatio perficietur sarcoticis valentioribus.

OS-

OSSIS SVBIECTI VITIA.

OS vlceri subiectum, ac detectum, est corroborandum inspersione puluerum, vt caro superinduci possit.

Parantur autem ex æquis portionibus rad. peucedani, aristolochiæ rot. Iridis, myrrhæ, thuris.

Quod si iam nigredinem contraxerit, ferro deradente, atque igne actuali opus est, tùm inspergendus puluis.

Sicariem contraxerit tollenda est quoque ferro, & igne.

Cæterum aliquando accidit *ob vlceris angustiam*, & flexuositatem tangi nullatenus posse subiectum os ferro, aut igne, ac stylo ipso ægrè percipi, quo casu infundendum est aliquid acre, & exsiccans per aliquot dies, vt caries firmetur. Huiusmodi est inter paratu facilia decoctum aristol. gentian. & Ari, traiectum per tartarum calcinatum sacculo inclusum.

Laboriosior est spiritus tartari, qui adhoc opus in primis commendatur, si conuenienti liquore contemperetur. Ablatis impedimentis proficuus postmodum erit vsus sarcoticorum, seu implentium vlcus, quorum sequitur enumeratio.

SARCOTICA

Mediocria.

VLceri non admodum humido, sordidovè partique molliori conueniunt sarcotica mediocria, nempe aq. thermales salsæ, & nitrosæ, betonica, gentianæ radix, hædysarum, iris, matrisylua, mel coctum, personata, resina omnis, scordium, triticum, thus.

Ex herbis fieri possunt decoctiones pro ablutione, & infusione. Fient etiam extemporanea vnguenta, facto prius oleo per decoctione, tùm addita portione ceræ, & si placet, aliqua etiam mellis, & resinæ, aut puluerum, qui maximè parantur ex radicibus, & thure.

Potest quoque simplex puluis etiam ex herbis paratus, vlceri inspergi.

Externis addatur tabacum, & centaurum minus.

Forma extemporanei vnguenti poterit esse huiusmodi.

℞. *Fol. Beton M. j.*
Fol. Tabaci M. sem.
Ol. commun. onc. iv.

Concidantur herbæ, & coquantur in oleo ad totius humiditatis consumptionem, deinde adde

Re-

Resinæ vulgar. onc. j.
Ceræ nouæ onc. sem.
Puln. rad. Iridis, vel Thuris drac. ij.
Misc. F. Vnguentum.

IMPLENTIA VLCVS Sordidum.

V*Alentiora sunt, vlcerique sordido, ac parti duriori conueniunt* aristol. rot. radix, Bonus Henricus, Colus Iouis, Marrubium, Mel crudum, Myrrha, Peucedani radix.

Et in extrinsecis Aes vstum Hispanicum (vulgò Feretto di Spagna) mixtum aq. plantag. fuligo camini, fuligo picis, calx optimè lota, & eius aq. pix arida, pix liquida mixta melli, testæ buccinar. & quæcumque marinæ crematæ, omniumque sarcoticarum herbarum cineres.

Horum potest varia esse forma, puta linimenti, vnguenti, pulueris, succi, aut decocti.

Folia quoque boni Henrici, & colus Iouis leuiter tusa, & aduersa parte administrata per se curant vlcera dispulotica.

Huc pertinet balsamus sulphuris descriptus, qui caua vlcera mirificè implet; ex eo conficit Rulandus, vnguentum

tum ad omnia vlcera rebellia valde celebratum; Habet autem

Balſam. ſulphur. onc. iij.
Ceræ noua. onc. ſem.
Colophon. drac. iij.
Mirrha ad pondus omnium.

Mirrha ſubtiliſſimè trita inſpergatur paulatim reliquis, ſimul liquefactis, probeque commixtis, atque igne lento coquantur, ſpatula ſemper agitando, donec optimè fuerint permixta, quod ferè contingit poſt quartam horæ partem, tùm remoueantur ab igne, & paulatim frigeſcant.

Huic tamen medicamento, neque vlli alij cedit Emplaſtrum Theophraſti paratu facillimum, quo vlcera inueterata, putrida, fœtida, cauernoſa, ſordida egregiè curantur, poteſtque omnibus cauis vlceribus aptari, ſi pro vlceribus acri fluxione tentatis, valdeque ſentientibus, temperetur vnguento ſambucino ſupra deſcripto pro herpete, addendo maiorem, aut minorem quantitatem, pro vt ſenſus partis acutior fuerit, & maior, aut minor aderit neceſſitas regenerandi carnem.

Eſt autem Emplaſtrum huiuſmodi.

℞. Vi-

℞. *Vitel. ouor. N. x.*

Terebinthi claræ. lib. sem.

Misceantur spatula lignea in vnguentum, in ipso vase vbi debent coqui, & hoc perficiatur spatio semiquadrantis horæ; tùm adde mel. ad pondus omnium, moueantur strenuè, & subitò, ne grumos edant, tum coque lento igne carbonum, continuè mouendo, post modum ignem augendo, donec contraxerint fuscum colorem, & ad nigrum potius quam flauum, aut ruffum vergentem.

CLAVDENTIA VLCVS.

R*Epletum vlcus, atque ad aquabilem cum parte sana superficiem redactum, clauditur opuleticis, seu cicatricem inducentibus*, quorum alia sunt mitiora conuenientia parti molliori, alia valentiora conuenientia parti, & habitui duriori, quibus si in carne molli vtaris, cicatricem quidem obduces, sed duram, callosam, & quæ articuli motum impedire possit.

Miliora magis obuia sunt, argilla, seu creta alba, cauda equina, flos vtriusque mali punici, cerussa, gossypium vstum, linteorum cinis, nummularias, os sepiæ, spongia vsta, pili leporis vsti, tormentillæ radix, terræ:

quæ-

quæcumque medicatæ, lythargirus, omniaque frigida mediocriter astringentia; immo frigidi aeris contactus per se cicatricem obducit; arida forma efficacius agunt quam humida, itaque inspersi pulueres superpositis filamentis carptis conferent.

Ad vitandam tamen *cicatricis inæqualitatem*, atque duritiem in parte conspicua satiùs est vti linimentis, vel vnguentis.

Præstantissimum est sambucinum iam propositum contra herpetem.

Alia extemporanea parari poterunt ex cerussa, vel lytharghyro cum quadruplo olei ros. aut similis, & momento ceræ, immiscendo pulueres magis siccantes, si necessitas postulet.

Valentiora sunt omnia frigida strenuè astringentia alias proposita, quibus addantur, aqua thermalis, aluminosa, & gypsea, qualis est Patauina, montis ægrotorum, Antimonij calx optimè lota, calx vulgaris probe lota, creta vitrioli, Aq. calcis viuæ, gypsum, ferri limatura toties aspersa aqua ros. plantag. aut simili liquore, & siccata, donec in puluerem teri possit; squamma, & scoria ferri lota, plumbum per se vstum, & lotum, testæ

quo-

quorumcumque animalium vstæ, & lotæ, quæ omnia (excepto ferro, & aliàs propositis astringentibus) externè adhibentur vel pulueris forma, vel mixta mitioribus vnguentis, thermæ balneis, & insessionibus inseruiunt.

Atque hæc ferè sunt medicamenta facile parabilia, quibus vbicumque terrarum, & absque pharmacopæi opera quodlibet ægritudinum genus persanari potest.

Modus omnia, vbi opus sit, expedite, & absque instrumentorum apparatu permiscendi non obscurè colligi potest ex varijs extemporaneorum compositorum exemplis, quæ per totam tractationem sunt sparsa.

F I N I S.

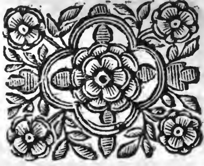
IOANNIS
PRÆVOTII.

Medicinæ Practicæ, Olim in Patauina Sede Interpretis Primi.

DE VENENIS,
& Alexipharmacis.

LIBELLVS POSTHVMVS.

EDITIO QVARTA Emendatissima.

VENETIIS, D.DC.LXXIX.

Apud Stephani Curtij.

PRÆFATIO.

Enenorum cognitio non inutilis tantum, sed detestunda etiam videri posset, nisi maleficorum hominum, qui illis ad vitæ perniciem abutuntur, improbitas nobis imponeret, qui artem salutis defensatricem profitemur, necessitatem inquirendi omne tormentorum genus, quo caducæ humanitatis imbecillitas etiam pro improborum libidine concutitur. Nullus enim ignoratis malorum causis, rectum inuenire, ne dixerim admouere præsidium vnquam didicit, idque tantò difficilius est in venenorum curationibus, quantò occultior est veneni vis, naturam destruens, omniumque, medicamentorum operam fallens, paucis exceptis, quæ multorum seculorum, experientia venenorum, potentiam eluctari obseruauit. Inter quæ fateor esse quamplurima ad infringendam omnium propemodum virulentorum vim tam efficacia, vt etiam non cognita Veneni corpus affligentis, specie, ma-

... neruos roborantibus, du... emollientibus, de quibus ia... ... reficientibus partem ... & glutinantibus solutā... de quibus dicetur postea.

R A R I T A S

Porositatum.

Raritas, seu apertio meatuum i... ..., quos appellant po..., quæ in effuso gaudio, & ... sæpe est mortis cau... refrigerantibus, astringen... emplasticis, seu infarcientibu... quæ extrinsecus administran... Maximè obuia sunt aspersio a... frigidæ, eoque magis, si perfrige... ..., aut glacie, aut prius al... frigidis astringentibus, de qui... ...

... corporis ex oleo actu frigido, & maximè omphacino, seu ..., aut frigidis astringentibus ..., ut rosis, cydonis & alijs.

... quoque frigidissimus exoptatur, ut suo contactu poros contrahat.

Si hæc non sufficiant, incrustetur corpus gypso visco exceptu, & diluto aqua frigida.

Raritas occupet partem determi-

na-

natam, vt cum ob raritatem porus contineri nequeunt spiritus in neruo fistuloso ad stabilem membri erectionem; conuenient astringentia mox proponenda, applicata loco affecto; maximè vero calida, quippe quæ magis corroborant.

DENSITAS PORORVM.

Densitati, seu astrictioni eorundem meatuum, si fiat ab aliqua materia impacta conuenient calida detergentia, & attenuantia, quæ proponentur ad tollendas obstructiones ab infarctu crassæ materiæ.

Si fiat refrigeratione, & siccatione, conueniunt moderatè calida, & absque siccitate attenuantia, quorum insignis est vsus ad disponendum corpus ad sudores necessarios, & ad insensibilem perspirationem, quæ ad internas insalubrium putredines arcendas, & cutaneas fœditates tollendas, procuratur.

Huiusmodi sunt balneum aq. tepidæ, fomentum ex hydræleo, vel aqua tepida, præsertim alterata anetho, alth. malu. vel potiunculis vini albi. Inunctio olei veteris, quod redderur efficacius incocto vino albo, & anetho, camæmelo, althea, malua rad.

hæc.

magna inde concipi possit salutis spes, lethaliumque accidentium curatio institui, tutius tamen ac citius sanari infectum, si cuique veneno proprium opponatur ἀντίδοτον, dubitari non potest. Est igitur apprimè vtilis singulorum venenorum cognitio ad arcendam illorum calamitatem, omnibus quidem fortuito casu, impendentem, ys verò præcipuè, quorum fortunam, dignitatem, famam multorum oculi iniquè ferunt. Inuidia enim animi tyranna non nisi ad grande malum alieno bono irritatur, & fortasse parua putaret venefica tormenta ad explendam aliena clade rabiem, si maiora dolosum scelus inuenisset. Et tua, Vir Illustrissimè, *quamquam innoxia virtus perditorum hominum fraudi obnoxia est, vt aliquid operæ ad salutis tuæ custodiam collaturum me sperem, si quos tua sanctimonia vitæ, & in gerendis Reipubl. oneribus integritas cum incredibili prudentia coniuncta grauius offendit, exarmauero hisce telis, quæ aptiora sunt insidys, tibique omnia indicauero, tum venena, tum his aduersantia Alexipharmaca. Nam vti est in prouerbio, iacula præuisa minus feriunt: minimè*

nimè verò venena, quorum vis plane irrita euadet, si optimorum Alexipharmacorum frequenti vsu naturam probè communiueris. De vtrisque ergò breuem accipe tractationem, quam etsi disputationibus vacuam, tuæ tamen petitioni satisfacturam mihi persuadeo, cùm nihil omiserim eorum, quæ vel in hoc argumento curiosè quæri solent, vel necessario sciri debent.

A signis particularium venenorum seiunxi hunc laborem, & quia ingentia extant de illis volumina, inter quæ primas tenet Sancti Arduini opus, & quia nihil conscripta referre putaui ad ea, quæ cognoscere optas, communem sc. Venenorum & Alexipharmacorum naturam, & agendi vires, tam incerto temporis interuallo circumscriptas, vt aliqua ictu ferè oculi de medio tollant, alia diuturna tabe conficiant, denique singulorum materias in certum ordinem redactas, ex quo facilè colligi possit, quid naturæ sit proficuum, quid exitiale, omnique studio euitandum. In quibus distinctè explicandis Methodum à rei natura sumptam sequar, vt primò, quid venenum sit exponam: quaque

magna inde concipi possit salutis spes, lethaliumque accidentium curatio institui, tutius tamen ac citius sanari infectum, si cuique veneno proprium opponatur ἀντίδοτον, dubitari non potest. Est igitur apprimè vtilis singulorum venenorum cognitio ad arcendam illorum calamitatem, omnibus quidem fortuito casu, impendentem, ys verò præcipuè, quorum fortunam, dignitatem, famam multorum oculi iniquè ferunt. Inuidia enim animi tyranna non nisi ad grande malum alieno bono irritatur, & fortasse parua putaret venefica tormenta ad explendam aliena clade rabiem, si maiora dolosum scelus inuenisset. Et tua, Vir Illustrissimè, *quamquam innoxia virtus perditorum hominum fraudi obnoxia est, vt aliquid opera ad salutis tuæ custodiam collaturum me sperem, si quos tua sanctimonia vitæ, & in gerendis Reipubl. oneribus integritas cum incredibili prudentia coniuncta grauius offendit, exarmauero hisce telis, quæ aptiora sunt insidys, tibique omnia indicauero, tum venena, tum his aduersantia Alexipharmaca. Nam vti est in prouerbio, iacula præuisa minus feriunt: minimè*

nimè verò venena, quorum vis plane irrita euadet, si optimorum Alexipharmacorum frequenti vsu naturam probè communiueris. De vtrisque ergò breuem accipe tractationem, quam etsi disputationibus vacuam, tuæ tamen petitioni satisfacturam mihi persuadeo, cùm nihil omiserim eorum, quæ vel in hoc argumento curiosè quæri solent; vel necessario sciri debent.

A signis particularium venenorum seiunxi hunc laborem, & quia ingentia extant de illis volumina, inter quæ primas tenet Sancti Arduini opus, & quia nihil conscripta referre putaui ad ea, quæ cognoscere optas, communem sc. Venenorum & Alexipharmacorum naturam, & agendi vires, tam incerto temporis interuallo circumscriptas, vt aliqua ictu ferè oculi de medio tollant, alia diuturna tabe conficiant, denique singulorum materias in certum ordinem redactas, ex quo facilè colligi possit, quid naturæ sit proficuum, quid exitiale, omnique studio euitandum. In quibus distinctè explicandis Methodum à rei natura sumptam sequar, vt primò, quid venenum sit exponam: quaque

magna inde concipi possit salutis spes, lethaliumque accidentium curatio institui, tutius tamen ac citius sanari infectum, si cuique veneno proprium apponatur ἀντίδοτον, dubitari non potest. Est igitur apprimè vtilis singulorum venenorum cognitio ad arcendam illorum calamitatem, omnibus quidem fortuito casu, impendentem, ijs vero præcipuè, quorum fortunam, dignitatem, famam multorum oculi iniquè ferunt. Inuidia enim animi tyranna non nisi ad grande malum alieno bono irritatur, & fortasse parua putaret venefica tormenta ad explendam aliena clade rabiem, si maiora dolosum scelus inuenisset. Et tua, Vir Illustrissimè, *quamquam innoxia virtus perditorum hominum fraudi obnoxia est, vt aliquid opera ad salutis tuæ custodiam collaturum me sperem, si quos tua sanctimonia vitæ, & in gerendis Reipubl. oneribus integritas cum incredibili prudentia coniuncta grauius offendit, exarmauero hisce telis, quæ aptiora sunt insidijs, tibique omnia indicauero, tum venena, tum his aduersantia Alexipharmaca. Nam vti est in prouerbio, iacula præuisa minus feriunt: minimè*

nimè verò venena, quorum vis planè irrita euadet, si optimorum Alexipharmacorum frequenti vsu n aturam probè communiueris. De vtrisque ergò breuem accipe tractationem, quam etsi disputationibus vacuam, tua tamen petitioni satisfacturam mihi persuadeo, cùm nihil omiserim eorum, quæ vel in hoc argumento curiosè quæri solent; vel necessario sciri debent.

A signis particularium venenorum seiunxi hunc laborem, & quia ingentia extant de illis volumina, inter quæ primas tenet Sancti Arduini opus, & quia nihil conscripta referre putaui ad ea, quæ cognoscere optas, communem sc. Venenorum & Alexipharmacorum naturam, & agendi vires, tam incerto temporis interuallo circumscriptas, vt aliqua ictu ferè oculi de medio tollant, alia diuturna tabe conficiant, denique singulorum materias in certum ordinem redactas, ex quo facilè colligi possit, quid naturæ sit proficuum, quid exitiale, omnique studio euitandum. In quibus distinctè explicandis Methodum à rei natura sumptam sequar, vt primò, quid venenum sit exponam: qua-

que

PRÆFATIO.

Enenorum cognitio non inutilis tantum, ſed deteſtunda etiam videri poſſet, niſi maleficorum hominum, qui illis ad vitæ perniciem abutuntur, improbitas nobis imponeret, qui artem ſalutis defenſatricem profitemur, neceſſitatem inquirendi omne tormentorum genus, quo caducæ humanitatis imbecillitas etiam pro improborum libidine concutitur. Nullus enim ignoratis malorum cauſis, rectum inuenire, ne dixerim admouere præſidium vnquam didicit, idque tantò difficilius eſt in venenorum curationibus, quantò occultior eſt veneni vis, naturam deſtruens, omniumque, medicamentorum operam fallens, paucis exceptis, quæ multorum ſeculorum, experientia venenorum, potentiam eluctari obſeruauit. Inter quæ fateor eſſe quamplurima ad infringendam omnium propemodum virulentorum vim tam efficacia, vt etiam non cognita Veneni corpus affligentis, ſpecie,

ma-

magna inde concipi possit salutis spes, & lethalium que accidentium curatio institui, tutius tamen ac citius sanari infectum, si cuique veneno proprium opponatur ἀντίδοτον, dubitari non potest. Est igitur apprimè utilis singulorum venenorum cognitio ad avertendam illorum calamitatem, omnibus quidem fortuito casu, impendentem, iis verò præcipuè, quorum fortunam, dignitatem, famam multorum oculi iniquè ferunt. Inuidia enim animi tyranna non nisi ad grande malum alieno bono irritatur, & fortasse parua putaret venefica tormenta ad explendam aliena clade rabiem, si maiora dolosum scelus inuenisset. Et tua, Vir Illustrissimè, *quamquam innoxia virtus perditorum hominum fraudi obnoxia est, vt aliquid opera ad salutis tuæ custodiam collaturum me sperem. si quos tua sanctimonia vitæ, & in gerendis Reipubl. oneribus integritas cum incredibili prudentia coniuncta grauius offendit, exarmauero hisce telis, quæ aptiora sunt insidijs, tibique omnia indicauero, tum venena, tum his aduersantia Alexipharmaca. Nam vti est in prouerbio, iacula præuisa minus feriunt: minimè*

nimè verò venena, quorum vis planè irrita euadet, si optimorum Alexipharmacorum frequenti vsu naturam probè communiueris. De vtrisque ergò breuem accipe tractationem, quam etsi disputationibus vacuam, tua tamen petitioni satisfacturam mihi persuadeo, cùm nihil omiserim eorum, quæ vel in hoc argumento curiosè quæri solent; vel necessario sciri debent.

A signis particularium venenorum seiunxi hunc laborem, & quia ingentia extant de illis volumina, inter quæ primas tenet Sancti Arduini opus, & quia nihil conscripta referre putaui ad ea, quæ cognoscere optas, communem sc. Venenorum & Alexipharmacorum naturam, & agendi vires, tam incerto temporis interuallo circumscriptas, vt aliqua ictu ferè oculi de medio tollant, alia diuturna tabe conficiant, denique singulorum materias in certum ordinem redactas, ex quo facilè colligi possit, quid naturæ sit proficuum, quid exitiale, omnique studio euitandum. In quibus distinctè explicandis Methodum à rei natura sumptam sequar, vt primò, quid venenum sit exponam: quaque

que ratione corpus nostrum immutet: deinde an venenorum actio in corpus, vel pro dantis arbitrio, vel pro naturæ propria efficacia certo tempore sit definita; tum, an omnium venenorum assumptio minimè dubijs coniecturis ab exercitato Medico dignosci valeat: denique quot sint venenorum genera, & quæ sub singulis particularia contineantur, quo ordine quidquid ad Alexipharmacorum notitiam pertinere videbitur, pari breuitate perstringam.

QVID

Quid ſit VENENVM.

Orum, quæ aſſumuntur à nobis tria ſunt genera; Alimentum, Medicamentum, Venenum: Alimentum eſt id, quod à viuentis calore immutari, & in eiuſdem abire ſubſtantiam poteſt, ideoque patiendo potius, quam agendo afficit corpus, quia neceſſario vincitur à calore, vt in alienam ſubſtantiam tranſmutetur. Reliqua duo agendo pręcipuè afficiũt corpus, cum victricia remaneant, neque concoqui poſſint, & defluentem corporis ſubſtantiam nutritionis ope reſarcire. Ac Medicamentum dicitur, quidquid alterat corpus cum iuuamento. Venenum verò, quod naturam corporis corrumpit, ac propterea alimento è diametro opponitur, medium

inter hæc duo extrema locum obtinente medicamento. Quod autem aliquid ad nutriendum, vel corrumpẽdum corpus sit comparatum, aliunde non prouenit, quam à certa proportione temperamenti, cuius causa alimentum potentia est tale, quale est viuens: Venenum verò vitæ conseruationi aduersatur; quam temperamenti proportionem nulla humana mens à priori definire potest, siquidem sensu rationis ministro excedens dumtaxat in temperamento qualitas percipitur, at qualitatum ipsa proportio, neque tactu percipi, neque animo planè deprehendi potest: Itaque non est mirandum, si alimenta, & venena sola experientia duce nobis innotuerint, & pro vario viuentium genere, mutata nimirum temperamentorum proportione, alimenta, venenaque varient, adeò vt interdum homini sit venenum, quod pecudem nutrit, & vice versa; pecudem interimat quod hominis naturæ est amicum. Ex quo facilè intelligere est, qua ratione venenum agat in corpus. Cùm enim vniuerso corpori viuenti, cunctisque eius partibus certa insit temperamenti proportio, proprijs definita terminis excessus

excessus, & defectus, extra quos vitale temperamentum esse desinit, constat eam temperamenti latitudinem peruerti, penitusquè destrui oportere ab eo, quod veneni nomen mereatur. Duo autem ad temperamentum vitæ functionibus inseruiens necessariò cōcurrunt, insita temperies à mutua elementorum refractione orta, & influēs calor, quo insita temperies actuatur. Vtrumque expugnat venenum, eademque pugna geminam infert cladem, dissolutione caloris influentis, & proprij, seu insiti temperamenti corruptione, non quemadmodum excellens aquæ frigus & intensus ignis ardor corrumpit corpus excessu qualitatis omnia in se commutantis, sed toto temperamento viuenti corpori aduersante, licet in eo nulla sit excellens qualitas, quæ vltra medicamenti vires agere, atque alterationis fines excedere deberet: ea propter impropriè venena appellantur, quæcunque qualitatis excessu nos corrumpunt, vel frigiditate extinguendo, vel caliditate inflammando, eaque non genere, id est, naturæ contrarietate, sed copia necare omnes cum Galeno consitentur. At propriè venena, quæ genere

necant, longè minorem quantitatem habent enim & ipsa determinatam, qualis ad omnem naturalem actionem requiritur) postulant, & in parua quantitate breui totum corpus immutant. Neque est existimandum, propria venena omnia inferre mortem primaria cordis affectione quamuis certum sit, ea vitæ aduersari. Nam partium temperamenta proportione cum differant non habent eandem cum venenis repugnantiam, sed pro varia partium dispositione variat quoque venenorũ actio, quare alia primò afficiunt cor; omnium deterrima; alia pulmones, vt lepus marinus; alia vesicam vt cantharides; alia neruos vt Argent. viuum: alia cerebrum, vt vrsi cerebrum, medulla arietis, & quæcunque alia hominem dementant, alia testes, vti menstruum corruptum, quanquam à partibus primò læsis necesse est cordi communicari noxam priusquam vita decedat.

AN

AN VENENI

In corpus actio ſit

Certo temporis ſpatio definita.

DEclarata veneni natura, deinceps inquirendum quanto tempore perferri poſſit eius actio ſalua vita, hoc enim cognito, conſtabit quoque, an venena diu latere poſſint in corpore, antequam proprias vires exerceant, & an dari poſſint aliqua tam ignauia, quæ longiſſimo dumtaxat temporis tractu conficiant, interim verò indomita à viuentis calore expelli nequeant, ſed in corpore ad certiſſimam illius pernitiem conſeruentur. A manifeſtis dubij ſolutionem deducamus. Quis autem non confitetur, finitam agentium, & patientium naturalem agendi, reſiſtendique poteſtatem aliquo finiti temporis ſpatio circumſcribi? omnis enim finita virtus agendo, patiendoque conſumitur, eoque citius abſoluitur

actio, quò virtus actiua fortior, passi verò resistentia debilior extiterit. Cum igitur non omnium corporum, quæ à venenis patiuntur eadem sit dispositio, neque omnium venenorum eadem actiuitas, incertum esse spatium victoriæ, qua venenum de vita triumphet, necesse est; qui calido, humidoque sunt temperamento, atque adeò meatus amplos habent, facilius inficiuntur, citiùsque pereunt, quàm natura frigidiores, toto corpore adstrictiores; qui multis abundant excrementis, potissimum in ventriculo ægriùs afficiuntur, obruto ad tempus, & impedito veneno superfluitatum alluuione, quàm bono habitu præditi, in quibus venefica vis sanguini, membrisque celerrimè communicatur. Inter venena ipsa citò interimunt, quæ calida sunt, partiumque tenuuium, ac propterea in penitiores vias facilè sese insinuant, lentius agunt frigidam, & terrenam habentia substantiam, quia insensibiles partium cauitates ægerrimè subeunt, eandemque ob causam viscida, & oleaginosa aliquo tempore ventriculo adhærescentia, prius, quam aliò distribuantur, tardè se produnt. Adhæc citius agunt pro-

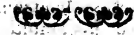
propriè venena, quæque nat. contrarietate necant; quàm impropriè venena, quæ qualitatum excessu, & mole necem inferunt. Non tamen putes, perpetuum esse, quod scribit Galenus; Venena genere lethalia altero, vel tertiò die interficere: Erodentia id, vt plurimum præstant, aliquandò etiam primo die, si ventriculum acri sensu præditum offendant. Quæ putrefaciunt longiùs requirunt tempus ad humorum, ac partium corruptionem; quæ autem cordi, spirituique vitali primò aduersantur, intra paucas horas è medio tollunt, si vel tenuissimam habeant substantiam, qualia sunt quorundam animalium in Aphrica degentium spumæ, & liquores naturales stirpium quarundam venenatarum Arabiæ, & vtriusque Indiæ, vel vaporis forma respiratione in cor attrahuntur, aut etiam transpiratione arterias penetrent, quales sunt venefici vapores aquarum, quibus indumenta, & alia quæ contrectantur, infici consueuerunt. Atque ex his altera dubitationis pars facilè diluitur: Possunt enim venena diu latere in nobis, & longo temporis tractu corrumpere; immo quod incredibilius videri possit, diu aliquan-

do detinentur venena, vel assumpta; vel in corpore procreata, priusquam in loco affecto notabile aliquod symptoma pariant, quæ tandem post quatuor, aut sex menses, vel longiori temporis decursu hominem perimunt, vti eleganter comprobat Galenus 2. in pr. Prorrhet. textu 17. exemplo veneni canis rabidi, cuius actio tanquam emortua lethifera facultate per plures annos feriari sæpe obseruata est, rabiemque, & funestum aquæ timorem tunc demum inferre, quando omnis in demorsa parte relicti veneni vis, & multorum annorum interuallo eneruata, & continuo corporis defluxu planè consumpta credebatur. Huius euentus causa iam indicata est.

Nam venena, quæ circa ventriculum, & in longissimo venarum tractu hærent, priusquam adappellant partem, cuius naturæ aduersantur, nullum pestiferæ virtutis euidens argumentum exhibere possunt, cùm actio quæcumque corruptiua ratione contrarietatis fiat, & sine patientis ad corruptionem dispositione, non modo perfici, sed ne inchoari quidem possit. Itaque mirandum non est, si partium, quæ à veneno non patiuntur, expul-

pultrix veneni commercium ferat; aliarumque partium noxam, veneni depulſione minimè auertat: Cur autẽ venena diu hęreant in longinquis par. tibus, vel in corporis impuritatem, denſitatem, frigiditatem, vel in veneni lentorem, oleoſitatem, craſſitiem, atque conſtipandi vim referri debet. Quod vtinam perditiſſimis venenorũ compoſitoribus ignotum eſſet. Nam vt maleficium celent, abutuntur arte, & acutiſſimorum etiam venenorum vim pro arbitrio retardant, aſtringentium, craſſorum, viſcidorum, pinguiumque commixtione. Qua ratione putrefacientia, inflammantiaque venena certis aſtringentibus mixta, & deſtillata deſperatas excitant anginas, nullam veneni ſpeciem præ ſe ferentes, ſoloque lacte ad continuam oris collutionem curabiles. Quamobrem dubitari non debet, dari venena ad tempus, multaque huiuſmodi ſpontè prouenire, & multo plura confici poſſe eadem methodo, qua ſalubrium pharmacorum compoſitiones abſoluuntur, fueruntque cadentis Romanę Reipublicæ temporibus homines tam improbi, Florus Mendeſius, Heliodorus Athenienſis, & multò ante illos,

Orpheus Theologus, & Aratus, qui venenorum compositiones, non ad artis ostentationem, sed veluti odio humani generis irritati in exitium illius descripserint, quorum scelesta opera maximo temporis beneficio, & posteritatis bono perierat. Quod si aliqua dantur venena non acria, & erodentia, neque inflammantia, aut putrefacientia, quæ moderata frigiditate, validaque siccitate ventriculum, cui fortè adhæreant, afficere possint, atque adeo natiuum eiusdem calorem sensim hebetare, humidumque, vt aiunt, radicale lentè absumere, talia omnium lentissima fore arbitror, quippe quæ mediante ventriculi marcore totum corpus extenuant, extremaque macie tandem consumunt: Tale falsò creditur esse Adamantis puluis, quem non modo innoxium esse multorum experientijs abundè hactenus compertum est, sed etiam venenis omnibus strenuè auxiliari contendunt non infimæ notæ scriptores, & in rerum naturalium obseruationibus solidè versati.

An

An omnium VENENORVM *In Corpore latentium dentur certa signa, aut saltem probabiles coniecturæ.*

CVm actio corruptiua, quà Venenum naturæ vim infert, sanitati magis aduersetur quàm vlla res, qua corpus è statu valetudinis deturbatur, necessarium fortasse videbitur, vt in ea corporis violenta mutatione aliquæ efflorescant notæ, quibus maligna causa non obscurè deprehendatur. Hæc enim popularis opinio è triuio ad forum delata, omnium ferè Iudicum animis firmiter iam insedit, vt etiam eorum, qui veneficio extincti existimantur, cadauera Medicis exploranda committantur ad detegendam mortis causam, quasi venenorum indicia non solum ægritudinis tempore manifesta sint, sed etiam post interitum impressa corpori relinquantur; attamen longè aliter res sese habet, maximaque vene-

norum pars etiam in arte medica versatissimis occulta est, non solum quo tempore veluti consopita parum agunt, aut nihil, sed etiam quando corrumpunt partem ipsam, cui sunt contraria, multoque magis postquam vita iam expugnata omnis veneni, naturæque actio cessauit. Nam à symptomatibus potissimum venenorum signa desumuntur actione læsa, excretis, & mutata corporis qualitate; inter quæ nullum est læsionis genus quod ab alia causa pendere non possit, si quidem generantur venena in nobis, pro vario ad varia membra motu, eorum actiones miris modis vitiant, & non rarò momento ferè temporis homines è medio tollũt, quorum corpora post mortem, aut liuẽt, aut nigricant, aut varia fiunt, aut citò defluũt, vel molestam putredinem olent, teste Gal. *6. de loc. affect. cap. 5*. quæ quidem accidentia corporis aduenient, cum ob internam humorum, partiumq; corruptionem, tum ob incredibilem colorũ varietatem, quæ lienis, iecorisque vitio absque externi veneni offensa in humoribus efflorescit, eodem Gal. autore *5. de loc. affect. c. 7* vt propterea illorum sententiam amplecti vereatur, qui

cer-

certam assumpti veneni coniecturam esse aiunt, si homo natura probis humoribus abundans, ac sanorum more educatus, repentè moriatur, statimque liueat, nigricet, versi color efficiatur, defluat, grauiterque oleat. Nam etiam in sanis, vel retento alicubi necessario alicuius materiæ effluxu, vel ob prauum victum, pessimum quid generari potest, cuius exiguum initium nulla nota deprehendatur, donec tractu temporis aucta in corpore dispositione trahatur in consensum aliqua principalium partium, à qua deinde vniuersum corpus celeriter alteratur; quod si nulla impedita rei inutilis excretione, atque per spiratione iam dicta repentè contingeret homini proba temperie prædito, optimisque cibis, qua decet moderatione, vescenti, talem assumpto veneno extinctum esse ratio conuinceret.

Verum enim verò quanquam venenorum intùs genitorũ effectus similes sint ijs, qui ab assumptis, vel admotis proficiscuntur, est tamen longè maior affinitas venenorum spontè necantium, & externorum putrefacientium, quam aliorum inflammantium, extinguentium, & erodentium, quæ proba-

babilibus coniecturis hoc ipso cognoscuntur, quòd citò agunt post assumptionem, vixque aliquot horarum spatio retardari possunt, alioqui nullum damnum inferentia, quod ab alijs internis causis longiori tempore afferri non queat. Qui autem sint communiores venenorum, pro generum varietate, effectus, imò, quid singulæ eorumdem species præstent, legi potest apud Ardüinum.

Porrò quemadmodum effectuum similitudo assumptum venenum celat, ita assumptio ipsa varijs fraudibus à veneficis occultatur, in quas animũ, oculosque diligenter intendat, qui periculum infectionis vitare cupit.

Aridi pulueres acres, & mordaces, vel aromaticis speciebus adulterantur, vel dulcium societate temperantur.

Fœtida odoratis occultantur.

Sales, & olea ex plantis, & animalibus chymicè conflantur vulgaribus condimentis quàmsimillima, inficiunturque pocula stillatitijs aquis, sed non vulgari ratione præparatis. Tales enim pro excessu qualitatis in temperamento vincentis calefaciunt quidem, ac refrigerant, verè tamen vene-

ni

ni naturam non acquirunt, cùm vulgari destillatione tenues partes separentur à terrenis, atque adeò totius temperamenti proportio, sine qua propriè venenum naturam retineri nequit, dissoluatur. Quam ob causam nulla vulgari destillandi modo aqua euasit vnquam, aut venenata, aut purgans. Quandoquidem purgatrix facultas, vti & venefica non in vnius qualitatis excessu, sed in totius temperamenti energia consistit. Ac venenatis quidem aquis, & oleis infici puto acies, apicesque cultrorum, quibus lethiferi boli porriguntur, sicuti certum est strophiola, indusia, chirothecas, aliaque indumenta aptis liquoribus perfusa, & delibuta, venenum facile communicare corpori, postquam eius contactu incaluerint. Quid plura? Tot sunt venenorum occultandorum modi, vt veneficorum fraudes etiam ab oculatissimo cognosci vix possint, nullumque aduersus venena tutius præsidium hactenus inuentum sit, quàm inter amicos conuersari, & frequenti Alexipharmacorum vsu se ipsum probè communire. Quis enim crederet, nisi docuisset euentus, litteris scriptis, & adhuc maden-

dentibus inspergi posse tunc pestiferos pulueres, vt epistola religata legentem interimat, si propius admoueatur: sed & iucundissimi florum halitus veneno inficiuntur sæpe instillatis aquis in germinantem florem, donec explicetur; & candelarum ellychnia tam diro pharmaco inquinantur, vt emissus inde fumus, cubilium aerem pestiferum reddat, adeò nihil tutum esse potest, vbi inuidia hominum malignitatem dolo acuerit.

DE DIFFERENTIIS Venenorum.

RElìquum est, vt venena recenseamus, non illa quidem composita, quæ ad hominum perniciem olim excogitata, atque litterarum monumentis consignata, nunc temporis obliuione deleta sunt, quorum ego me ignarum esse gaudeo, sed simplicia, quæ sua sponte proueniunt, & vel consilio vitari, vel arte curari possunt; bifariam ergò diuiduntur pro partium, quas corrumpunt, & corrumpentis facultatis varietate: Ratione corporis, quod patitur à veneno si consideremus vniuersum ani-

man.

mantium genus, Venenum dicemus aliud esse tale simpliciter, quod aduersatur toti generi animalium, vt aconitum: aliud secundum quid, quod certæ animalium speciei est noxium, alteri innoxium, vti artiplex syluestris, pes anserinus dictus, qui sues enecat, alia animalia nutrit, & nux vomica canibus exitialis, homini nequaquam; illud genericum, istud specificum venenum claritatis gratia nuncupetur. Si membra ipsa corporis spectemus, alia sunt venena cordi, alia cerebro, alia hepati, alia pulmonibus, alia alijs partibus, in quas veneni actio grassatur, & inde cordi communicatur.

Cerebro in primis aduersantur, quę hominem in perpetuum dementant, tùm quæ excessu frigiditatis soporem inferunt.

DEMENTANT.

Coccula orientales.
Eruca baccif. fructus deuorati.
Felis cerebrum, & sanguis.
Lolium copiosum.
Medulla arietis non castrati.
Sanguis menstruus corruptus.
Scammonium vtrumque sed præsertim longū, cui semen inest nigricans.

So-

Solanum maniacum.
Vespertilionis cor, & lingua.
Vrsique cerebrum in cibis; nec non
Morsus tarantulæ, & canis rabidi denique
Arg. Viuum auribus instillatum.

SOPOREM INDVCVNT.

Cicuta vulgaris.
Cicutaria minor.
Coriandri succus.
Dorychnium.
Hyosciamus vterq; sed magis niger.
Mandragora.
Meconium.
Opium.
Papauer satiuum copiosè sumptum.
Solanum somniferum.
Hiucæ Americanæ succus.

Cordi præcipuè infesta sunt venena propriè dicta de quibus infra; paucissimis exceptis: Inter quæ *lepus marinus* pulmones potissimum adficit; Iecur verò,

Viprra fel, & morsus
Morsus item hæmorrhoi.
Salamandræ caro.
Toxicum Scytharum, & Pharicum.

Quæ

Quæ duo postrema venenatis potius armis inficiendis, quam interna sumptione lethifera sunt, & sola inter cōposita venena apud scriptores leguntur.

Ad toxicum conficiendum eligebant Scythæ viperas enixas, vasique inclusas, insaniem contabescere sinebant, tum sanguinem humanum affundebant ad supereminentiam quatuor digitorum, iterumque putrescere in fimo permittebant, denique ichorem supernatantem colligebant ad telorum infectionem.

Pharicum verò est succus radicis Ellebori albi in bubulo cornu seruatus donec putrescat, quo Pyrenæi accolæ sagittas imbuebant ad venationem: His enim læsa fera statim concidit, absque illius damno, qui carnem vulnerati loci comederit.

Ventriculo, & intestinis maximè officiunt impropriè venena, quæ vel manifestis agunt qualitatibus, de quibus mox dicetur, vel super purgatione mortem afferunt, qualia sunt omnia validiora purgantia assumpta maiori quantitate, quam ad tolerabilem vacuationem conueniat, vel exhibita corpori languidiori, vtpote pueto, seni,

ſeni, conualeſcenti, & acuto morbo laboranti.

Altera venenorum diuiſio ratione facultatis, qua agunt, celebrior eſt apud ſcriptores, vel enim exceſſu alicuius qualitatis corrumpitur corpus, vel veneficæ naturæ contrarietate, ſeu totius temperamenti proportione repugnante vitali temperamento corporis. Priora dicuntur impropriè venena, & venena quantitate, quæ tota natura non ſunt inimica vitæ, ſed mole tantùm, & qualitatis intemperie dominantis exceſſit.

Poſteriora dicuntur propriè venena, item venena genere, & à tota ſubſtantia, quia nulla ſui parte conuenientiam habent cum natura viuentis, ſed illam totis viribus oppugnant.

Impropriè venena latè patent, quædam caliditate ſua viſcera inflammant; quædam frigiditate extinguunt; quædam humiditatis affluxu ſuffocant; quædam ſiccitate marcorem inferunt: alia ſecundis agunt qualitatibus, acrimonia cum craſſitie partium erodendo, tenui mordacitate impensè ſtimulando, nimia aſtrictione neceſſarios meatus occludendo, vnde ſuffocationes, & voluuli fiunt.

IN-

INFLAMMANT.

Anacardi.
Buprestis.
Cantharides renibus, & vesicæ potissimum infestæ.
Chamædaphne.
Chamelæa.
Crocus liberaliter sumptus.
Daphnoides.
Dracunculi semen.
Euphorbium.
Flammula Iouis, & quæcumque alia clematides huius generis.
Lathyris, vulgò *Cataputia.*
Mel Heracleoticum.
Myrrha largius sumpta.
Pancratium Hispanicum, cuius affrictu infici aiunt cultros.
Psyllij seminis pars intima.
Ranunculus quicunque, excellit tamen inter ranunculos herba sardonia, quæ diaphragma inflammat, & continuo risu inde excitato hominem ridentem necat.

Adde iam dictis.

Scyllam crudam.
Staphisagriam.
Thapsiam.

Ti-

Tithymalum.
Thymeleam.
Lac ficulneum.
Ictum apum, & vesparum.

EXSTINGVVNT
Calorem naturalem.

Præter iam recensita soporifera.
Flos Africanus, vulgò cariophyllus Turcicus.
Arbor Parydis, &
Aqua gelida vbertim corpore sudante hausta.

HVMIDITATE
Flatulenta suffocant.

Carnes calentes refrigeratæ inter duas patinas arctè connexas.
Colchicum lethale, dictum ephemerum, quia vnius diei spatio interficit.
Fungi perniciosi.
Lac in ventre concrescens.
Pisces calentes suffocati.
Sanguis taurinus calens epotus, & Plumbi scobs.
Huc pertinet glans plumbea inũcta, vel inuoluta larido salito, quia par-

partes vulneratas pingui, humiditatis adhæsu, citò putrefacit.

SICCITATE NECANT.

Antimonium crudum.
Cerussa.
Ferriscobs, &
Glumbum vstum.
Scoria lota.
Lapis Magnes.
Lithargyrum, à quo fit veluulus.
Minium factitium.

ERODVNT VERO', Vlcerantque.

Aerugo.
Aerisquama.
Argentum viuum præcipitatum.
Sublimatum.
Arsenicum cryst all. album.
Luteum, vulgò *Risagallo.*
Arsenicum cryst all rub. vulgò *Reazoar.*
Auripigmentum.
Campanarum scobs derasa.
Calx viua.
Calchantum, maximè vstum.
Chalcitis.

Cin-

Cinnabaris factitia.
Minium fossile.
Melanteria.
Misis.
Sor. Sal plumbi.
Viridæ eris.
Sanguis serpentum.
Aqua fortis.
Oleum vitrioli.
Antimony.

QVAE NIMIA
Mordacitates Partes irritant.

Vt choleram plurimum excitant nimirum *Oua barbatuli piscis, præsertim* menſe Maio.
Crysocolla fossilis non lota.
Genista semen.
Helleborus albus.
Lapis Armenus) *non præparatus*
Cyaneus.
Sudor quadrupedum.
Aqua stillatitia radicis salicis perticalis.

ADSTRICTIONE
Lethalia ſunt

Gypsum vstum.
Ilicis scobs, &

Her-

Herbæ *Bella dona* dictæ radicis, nec non baccæ.

Propriè venena, quorum vi cordi infestissima calor influens inprimis dissoluitur, vitalisque facultatis tonus euertitur, plurima sunt; quorum magna pars Europæ est incognita. Extillant enim ex Aphricanis arboribus non descriptis, quædam lachrymæ oleosæ pernitiosissimæ, quibus Mauritani Reges vindicias agunt. Imò totam illam oram Oceani, Athlantici, quæ à perpetua viriditate arborum caput viride à Nauarchis appellatur, adeò refertam nunciant venenatis stirpibus, vt quotquot amœnitate loci allecti eò appulerunt terræ lustrandæ gratia, gustatis obuijs herbis, & fructibus è vestigio conciderint; omitto rabidorum animalium spumas, quas Nigritani venefici venationibus quærunt ad vicinorum populorum perniciem: Fera enim animalia, quo tempore Veneris æstu exardescunt, facilè in rabiem vertuntur, accedente ira, & labore, ex venatorum insectatione, nihiloque meliorem spumam ore concipiunt, quàm rabidi canes quorum veneno, si agendi moram excipiamus, nescio

an vllum aliud sit perniciosius.

Nobis autem cognita sunt, quæ sequuntur.

EX PLANTIS.

Aconitum.
Agaricus niger.
Apocynum.
Azadarach. Auic. vulgò *Sycomorus.*
Chamaleon niger.
Ixia.
Napellus.
Opocalbasum, seu myrrha venenata.
Papauer corniculatum.
Taxus arbor.
Thora Vualdensium.
Nux Fausel Arabum, & Araca eius arbor.

EX ANIMALIBVS.

Aranea.
Bufo eiusque ol. stillaticium, & spuma.
Canis piscis fel.
Castoreum corruptum.
Eruca pini.

Fæ-

Fœniculi vmbellis ingeniti vermiculi virides.

Pardifel.

Rubeta rana.

Tigridis pili.

Huiusmodi venena instillantur quoque ictibus:

Scorpionis marini, & terrestris.

Draconis marini.

Pastinacæ marinæ.

Præterea morsibus

Aspidis.

Ammoditæ.

Acontiæ.

Basilisci.

Cerastæ.

Cenchryos.

Dryini.

Dipsadis.

Natricis: sunt hæc genera serpentum.

Crocodili.

Lacertæ chalcidicæ.

Muris aranei.

Mustellæ.

Scolopendræ.

Stellionis; & omnium rabidorum animalium. Atque iam dictis potentia non cedunt iecoris venena antea proposita.

Inter fossilia reponerem adamantem, nisi me Cardani authoritas, Scenkij experimenta, & Garziæ ab Horto historiæ in aliam deducerent sententiam, reponentium nobilissimam hanc gemmam inter ea, quæ veneno infectis corporibus opitulantur.

Habes igitur vir Illustriss. omnium venenorum censum, in quo si titulos attentè aduertas, facilè colliges particularium venenorum effectus quos ideò subticui, ne tractationis minimè necessaria prolixitas tædium aliquod tuis curis asspergeret.

Restant consideranda venenorum remedia, in quorum prouidentia non minus benigna nobiscum fuit natura parens, quam in venenorum procreatione illiberalis, & malignitatis specie nouerca.

DE ALEXIPHARMACIS.

Quæ venenis aduersantur Antidota, & Alexipharmaca ab effectu appellantur. Non omnia tamen, quæ venenatis prosunt, illis nominibus intelliguntur. Cum enim ob assumpti veneni suspicionem curatio instituitur,

tur, varijs opus est præsidijs, quorum alia venenum vacuant, alia roborant partes, quæ veneno afficiuntur, nimirùm vt illius actioni validius resistant, omnemque noxam expultricis ope procul arceant, alia denique inchoatam à veneno corruptionem emendant, & contraria qualitate corpus alterant, inquè pristinum statum restituunt, quæ sola alexipharmaci nomen propriè sibi vindicant, quia veneficam qualitatem primaria virtute infringunt. Roborantia verò, & vacuantia non sunt venenis per se contraria, cùm multis alijs morborum caussis expugnandis conferant & veneni alterationem ex accidenti impediunt, quemadmodum faciunt quoque illa quæ venenatis ictibus & morsibus admouentur ad veneni retractionem ne per communia vasa ad principalium partium aliquam perueniat, ibique suam vim exerceat, quamquàm negari non debet, magnam propriè Alexipharmacis intercedere affinitatem cum roborantibus, & præsertim cardiacis, quia hoc ipso quod veneni actionem vitæ inimicam strenuè oppugnant, partem, quæ à veneno patitur necessariò corroborant, conuenien-

tia quadam, & similitudine temperamenti, cuius causa vtrumque, Alexipharmacum scilicet, & membrum viuens cum veneno simultatem gerit; totaque, vt aiunt, substantia colluctatur. Ne tamen hinc inferat quispiam, eandem esse debere proportionem temperamenti partis viuentis, & Alexipharmaci si verum est venenum toto temperamento, & contrarietatis ratione illis aduersari, cùm inter duo extrema tantum versetur contrarietas, atque adeò vnum non possit pluribus esse contrarium. Sciendum est, proportionem totius temperamenti, quæ est fundamentum conuenientiæ, & dissensionis [illegible] memoratorum agentium, non esse spectandam penes exquisitam mensuram quantitatis, & qualitatis elementorum in mixti temperatione coalescentium, sed penes latitudinem temperamenti specifici, quod vnicuique generi proprium inest. Quia igitur proportio temperamenti venenati continetur extra latitudinem temperamenti specifici viuentis, adeò vt intra illius proportionis latitudinem vita seruari nequeat; dicetur venenum toto temperamento aduer-

ſari corpori, licet inter proportionem noſtri temperamenti, & complexionis veneficæ non ſit exquiſita contrarietas ratione graduum oppoſitarum qualitatum, & quantitatum elementarium.

Eadem ratione medicamenta roborantia, & Alexipharmaca toto temperamento, & naturæ ſimilitudine cum viuentibus partibus conuenire dicuntur, quia intrà latitudinem temperamentorum illis congruentium conſiſtere poteſt proportio temperamenti vitalis, quod proindè illorum actione conſeruatur, licet ſpecie à ſe inuicem differant. Imò longè maior eſt alimenti cum viuente corpore conuenientia, & ſimilitudo, quam cuiuſquam medicamenti, quod in viuentis ſubſtantiam nullo pacto conuerti poteſt, & tamen alimentum ſpecifico temperamento actu differt à temperamento partium viuentium; ſed potentiâ eſt quam ſimillimum, quia ob exiguam vtriuſque temperamenti diſconuenientiam vnum in alterum facilè commutatur; ex his colligitur duplicem eſſe Alexipharmaci actionem: Alteram in venenum ratione diſſimilitudinis, & contrarie-

tatis, alteram in corpus ratione similitudinis, & conuenientiæ: Agit in venenum corrumpendo, & lethiferam eius vim extinguendo; Vnde ridiculum est Auerrh. comentum existimantis, Alexipharmaca tutò non assumi, nisi quando venenum actu latens in corpore illius virtutem exercet, alioqui absente veneno dissolui calidum innatum actione Alexipharmaci non reperientis venenum, in quod agat; corrumpit enim Alexipharmacum ratione contrarietatis, quæ cum nulla sit ipsi cum corpore viuente, cur etiam absente veneno illi officiat? Imò ratione conuenientiæ prodest, vel maximè, & caloris naturalis robur adauget, & reddit vegetius, non modo ad excrementorum expulsionem, sed etiam ad venenorum postea aduenientium victoriam, ac propemodum contemptum, cum venenorum assumptione, vel contactu nihil immutari videantur corpora frequenti Alexipharmacorum vsu ante veneni occursum probè communita. Extat notissimum exemplum Mithridatis Regis, qui ob nimiam consuetudinem nobilis antidoti, cui nomen ab Autho-
re

re est inditum, sumpto veneno perire non potuit. Post tempora Mithridatis inuenta sunt antidota cæteris omnibus æquiparanda, quorum vsu etiam homines à venenis tutos reddi certum est. Apud Germanos vulgarissima sunt experimenta viperini pulueris, cuius vnica sumptione à venenorum noxa multorum mensium spatio præseruari sumentem, sæpe obseruatum est. Cæterum ea vis armandi corpora aduersus venenorum casus conuenit dumtaxat propriè Alexipharmacis, minimè verò improprijs, quæ veneni manifestæ qualitatis excessu corrumpentis actioni repugnant. Hæc enim calidum innatum non corroborant, nullamque habent cum corpore maiorem conuenientiam, quam alia quæcumque medicamenta alterantia, ac proinde tunc solum iuuant, quando venenum excellenti qualitate corpus immutans offendunt. Quæ adsint propria, & impropria Alexipharmaca inquiri diligentius non poteſt, quam reuocatis in memoriam venenorum differentijs, quibus opposita sunt Alexipharmaca. Nam contrariorum oppositam esse rationem inter Philoso-

phos nemo negat. Duo itaque Alexipharmacorum genera statui necesse est, agentium scilicet, manifestis qualitatibus in temperamento excedentibus, & agentium occulta qualitate, i. e. toto temperamento, cuius proportio nobis occulta est: Illa impropriè, ista propriè Alexipharmaca nuncupantur. Vtraque rursum duplicia sunt, generica nimirum, seu communia, quæ omnibus venenis eiusdem generis aduersantur, & specifica, seu propria, quæ particularibus venenis singularem opem ferunt, licet alijs quoque non segniter auxilientur.

Quod si agendi modum, quo impropriè Alexipharmaca venenum oppugnant, consideremus, duas præterea illorum differentias reperiemus. Si quidem alia qualitatis contrarietate per se agunt, qua ratione refrigerantia Alexipharmaca conueniunt venenis inflammantibus, calorifica extinguentibus, humectantibus, siccantibus: siccant humectantibus Epicerastica, mordicantibus, Emplastica, erodentibus, laxantia adstringentibus: ideoque minus propriè Alexipharmaca dici merentur; alia

per

per accidens opitulantur, non contraria, sed diuersa facultate, suntque magis impropriè Alexipharmaca; in quo genere recensentur roborantia calorem innatum partis veneno affectæ, & potissimum cordis; vacuantia venenum, tum sensibiliter per vomitum, aluum, vrinam, sudorem, scarificationem, tum per insensibilem transpirationem, denique attrahentia venenum à centro corporis ad circumferentiam, quæ morsibus, & ictibus venenatis insigne præstant emolumentum. Trahitur venenum tripliciter; Primò, vi caloris, à quibuscumque medicamentis intensè calidis, partiumque tenuium, qualia sunt, quæ rubificantia, & vesicantia vocautur: Aiunt raphanum dissectum sub alis detentum trahere ad se venenum assumptum, ac si comedatur esse exitiale venenum; Secundò, vi vacui, quàm infert cucurbitula cum magna flamma, item suctio, qua Psylli, & Marsi populi ipsi à venenis immunes, serpentum morsus olim persanabant.

Tertiò propria facultate, quam habet omnium animalium venenato-

rum caro, respectu sui veneni, quo hominem afficiunt, ideò contusa caro animalis, quod vel ictu morsu læserit, plagæ admota, proprium virus ad se reuocat, ob symphatiam, quam cum ipso habet.

PRO-

PROPRIE

ALEXIPHARMACA

communia desumpta à Plantis sunt ista.

AMmi.
Angelicæ vtriusque radix, & & succus.
Anthoræ radix.
Anisi semen.
Aristolochiæ longæ, & rotundæ radix.
Argemone.
Aromata omnia.
Baccharis radix.
Bdellium.
Bistortæ radix.
Borrago.
Buglossum.
Boni Henrici succus.
Brassicæ semen.
Carduus sanctus.
Carlinæ radix.
Caryophylleus flos.
Cardiaca herba.
Coronopus Matth.
Contraierua.
Consolidæ regalis flores.

Cru-

Cruciata.
Cuminum.
(maior, &
Cyanus (
(minor
Dictami albi radix.
Drakenæ radix.
Elleborina.
Ericæ flos, & coma.
Eryngij radix.
Fungi ceruini puluis ex mero potus.
Galega, seu ruta capraria.
Glandiũ quernarum decoct. è vino.
Gentianæ mai. radix.
Helenij, seu Enulæ campanæ rad.
Hedysati semen.
Hypericon.
Imperatoriæ radix.
Iridis domesticæ radix.
Irionis semen.
Laserpitium.
Ligustici radix, & semen.
Lignum Molucense à gr. iij. vsque ad x. sumptum.
Malum citrium.
Mentastrum.
Myrrha non vltra drac. j. bibita.
Napi semen.
Nux iuglans.
Ononis lutea.

Personatæ succus cum vino haustus.
Platani pilulæ feminibus prægnantes.
Saxifragiæ) radix, & semen.
Pimpinellæ)
Polemoniæ radix.
Polium.
Rapi semen.
Ruta.
Scordium.
Scorzonera.
Smilacis asperæ acini.
Sparganij }
Tormentillæ }
Valerianæ mai. } radix.
Vincetoxici }
Vnifolij }

AB ANIMALIBVS.

CAstoreum.
C.C. maximè primæ cuspides.
C. asini Indici.
Cornu Rhinocerotis.
C. Monocerotis, *vulgò* Vnicornu.
Coagulum leporinum.
Gallorum gallinaceorum cerebr. ex mero haustum.
Lapis bezoar) orientalis, & occidentalis.

La-

Lachryma in ceru. oculis arefcens.
Mumia.
Muftellæ falitæ, & in vmbra ficcatæ puluis.
Phafiani caro recens, & arefacta.

A FOSSILIBVS.

Bolus armena.
Ebur foffile.
Lapis ophires, ex quo præparantur vafa ad affieruandam aquam magna contra venena efficaciæ.
Lapis Paxar Tartarorum, qui mollis eft, fufcus amygd. ferè forma, & magnitud.
Smaragdus.
Terra { Lemnia. / Melitenfis.

Ex his varia celebrantur à veteribus, & recentioribus compofita antidota, inter quæ excellunt.

Theriaca { Andromachi. / Diateffieron.

Mithridatica confectio.
El. de ouo Maximil. Imperat. Cæf.
Puluis Saxonicus à Vueckero defcriptus, &
Puluis viperinus, cuius triplex circum-

cumfertur deſcriptio, paribus encomijs decantata.

1 Proponitur à Quercet. in pharmacopœa ſua reſtituta nomine confectionis viperinæ iuniperinæ.

2 Traditur à Crollio in Baſylica chymica.

3 Eſt huiuſmodi, ſumantur, cor, hepar, & tres primæ vertebræ viperæ, exſiccentur in furno lentiſſimo calore, quoad in puluerem teri poſſint, miſceatur pulueri tertia pars; radicis Imperatoriæ, vel quarta pars Zedoariæ, & reponatur in vaſculo, eiuſque doſis eſt drac. j. ſingulis menſibus aſſumenda, vel longiori temporis interuallo.

Propriè Alexipharmaca ſpecifica tàm latè patent, quàm venena, quibus opponuntur. Si ergò ſpectemus ex animal. deſumpta.

BVFONIS, ET RVBETAE
Antidotum eſt.

LApis Bufoneus, &
Arundinis radix.
Cerebri Catti, & Vrſi.
Moſcum odorat.
Caſtorei corrupti.

Co-

Coriandri semen tostum.
Citri, & limonum succus.
Erucæ pini.
Dactyli, & oleum melinum epotum.
Sanguinis Menstrui.
Margaritæ, & Pastilli Viperini.

Fellis, & morsus viperini.

Pastilli viperini.
Theriaca, &
Ol. de Scorpio Matthioli.

Toxici.

Fagi, & Ilicis cortex, glandiumque putamina cùm lacte sumpta.

Morsus Aspidum.

Gobij piscis caro esitata.
Terra Melitensis.
Scorzoneræ succus.

Morsus hæmorrhoi.

Hactenùs ex M. S. Authoris.

Morsus Phalangiorum.

Anisi semen.
Asparagi radix.
Atriplicis succus.
Mori foliorum succus.
Nigellæ semen.
Trifolij semen.

Extrinsecus.

Caprillum stercus
Mulus piscis dissectus.

Mor-

Morsus Tarantulæ.

Eadem conueniunt, sed præ cæteris musica instrumenta, & continuæ saltationes, vsque ad lassitudinem.

Ictus Vesparum, & Apum.

Malua contusa, & ad cataplasmatis formam puncturæ admota.

Ictus Draconis marini, Pastinacæ.

Eryngij radix.
Lauri rad. cortex.
Pastinacę sylu semen.
Rubi flores.
Saluia.
Imynium.

Extrinsecus.

Animalia ipsa dissecta.
Acetum calens.
Fermentum acerrimum ex pice liquata.
Ozymum ex aceto coctum.
Sulphur.

Ictus Scorpionum.

Asphodeli semen, & flos ex vino.
Atriplicis succus.
Aristolochiæ rotundæ radix.
Auellanæ syluestres.
Blitum ex vino coctum.
Citri semen.
Cyperi rotundi radix.
Gentianæ maioris radix.

Hip-

Hipposelini semen.
Lauri baccæ.
Myrti succus.
Mumia.
Serpillum.
Sonchi succus.
Verbenaca.

Extrinsecus.

Amomum cum ozymo tritum.
Cochleæ tritæ.
Ficulneum lac.
Galbanum.
Lacera dissecta.
Laserpitium.
Melissa.
Mus domesticus dissectus.
Ol. Scorpionum.
Rutæ decoctum.
Scorpio contusus.
Sapphyrus admotus.
Vermes terreni triti.

EX PLANTIS.

Aconiti.

Abrotanum.
Aristolochia longa.
Balsamum orientale.
Coagulum hædinum, leporinum.
Origanum.

Cicuta.

Amomum.
Cardamomum.
Caſtoreum.
Iridis radix.
Lauri folia.
Seſeli Maſſilienſe.

Colchici.

Caſtaneæ caro, & media tunica.
Dictamus Creticus.
Glandes quercus.
Polygoni ſuccus.
Serpillum.

Colocynthidis.

Terra { Cymoſia. / Lemnia.
Sardus lapis.

Chamelea, & Thymelea.

Origanum toſtum.

Cyclamanis radicis.

Gentianæ mai. radix.
Lauri baccæ.

Elatherij.

Menthæ ſuccus.

Fungorum venenatorum.

Allium.
Braſſicæ ſuccus.
Meliſſa.
Naſturtium.

Por-

Porrum.
Raphani satiui succus.
Satureia.
Synapi.
Theriaca ex aceto.
Vinum generosum cum pipere.

Hellebori albi.

Nymphaeę flores.
Malum cydonium.

Hellebori nigri.

Absynthium vulgare.
Anisi semen.

Papaueris corniculati, & Opij.

Assa foetida.
Artemisiae succus.
Castoreum.
Piper nigrum.
Ruta syluestris.
Spiritus vini.

Napelli.

Ambra grysea.
Anthorae radix.
Capparis radix.
Glandium putamina.
Moschus odoratus.
Lapis bezoar.

Muscae depascentes flores napelli, quae sunt caeteris maiores, coerulei coloris, neque alterius plantae flores depascuntur. Ex quibus duo praestan-

tiſſima antidota parantur, contra venena omnia, ſed præcipuè contra præſentaneum napelli virus efficaciſſima.

Primum eſt apud Guainerium in ſuo tractatu de venenis, quod

℞. Terræ lemn.
Bacc. lauri.
Mithridat. an. onc. ij.
Muſcar. napelli N. xxiv.
Mellis & ol. q. ſ. M.

Secundum eſt Petri Penæ, & Lobelij in ſuis Animaduer. quod

℞. Muſc. napelli N. xx.
Ariſtolochiæ.
Boli Armen. an. drac. j.
Mellis q. ſ. ad efformandum Electuarium.

Hyoſciami.

Allium.
Cæpa.
Caſtoreum.
Mori arboris cortex.
Raphanus ſylu.
Ruta ſylueſtris.
Vinum abſynthite.

Mandragoræ.

Coriandri ſemen.
Origanum Creticum.
Pulegium ſylueſtre.

Rho-

Rhodendri.

Agni casti semen.

Dactyli.

Fœnogræcum.

Scammonij.

Succus limonum.

Solani sonniferi, maniaci, & Dorychnij.

Amygdalæ amaræ.

Conchylia omnia, seu cruda, seu cocta.

Squilla piscis.

EX FOSSILIBVS.

Arsenici.

Crystallus in puluerem tritus.

Argenti viui.

Aurum foliatum, vel alia ratione præparatum.

Argenti spuma.

Apij semen, & succus.

Ligustri flores.

Cerussæ.

Columbina oua.

Oleum maioranæ potum.

Persicorum nuclei.

Gypsi.

Gypso eadem conueniunt, quæ pro venenatis fungis superius proposita sunt.

Ma-

Magnetis.

Auri limatura.
Smaragdi puluis.

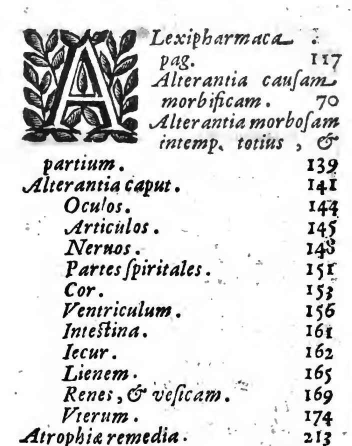
Squamæ æris, & æruginis.

Acori radix.
Corallium rubrum.
Menthæ ſuccus.

Atque hic eſt omnium Alexipharmacorum communium tum ſpecificorum cenſus, quorum adhibendorum neceſſitatem D.O.M. clementer auertat.

FINIS.

INDEX
CAPIT. ET REMEDIORVM,
Quæ continentur in libello
DE MEDICINA
Pauperum.

Am-

INDEX.

Mul-

FINIS.

INDEX EORVM,

Quæ continentur in libello.

DE VENENIS.

Sic-

INDEX.

FINIS.